

SLOVENSKI NAROD.

Izaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Enkratni: do 9 petič vrst 4 1 D, od 10—15 petič vrst 4 1 D 50 p, večji inserti petič vrst 2 D; notice, poslane, izjave, reklame, preklic petič vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; ženitne ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročitih od 11 objav naprej. — Insertni davek posebej.

Vprašanjem glede insertov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, pritrileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, L nadstropje

Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadoštno frankovano.

Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:

v Jugoslaviji vse dni po Din 1—

v inozemstvu navadno dni Din 1, nedelje Din 1-25

Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povzemanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakazni. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

PISMO IZ RIMA.

(Izvirni dopis.)

Rim, 4. junija.

Nesoglasja v fašistovski stranki. — Pogajanja glede Reke se še niso pričela. — Italijani smatrajo Reko za del svoje države. — Kdo bo zmagal?

V fašistovski stranki se pojavlja vedno več nezadovoljstva poštenih elementov s samovoljo in afarizmom tistih, zlasti mlajših pristašev, ki so se znali preriniti na vodilna mesta in ki izrabljajo sedaj stranko in Mussolinija v svoje sebične namene.

Posebno značilno je bilo vedenje resnejših fašistovskih poslancev ob priliki govora iz stranke izključenega poslanca Misurija v rimskem parlamentu. Njegova ostra, a po obliki in mislih dovršena kritika sedanjega stanja fašistovske stranke mu je prinesla odobravanje ne samo nefašistovskih strank, temveč tudi nekaterih fašistov in celo enega člana vlade. Mussolini ni bil pri sojen, a ko je za to izvedel, je dotičnikom zažugal »strogo kaznovanje«. Dotični član vlade, državni podtajnik za poljedelstvo, Corzini, je dal takoj svojo ostavko, ostali fašistovski poslanci pa, katerim je vodstvo stranke dalo ukor, so temu stavili svoje mandate na razpolago.

Tudi v časopisu se množe kritike fašistovskega režima. Posebno ostro kampanjo proti režimu vodi »Corriere della Sera«, najresnejši italijanski list, glasilo liberalnega meščanstva.

Iz zadnjih govorov predsednika Mussolinija, ki jih je imel povodom svojega obiska v Benetkah, vidimo, da ga ti napadi precej vznemirjajo. Tudi njegovo glavno glasilo »Il Popolo d'Italia« kaže precejšnjo nervoznost ter označuje opozicijska glasila za protidržavne elemente.

Ti pojavi absorbirajo vso pozornost italijanske javnosti. Za to ni čuda, da je prihod naše delegacije paritetne komisije ostal precej neopažen. Sicer pa je italijanska vlada sama dala časnikom migljaj, da ona od dela paritetne komisije ne pričakuje posebnih uspehov, temveč da želi urediti sporna vprašanja direktno z Beogradom. V resnici od sedaj ni bilo niti ene planarne seje paritetne komisije, dasi so naši delegati že ves teden v Rimu. Le predsednik italijanske delegacije, sen. Quartieri, je večkrat posetil dr. Rybáča, ki je imel tudi daljši pogovor s Contarinijem. O teh pogovorih ne prihaja nič v javnosti; le toliko se s poučene strani v včerajšnjih listih poroča, da se pričakuje od-

ločbe in nove instrukcije iz Beograda, kar bi dalo slutiti, da je Quartieri predložil nekako novo rešitev reškega problema.

To potrjujejo tudi nekateri dogodki zadnjih dni, ki dovolj jasno kažejo, da smatrajo celo vladni krogi v Italiji Reko kot del svoje države. Tako je bil znani dr. Grossich, prej Hrvat, sedaj reški aneksionist, imenovan za senatorja kraljevine Italije, dasi je za to po statutu potrebno italijansko državljanstvo; nadalje je bila ustanovljena na Reki narodna milica kot pododdelek italijanske milice. Pri ustanovitvi slavnosti so člani milice prisegali zvestobo la-

škemu kralju in laškim zakonom, ob aktivnem sodelovanju italijan. oblasti.

Da so ti dogodki zelo čuden uvod za jugoslovensko - italijanska pogajanja, ki bi morala dovesti do vrnitve reške konstituantne in evakuacije Reke od strani laških, civilnih in vojaških oblasti, je menda jasno. Vsekakor ne kažejo na laški strani preveč volje za pravično rešitev reškega problema v zmlusu rapalske pogodbe.

Težko je prorokovati uspeh sedanjih pogajanj. Zdi se, da bo treba precej potrpežljivosti: dobil bo, kakor v vojni, partijo tisti, ki bo imel močnejše živce.

„POSEBEN NAROD!“

»Poseben narod smo!« tako je vskliknil v svoji gorečnosti g. dr. Korošec nedavno v narodni skupščini o nas Slovenceh. »Poseben narod smo!« je zašumelo po naših šumah in livadah. »Poseben narod smo!« se razlega in odmeva po vsi naši mili ožji domovini. Poseben narod s svojim posebnim jezikom, s svojo posebno kulturo, s svojo posebno preteklostjo; poseben narod, ki stremi tudi za svojo posebno bodočnostjo! Poseben narod smo, tako oznanjamo in proglašamo v svet in prav nič ne mislimo na to, kako bomo s tem sami sebe po zobeh, prav nič se ne zavedamo, kako segamo po orožju, ki smo ga stokrat izbili svojim sovražnikom iz rok, da ga rabimo zdaj — no, vedi vrag, v kake, a zdi se, da v samomorilne namene! Roko na srce, gospoda: če bi bil pred desetimi leti nastopil kdo s takimi trditvami, ali bi ga ne bili uni sono obsodili na — Studenec?

Mislím, da pokojni dr. Krek pri nas vseh še nekaj velja, in uverjen sem, da bi se dvignil vihar ogorčenja, če bi kdo izrekel mnenje, da je bil kak bebec. A čujmo, kako so bili njegovi nazori v tem pogledu! V svojem imenitnem govoru, ki ga je govoril dne 16. januarja 1909 v deželnem zboru kranjskem glede Bosne in Hercegovine, je izvajal med drugim: »Gospoda moja! Mi se zavedamo prvič, da sta geografsko ti dve deželi združeni z nami in da govorimo o sebi, ko govorimo o Bosni in Hercegovini, da govorimo o svojem domu in svojih ljudeh. Poglejte karto! Vsak razumen človek, ki pozna nekoliko gospodarski razvoj, bo vedel, da označujejo enotnost v gospodarskem oziru vodne ceste, poleg njih železnice in z železnicami pota in vsa druga občila. In tukaj valí sinje valove Sava, duma pod našim Triglavom in vodi po svojih pritokih v osrčje Bosne in Hercegovine. Vsa Bosna in Herce-

govina, vsa Slavonija in Hrvatska, velik del Stajerske — ravno naš del — in velik del Koroške, koder prebiva naš narod, spada k tej zemlji. Naša je ta zemlja, ki jo mora geograf po njenem značaju oceniti kot enoto, ki pa tu mi po svojem srcu cenimo in ljubimo kot svojo domovino. Gospoda moja! Ne samo zemlja, za katero gre, tudi narod je naš narod. Mi ne govorimo o tujcih, ko govorimo o Bošnjakih in Hercegovcih, to so naši ljudje. Razumen in pameten filolog, ki ne upošteva samo tega, kar se je zgodovinsko razvilo pod daniimi pogoji, marveč ki življenje jezika študira v narodu samem, mi bo priznal, da ko gre za to, da se oceni jezik, je odločilna dialektologija. Dialekti so živ dokaz ljudske tvorbe jezikovne, in filologi so konstatirali, da od Zile do Crnega morja ni moglo najti filologu prehoda pri teh dialektih. Tu gre venomer: eden se z drugim zlijeva, eden v drugega preliva. In da s filološkega stališča še bolj okrepimo to trditev, moram navesti, da je za značaj jezika mero dajno glasoslovje. Glasovni zakoni pa so od Zilскеga do Bolgarskega eni in isti. In če je bolgarski narod izgubil svoj deklinacijo in svoj infinitiv in pridobil pod tujim vplivom člen, je bolgarski jezik nekoliko težje umljiv za nas. Glede hrvatskega ali srbskega jezika pa vemo vsi, da še danes Slovenec in Hrvat popolnoma bratski občujeta drug z drugim. Tu ni treba nobene slovnice, nobenega slovarja, temveč kakor povsod in vsakemu, ki pride iz drugega okolišja, je treba le prilagoditi uho proizvodji, akcentu. Tako ste razmere, gospoda moja! Tukaj ne moremo govoriti o večih jezikih, o večih narodih. En jezik je to in en narod. Pri teh raznih dialektih, ki se prelivajo drug v drugega, pa vidimo, da ne stoji koordinirani, da bi eden bil poleg drugega, ampak ti dialekti se čudovito menjajo. Ruski vse-

učilski profesor Boudoin de Courtenay je dokazal, da je jezik beneških Slovencev mnogo bolj podoben hrvaščini kakor slovenščini. Vi imate na Koroškem ime- noma krajev, ki dokazujejo, da so tam stanovali ljudje, ki so govorili hrvaški dialekt. Govori se torej o naši zemlji, o našem jeziku, o našem narodu, ko se govori o Bosni in Hercegovini, ko se govori o narodih, ki na tej zemlji prebivajo. Zato je razumljivo, da nam o vsakem dogodku, ko postanejo vezi našega skupnega edinstva ožje, srce gorkeje bije. Gospoda moja! Ne bom dalje govoril o tej stvari, o tem delstvu. Dovolj sem pojasnil, da imamo pravico želeli, da bi ta edinstvo med nami, ki jo imamo po zemlji in po jeziku, da bi se ta edinstvo v državopravni obliki pokazalo. Gospoda moja! Pri tej priliki naj se tudi dotaknem vprašanja, kaj je s Srbi? Kdor sodi Srbe po tem, kakor jih sodi tisti tip nemškega žurnalista, ki se norčuje iz svinjskih pastirjev, ker stranka, kateri pripada, od njih nima nobenega dobička, ta Srbov ne pozna. Tisti tip žurnalista piše o Srbih tako, da mora Slovenan rdečica sramu politični obraz, ko čita, kar piše. Tako pisanje je krivično. Srbski narod, gospoda moja, so naši Neapolitanci. Povsem se vidi, da prevla-

duje v njih poezija in ne realnost. Ako hočeš poznati srbski narod, pojdi gledat, kako se srbski kmet, ko orje, razgovarja s svojim voličem in kako poje. Videl boš, kako vse njegovo delo preveva poezija. . . .

Dovelej tega! To so druge besede, kot jih čujemo dandanes! Res je nemara, da je bil dr. Krek po svojem mišljenju Avstrijec, a eno je gotovo, da je z gornjimi izjavami nepobitno dokazal, da smo Slovenci in Srbi en narod! En narod od Zile pa doli do Crnega morja, ta misel je bila nekdanj naš ponos, ta misel je bila steber, ob katerem so se kvišku spenjali naši upi, naše nade. Zdaj pa hočemo biti naenkrat — poseben narod! Ako pojde tako naprej, se lahko zgodi, da pridemo nekega dne do istega zaključka, kot so prišli med vojno v svoji zaslepljenosti bratje Bolgari, da namreč tudi mi Slovenci nismo Slovani, da smo si le prisvojili slovansko govorico, da pa smo bogzna čigavi potomci! Morda celo Germani. . . . saj smo tako ponosni na svojo — nemško kulturnost! Zares, Slovenci smo v več kot enem pogledu poseben, če ne celo še prav poseben narod! Človeka kar mika, da bi napisal satiro!

Italijansko zanimanje za našo zunanjo politiko.

Italijanski listi so dan na dan polni poročil o naši zunanji politiki. Nekaj jih je, ki presojajo naše razmere še precej objektivno, večina pa stoji v vrsti naših inozemskih nasprotnikov in se nič ne razlikujejo od Madžarov v potvarjanju resnice. Med najboljšie in najvestnejše inozemske poročevalce o Jugoslaviji spada sodruknik milanskega »Corriere della Sera«, kakor smo to že ugotovili. Sedaj piše o naši zunanji politiki.

Uvodoma pravi, da nima namena, kritično premetovati zunanje politike države SHS, ki je zelo delikaten argument za napredvidnega opazovalca, najdelikatnejši pa za italijanskega. Generalne črte jugoslovanske zunanje politike pa so znane in vidne. Sistem, katerega se drži Jugoslavija in v katerem skupno s Češkoslovaško tvori in izmed vogelnih kamnov, je mala antanta. To je sistem, ki je trenutno integralen del francoskega kontinentalnega sistema, in kot tak bi moral eksistirati pred vsem v protinemski in protiruski funkciji; podrejeno, in ta funkcija bi bila rezervirana specialno Jugoslaviji, bi moral služiti tudi kak protitalijanski hipotezi. V vsakem slučaju se mora ves sistem spontano skladati s francoskimi interesi. Tako je službeno. V Jugoslaviji se v

pogovoru o splošni politiki proglašajo za najnormalnejšo francoska in dostavlja se vprašanje, zakaj se tudi Italija ne drži te politične direktive. V sedanjem položaju za državo SHS ni druge potrebe, nego da samo afirmira francosko politiko. Sistem male antante, čeprav podrejen Franciji, služi Jugoslaviji kot zaščitni sistem in kot jamstvo za pridobitni teritorij. Ne lažejo Jugoslovenci, kadar pravijo, da je mala antanta za nje pogodba za mir in splošno varnost. V resnici se država SHS nima dosti pečati s splošno evropsko politiko. Pašić in Ninčić prepustata to polje, brez ljubosumnosti, Benešu. Akcijska sfera SHS se praktično omejuje na podonavski in balkanski svet.

Kar se tiče veselja, ni nobene, od katere bi se sprejelo kako pokroviteljstvo. Čustvo neodvisnosti je bilo pri Srbih vedno zelo živo in njihovi državniiki imajo že dolgo skušnjo za občevaranje z največjavnimi in znajo dobivati od njih največje koristi, ne da bi postali orodje v njihovih rokah. Neprijetno bi jih zadel preveč pokroviteljstvo doneč glas, tudi ako bi prišel s francoske strani. General Lerond je prišel inšpicirat jugoslovanske garnizije. Šel je tudi v Kotor, da vidi, za koliko mornarico je

J. W.:

Pisma iz Srbije.

III.

Pančevo, v maju 1923.

Gospa Nuša, to pismo prejmete po zračni pošti. Mogoče je prvo, ki dospe do Vas po tej poti; vsaj prvo je, ki ga jaz oddam s »poste aerienn«.

Tu v Pančevu je postaja, to se pravi, pristanišče aeroplanskega prometa, ki veže vsak dan Bukarešto s Parizom. Seveda pride to pisemce do Vas po ovinku via Budimpešta in Praga. Ker Vam nimam nič nujnega poročati, je zakasnitev brez pomena. V par letih, ko se zračno omrežje zgosti, dobi tudi Ljubljana svojo postojanko. Mislím si jo tam kje na Posavju, najbrž na sedanjem letališču aviatičnega oddelka ali pa na prostoru sedanjih smodnišnic, ki bodo dotlej seveda izginile s površja.

Vi, ki se zanimate za vsakršne pojave v kulturnem svetu bolj ko za vsakdanje ništrce, ste gotovo doznali, da se je pred dobro 14 dnevi pričel redni vsakdanji zračni promet, potniški in poštni, med Bukarešto in Parizom. Vmesne postaje so tu v Pančevu — ime ji je Beograd, dasi je ta okoli 10 km od tu oddaljen — v Budimpešti, Pragi

in Strassbourgu. V treh urah dospe letalo semkaj iz rumunske prestolnice in v dveh urah je v glavnem mestu Madžarske; na večer istega dne pa dospe v Pariz, seveda, če so vetrovi ugodni.

Davi sem prispel na belem »Kara-gorgju« po Dunavu v Pančevu, to čedno, bogato banaško mesto. Ko sem opravil svoje službene posle — o njih Vam hočem pripovedovati ustno tam pod senčnato lipo pred Vašim dvorcem — sem se namenil ven iz mesta na plano, na aerodrom. A vedite, gospa Nuša! Ne pride se tako hitro ven iz takega banaškega mesta. Če tudi ne šteje dosti več ko svojih 20.000 prebivalcev, zavzema vendar jako razsežen prostor; zakaj hiše so po večini pritriljene, ulice pa široke; pravcato nasprotje hi gomilj poslopj, ki tvorijo naša, še bolj pa dalmatinska ali laška mesta.

Aeroplan, ki se je spuščal k tlom, mi je kazal smer, ki sem jo ubral, da bi prišel na vzletišče. Dospem do zadnjih hiš — ciganeček mi prestreže pot, prosee me za cigareto — in že uzrem na planjavi sive stvore. Ko se jim približam, spoznam letalni park: dva šator in štiri aeroplane. Vstopim v kolibo, predstavim se činovniku v beli uniformi, pokažem mu legitimacijo, ki mi je dobro služila kot »passepartout«, in mu

povem svoj namen: da bi si rad ogledal tako potniško letalo. Kako vljudni, uslužni so bili vsi gospodje!

Baš so pripravljali zrakoplov, ki naj jutri poleti iz Pančeva. Štiristopenjet litrov bencina je treba naliti v oba rezervoarja, da bosta polna. Neki posebni čut ima človek ob pogledu na tak stroj: tu počiva na trdnih tleh kot negiben stvor, da se ti požene kot zagonetna pošast iznad pečene planjave, čim zabuči propeler, in se dvigne v drznih kolobarjih v zračno višavo, da leti dalje po volji človeka, ki ga ravna in vladat. V osrčju mu je čvrst motor z 12 cilindri, ki proizvajajo 370 konjskih moči; v sekundi preleti do 50 metrov. Kaki polži so pozemeljski kolesarji v primeri s takim brzoletom!

Ogradje mu je iz aluminija, krov letalnih ploskev in ovoj trupa je povosčeno fino platno. Trojno smer: naprej, nazgor, navzdol, uravnava pilot s svojega sedeža s pomočjo žičnih transmisij, s katerimi pregiblje krmilo in krilci dvojnega krova. Ves mehanizem je videti jako preprost, in vendar je tako zanesljiv, da se doseže na vsej zračni progi, ki jo oskrbuje »Cie Franco-Romain de navigation aerienn« ni pripehila še nobena nesreča. Tako mi je s ponosom zatrijeval mladi Francoz, direktor te postaje.

Zlezem v potniško kajuto. To Vam je tesen prostor, odmerjen za štiri osebe; za vsako je namenjen nizek pleten fotelček. Da v njem varnejše sediš, kadar se leteči zmaj ob pritisku vetra nagiblje sedaj sem, zdaj tja, si lahko okoli prsi oteveš podpas, da tvoriš s svojimi nepremičnim sedežem en sistem. Ob steni pa so pri vsakem sedežu okrogle line, slične kakor jih poznamo iz ladjjskih kabin. Ni dosti prostora v taki celici — dober kvadratni meter za vsako osebo. Zato pa moraš lepo mirno sedeti kakor otrok, ki so ga privezali h konju na vrtljaku, in strmeti na svet pod seboj. Poleg pilota je še en sedež za potnika: vsega skupaj se more voziti največ šest oseb; dovoljene teže za tak avion pa je 517 kg — to je napisano z velikimi črkami na trebušini. Debelušni potniki potemtakem niso dobrodošli, celo odklonijo jih, če se nabere dovolj pisemske pošte, s katero zamaše vse praznine v prostoru, da spravijo letalo v ravnotežje.

In s tako pošto bo letelo jutri, ako Bog da, to moje pismo za Vas, gospa Nuša.

A propos! Zadnjič sem Vam pisal še iz Beograda. Med tem pa sem se mudil že v Sremskih Karlovcih in v Novem Sadu. O Fruški gori ste že čuli, da je to edino hribovje v Sremu, kjer je

sicer vse zgolj ravnina, bogata, rodovitna, skrbno obdelana pokrajina. Pšenica gre že v klasje in turščica že pogajna iz črne zemlje, ki je baje ni treba nič gnojiti. Ze par tednov traja huda suša — kakor pri nas — in sopotniki mi je dejal, da bi pomenilo milijardni dobiček, če bi padla čez noč »kiša«. Ta želja se je še tisti dan izpolnila.

V Karlovcih sem izstopil, da si ogledam zanimivo mesto, sedež srbskega patriarha. Bilo je v nedeljo dopoldne. Na ulicah je malo ljudi, vse nekam mrtvo. Vrata pravoslavne saborne cerkve — mogočne, slogovite stavbe — kakor tudi njene sosede, katoliške župne cerkve — pridigar je oznanjal božjo besedo le pčilemu številu pobožnih in še manjšemu pobožnikov — so bila na stečaj odprta. Kje so ljudje? »Litija« za dež je in procesija je šla ven iz mesta v žito«. Tako sem izvedel od stražnika in isto sem čital na plakatih. Z javnim oglasom torej vabijo vernike k prošnji obhodu. Pri nas še nismo toliko napredovali.

»Litija« se vrača v mesto. Bander, dolga vrsta molilcev, duhovščina v svilenh ornatih, pod nebom impozanten svečenik s tiaro na glavo, z zlato palico v roki, molitve in petje v koru — tout comme chez nous!

tam prostora. Ni čudno, ako si želi Jugoslavija mornarico, čudno pa je, da je bil francoski general tako nepreviden, da je naglašal politiko, ki se med Francijo in SHS končuje v Italiji! Francijo ljubijo v Beogradu s častjo, cenijo kre-dite, občudujejo jezik in kulturo, toda zraven mislijo, da se od same Francije ne more živeti. Velesila, h kateri instink-tivno kipi vse ljudstvo, je Rusija. Ruski narod je globoko zarisan v srbsko dušo. Anglijo in Ameriko čutijo tako nekako od daleč. Novi nemški diplomatični za-stopniki so se uvedli tu z dobrim ime-nom kurtoazije in vsestranske potrpljivosti.

Z najdirektnješo pozornostjo opazuje ljudstvo treh imen podonavskih in balkanskih rodov. Nikake antipatije ni do Avstrije, ki je politično povsem ne-sklodljiv, nasprotno pa jo vzbujajo Ma-džari. Srbi ga sovražijo kot bojaželjnega sosedu in kot protislovanskega nasprot-nika, pa tudi pri Hrvatih nima simpa-tije, ker so se morali z Budimpešto bo-

riti za svojo narodnost. Glavna napaka Mađarov pa je, da so tu, na veliki pla-noti, na katere obrobku se dviga Češko-slovaška, in ta planota bi bila lahko vsa slovanska. Čehoslovaki imajo, med so-sebi, prvo mesto v srcu in politiki SHS. Med tem pa sega slovanski čut zelo oslabele do Poljske, ki je daleč in ki je protiruska. Misli se manj na Romunsko, več pa na Bolgarijo, pri kateri se pričakuje znosno sosedstvo. Orki jih zani-majo, kolikor držijo del Makedonije. Solun je navezan na Staro Srbijo mnogo bolj nego katerokoli jadransko pristanišče.

Na vzhodu, severu in jugu ima Ju-gosloven z Albanijo vred 6 mejašev, sedmi je Italijan.

Caprin zaključuje: »Toda Italija ima svoje mesto ločeno, prav posebno, težko in delikatno določljivo. Treba o njem spregovoriti čisto posebej.« — Pri-čakujemo, da skoro objavi Caprin svoj napovedanih sestavek o italijanskem so-sedstvu.

Prekmursko cerkveno vprašanje.

Po veri je v Prekmurju največ ka-toličanov, namreč 66.602, kolikor jih iz-kazuje ljudsko štetje z dne 31. januarja 1921. Evangelijci so 24.828, Židov 642, na ostale vere jih pa odpade 52.

Židje imajo samo dve cerkveni ob-čini, in sicer v Murski Soboti in v Dol-nji Lendavi. V tem kraju imajo svojega rabina, v prvem pa smo kantorja, kajti soboških Židov pravovernost ni več to-lika, da bi ne zadržala svojega mo-šnička pred stroški za vzdrževanje rabi-nata. Svojo višjo cerkveno oblast imajo prekmurški Židje v Varaždinu. Pro-stantovski cerkveni občini je deset. Senjorja imajo v Soboti, superinten-denta pa v Sobotišču. Glede bogoslovnih šol so navezani na tujno, vsled česar ne moremo pričakovati jugoslovanske usmerjenih pastorej v Prekmurju, do-klar ne dobi Jugoslavija lastne evan-geličanske bogoslovne v Zagrebu ali pa kje v Banatu. Ureditve tega vprašanja je nujna, da se ne okuži v tujni evan-geličanski podmladek, ki izide v narod-nem duhu vzgojen iz soboške gimna-zije.

Ker pa je v Prekmurju največ kato-likov, je za nas v državnem in narodnem oziru največje važnosti vprašanje pre-kmurskih katoliških duhovnikov. Prek-murec gre sicer veliko po svetu, toda tu-di iz tujine se vrača veren domov, in duhovščina ima nanj velik vpliv. Toda ta misli in čuti še vedno mađarsko. Ne-kateri niti ne prikrivajo tega svojega mišljenja, drugi so navidežno mirni in lojalni, toda na tihem rujejo kot krti in izpodkopavajo njivo, ki jo obdelujejo jugoslovanski narodni delavci. Obrča-jo se ne le do odraslih, ampak tudi do šolske dece, ki pozdravljajo sicer sloven-sko, svoje duhovnike pa mađarsko, če-sar gotovo ne dela iz lastnega nagiba. To tajno delo ne gladi samo potov prevrat-nim elementom, ampak utegne postati v kritičnem trenutku tudi usodno, kajti o tem ni dvoma, da bo Prekmurec od obeh činiteljev, ki imata odločilen vpliv na preprosto ljudstvo, prej poslušal duhov-nika kakor pa učitelja. To pa posebno zato, ker prihaja v poštev kot gojitelj dr-žavnega in narodnega duha le učitelj-prisilec, kajti domači učitelji tiče še več ali manj v starih okovih, česar jim celo ne moremo zelo v zlo šteti, ker so dihali nam nasprotni zrak od mladih let do da-našnjih dni, ki jih pa še niso mogli izpre-obrniti iz Savlov v Pavle in jih napra-viti za naše apostole. Da niso to, je dej-stvo, ki se ne da prikriti s skrivanjem za prekmurščino, zlasti če pobija hlinje-no ljubezen do tega narečja mađaršči-na kot občevalni jezik.

Gospod, katerega sem bil službeno posetil, me je v svoji prijaznosti odve-del na patriarhov dvor, češ da si mo-ram ogledati tudi to znamenitost, stoli-čo prečanskega srbstva. In doživel sem tam tako lepe vtiske, da jih nikdar ne pozabim. Gospa Nuša, predočile si magnatski dvor, zgrajen v čistem re-nesansnem slogu z obširnimi hodniki, obloženi s preprogami, z bogato in okusno opremljenimi notranjimi prostori — tak Vam je zavičaj cerkvenega kneza. V veliki dvorani zavzema eno steno veličastna slika Petra Jovanovi-ča »Seoba Srba«. Saj poznate to sliko, gospa Nuša, če ne drugače, z razgled-nic: v ospredju stopa ranjen srbski se-ljak, na konju gazdarica z detetom v naročju, v ozadju bariaktar, svečeniki in vojska. Teško je, tako živo sliko opi-sovati.

Patrijarhu se nisem mogel poklo-niti — ga ni bilo doma — pač pač nje-govemu namestniku episkopu, odlične-mu, velezbodnemu možu. Povabil so me k opoldanski mizi. Ne sodi vse v to pismo, da bi Vam pripovedoval, kaj sem v tisti izbrani družbi doživljal in o sem smo se razgovarjali. Bilo nas je do dvajset gostov, med njimi arhimandrit, ki je mnogo potoval in pozna vatican-ske zbirke ne manj kot monakovske in berlinske muzeje, profesorji teologije — v Karlovcih je duhovski seminar — med njimi dva ruska begunca, Vaa in

Da ne bodo podirali drugi tega, kar gradi s poštovanostjo narodno učiteljstvo, za to mora skrbeti država, ki mora dobiti čim prej kolikor mogoče enotno lice. Vsled tega si mora šteti v svojo dolžnost, da spravi v Prekmurje narodne duhovnike. Med Prekmurci de-luje sedaj 27 katoliških duhovnikov, od teh pa se čutijo Slovence samo štirje, od katerih se pa eden vsled plahosti in iz strahu pred svojim mađarskim glav-rijem ne upa udeleževati na narodno-prosvetnem polju.

Prekmurje spada namreč še vedno pod sobotško škofijo, ki mu pošilja bolj ali manj jezika ogrskih Hrvatov zmoežne duhovnike, od katerih ne moremo prič-kovati ljubezni do naše države, če pomislimo, v kako šovinističnem duhu vzga-jajo mađarske šole svoj naraščal.

S temi duhovniki dosegajo Mađari dvojni uspeh: prvič nameščajo med ogrskimi Hrvati trde Mađare, češ da jim primanjkuje jezikovno sposobnih du-hovnov, drugič pa vzdržujejo pri nas z omenjenimi svojimi odposlanci tih agitatorije, ki naj bi tvorili vez med Mađarsko in Prekmurjem.

Da se temu odpmore, je treba Prek-murje tudi v cerkvenem oziru ločiti od Mađarske in ga priključiti mariborski škofiji. S tem bo sicer Janez Mikeš, škof v Sobotišču, prikrašan na svojih dohod-kih, toda bolj kot škofovski gmetni viri mora biti za našo državo merodajna dr-žavna korist. Da bi se nastavil za Prek-murje samo generalni vikar, kakor si je želel nekdanji »prekmurski parlament«, s tem se ne smemo zadovoljiti, ker ob-stoja nevarnost, da bi bil generalni vikar še slabši kot Mikeš.

Tudi jugoslovenski škofi so spomla-di leta 1921. v Rimu posredovali v tem smislu, da bi se rešilo prekmursko vprašanje z imenovanjem generalnega vi-karja. Če bi se sprijaznila z njim i naša država, mora na vsak način gledati, da mu pridobi neodvisnost od mađarskih cerkvenih velikašev.

Naj se misli o narodni zavednosti naše domače duhovščine tako ali tako, to je gotovo, da bi se okrepila narodna zavest z domačimi duhovniki. V politič-nem oziru bi sicer dobili nekaj kleri-kalnih agitatorjev, klerikalcev pa bi ne bilo zato v Prekmurju nič več, kot jih je sedaj.

Zato naj posveté naši poslanci i temu vprašanju svojo pozornost, ker ni treba, da bi bilo Prekmurje celo glede tega zadnje.

seveda zanimal »menu« našega obeda, a o tem Vam povem rajši ustno, kadar me boste hoteli poslušati; le toliko Vam lahko zaupam, da kuharska umetnost tu prav nič ne zaostaja za našo in da bi tudi Vi z isto slastjo okušali rujno kap-ljico fruškogorsko, kakor je meni pri-jala, dasi ste sicer abstinentka...

Ko sem pod večer dospel v Novi Sad je že deževalo. To Vam je lepo tr-govsko mesto. Ob glavni cesti so same trgovine na debelo in drobno, vmes pa se vrste banke in banke. Na ulici in v kavarni čujete skoraj več mađarske in nemške kakor srbske govornice, vendar je lice mesta vseskozi srbsko. O Ujvide-ku skoraj ni več sledu.

Drugi dan sem opazoval živahno vrvenje na trgu. Kmetice Srbkinje, Slo-vakinje, Mađarke in Rumunke — vsaka v svoji lepši narodni noši — prinašajo semkaj domače prideleke. A kaj vse to. Novi Sad ima veliko žitno borzo, ki določa cene žitu za vsa drža-vo, saj je tu glavno tržišče bogatih ba-ških in banaških žitnic. Kak kontrast k temu živahnemu, vrvečnemu mestu se nudi onkraj Dunava v starinskem Pet-rovaradinu! To Vam je tip stare gra-ničarske trdnjave, ki jo obdaja še dan-esne mogočno zidovje, nad njo pa str-mi doli v Dunav siva citadela z grmado vojašnic in utrjenih stolpov. Tostran reke pa Novi Sad, moderno mesto v vselem razmetu.

Globok vtis govora zunanjega ministra.

Vse parlamentarne skupine soglasno odobravajo dr. Ninčičevo zunanje-politične smernice. — Zadovoljstvo skupščine o stališču vlade v vprašanju koroških Slovencev. — Viharno ogorčenje skupščine proti Mađarski.

— Beograd, 9. junija. (Izv.) Ekspo-zé zunanjega ministra dr. Ninčiča, ki ga je imel ob 10.30 dopoldne na včerajšnji seji narodne skupščine, je bil eden naj-objektnih in najmarkantnejših nje-govih ekspozicij. Podana je bila skupšči-ni jasna in odkrita beseda o naši zuna-nji politiki. Zunanji minister je o aktu-alnih zunanje-političnih problemih in za-vedah govoril odkrito in iskreno, tako, kakor so stvari v resnici, brez vsakega olepšavanja in prikrivanja. Govoril je o vprašanjih, ki so za našo državo zelo delikatna in resne, odločno besedo in je pričakoval, da bodo te odkrite in po-membne besede dobile odziv in pravo razumevanje na mestu, kamor so bile naslovljene. Zunanji minister je bil v gotovih, naše narodne manjšine zade-vajočih vprašanjih skoro brezobziren.

Ekspozé je radi tega in radi svoje globoke zamišljenosti napravil na celo-kupno zbornico najgobjeješi in naj-ugodnejši utis. Včerajšnji dan je povod-om govora zunanjega ministra dovolil zgovorno dokazal, da je parlament, če-prav je izgubil ves teden v neplođnih notranje-političnih in strankarskih deba-tah, solidaren in soglasen, kadar gre za naše vitalne in važne zunanje-politične probleme. Skupščina z vsemi parlamen-tarnimi frakcijami se je zila v enotno fronto ogorčenja, ko je začel zunanji mi-nister govoriti o našem nevdružljivem razmerju do Mađarske in postopanju mađarskih oblasti in irendističnih or-ganizacij proti našim, v Mađarski bi-vajočim državljanom oz. sorojakom. Zbornica pa je tudi pokazala solidarnost in splošno nezadovoljstvo, ko je mi-nister dr. Ninčič začel s statističnimi po-datki in oficielnimi ugotovitvami po-lasnejši položaj koroških Slovencev v avstrijski republiki. Odstavek o koro-ških Slovencih je v zbornici izzval vi-harno ogorčenje in v vrstah slovenskih poslancev splošno zadovoljstvo, da je enkrat vlada imela pogum, jasno izra-ziti svoje stališče. Skuščina je priredila pravo manifestacijo za koroške Slovence.

Ogorčene manifestacije so se po-javile, ko je minister dr. Ninčič govoril o položaju napram Mađarski, našemu nepomirljivemu, povsod konflikte iska-jočemu sosedu. V tem momentu je v zbornici nastala napeta atmosfera, ki je eksplodirala v demonstrativne vzkli-ke proti Mađarski in celo proti mađar-skemu poslaniku, ki se je nahajal v di-plomatski loži. Ko je dr. Ninčič navajal, kako obstojajo na žalost in sramoto po-petletnem miru na Mađarskem še ved-no taborišča za interniranje in ujetnike, v katere se vlačijo naši državljani in na Mađarskem živčijo sorojaki, tedaj je nastal v zbornici vihar ogorčenja in pro-testov. Čuli so se vzkliki: »Treba je in-ternirati pri nas vse Mađare! Hočemo represalije! Mi smo zmagovalci!« Zna-čilen pa je bil tudi vzklik dr. Korošca: »Internirajte tu mađarskega poslanika!« Vzkliki so čim bolj naraščali in nastal je pravi vihar v zbornici. Najznačilnejša vzklika sta bila: »Internirajte vse Novi Sad! V državni službi je protidržavnih mađarskih uradnikov 3%! Represalije! Represalije!« Položaj v zbornici je po-stal zelo poostren. Mađarski poslanik je radi te demonstracije zapustil diplo-matsko ložo. Zunanji minister dr. Ninčič pa je na te vzklike mirno reagiral, da naša država ima že toliko drugih uspeš-nih sredstev na razpolago, da ji ni po-treba za enkrat izvajati represalij proti

mađarskim državljanom, bivajočim na našem ozemlju.

V splošnih in previdnih stavih se je pa zunanji minister spomnil delikat-nih vprašanj, ki so sporna med našo kra-ljevino in Italijo. V parlamentarnih kro-gih so takoj opazili, da je dr. Ninčič iz-previdnosti in kurtuazije zaenkrat pre-šel preko težkega in mukoplnega po-ložaja, v katerem se nahajajo naši ju-goslovenski sorojaki na Primorskem in v Istri.

Mnogo odločnejši pa je bil nastop zunanjega ministra za koroške Slovence. Izrazil je odkrito nezadovoljstvo naše vlade o postopanju avstrijskih ob-lasti, o brezmoči dunajske centralne vlade, ki nima toliko moči in avtoritete, da bi zaukazala koroški pokrajinski vladi, naj spoštuje določila saintgerme-nške mirovne pogodbe o narodnih manj-sinah, iz zadevnega pasusa ekspozela je med vrstami brati odločnost naše vlade, da mora temu neznosnemu raz-merju na Koroškem biti enkrat konec. V tem oziru so klerikalci stališče naše vlade odobraval in dr. Kulovec je v poznejši debati priznal, da mu je bil ekspozé zunanjega ministra simpatičen.

Kar se tiče splošnih ciljev naše zu-nanje politike, ki jih je koncem svojega ekspozela razvil zunanji minister, vla-da v parlamentu splošna sodba, da so te smernice edino pravilne. Z velikim odobravanjem in iskreno simpatijo so vse skupščinske frakcije sprejele na zna-nje ministrove izjave, da je temeljna ideja naše zunanje politike — vsestran-ska miroljubnost.

NEKATERI MARKANTNEJŠI Odstavki iz Ekspozela.

K včerajšnjemu kratkemu ekscerp-tu ekspozela zunanjega ministra priob-čujemo danes nekatere markantnejše odstavek, ki so vzbudili v zbornici sploš-no pozornost in odobravanje.

Razmerje do Mađarske.

Zunanji minister je izjavil: Naši od-nošaji do Mađarske ne morejo biti vse-dotlej normalni, dokler ni izvedena v tej deželi demilitarizacija. (Odobrava-nje.) V marsičem postopajo Mađari zelo netaktno, zapirajo in ubijajo naše ljudi (klici ogorčenja!) Tako postopanje je daleč od tega, da bi privedlo k iz-boljšanju naših sosednjih odnosov. (Posl. Pribeževič: »Mađarska postopa kakor da bi bila zmagovalka! Poslanec dr. Grgin: »Internirajte vse Mađare v naši državi! Mi smo zmagovalci!« Posl. Vojislav Janjič: »Internirajte vse Novi Sad!« Posl. dr. Korošec: »Internirajte mađarskega poslanika!« Posl. dr. Grgin: »Uporabite te re-presalije! Zaprite vse mađarske anti-državne uradnike!« V zbornici je po-stajal položaj čim bolj kritičen.)

Ko se je vihar polegel, je minister dr. Ninčič mirno pripomnil: »Jaz sem odkritosrčen in Vam želim povedati vse, kakor je v resnici položaj. Ninčič je začel nadaljevati s svojim ekspo-zejem o politiki grofa Bethlena pred in po potovanju v Pariz. Ta izvajanja so vz-budila v radikalnih vrstah pravo burjo in neki radikal je vzkliknil: »Okupirajte Mađarsko!« Pri tem vzkliku je mađ-zarski poslanik v znak protesta zapu-stil mađarsko ložo.

ODLOČNA BESEDA ZA KOROŠKE SLOVENCE.

Govoreč o odnošajih napram Av-striji, o sklenjenih konvencijah, je kon-čno zunanji minister v odločnih bese-dah preciziral stališče naše vlade v vprašanju naše narodne manjšine na Koroškem. Zunanji minister je konstatir-al, da je položaj Nemcev pri nas mno-go boljši, nego položaj naših sorojakov na Koroškem.

Zunanji minister je za tem navajal frapantne statistične podatke o šolstvu, ki so vzbudili v zbornici vihar ogorče-nja. Na podlagi uradoma zbranega ma-terijala je minister dr. Ninčič ugotovil tole šolsko in kulturno sliko koroških Slovencev:

I. Med tem, ko ima 40.000 Nemcev v Sloveniji in Prekmurju 37 osnovnih šol s 44 razredi in 3340 učenc, z 2 nem-škima gimnazijama, 70.000 Slovencev v Avstriji ne more dobiti niti ene osno-vne šole.

II. Nemci v Sloveniji imajo 74 raz-nih kulturnih, gospodarskih in patrijot-skih društev in 5 časopisov, Slovenci na Koroškem, katerih je dvakrat toliko, pa imajo eno samo staro kulturno dru-štvo, obstoječe še iz časov pred voj-no, kateremu pa se v ostalem ne do-voljuje in ne dopušča nikak delavnost in agilitet ter nimajo niti enega časo-pisa. (Klici ogorčenja in protesti. Na vse je napravila ta statistika globok in težak vtis. Klici: To je kulturne škand-al!)

Resnica je, da vs'ed velike decen-tralizacije v Avstriji. (Ironični vzkliki: »Lepi sadovi decentralizacije!«, ki vodi državo v pravo razsulo, nima dunajska

vlada veliko avtoritete, da bi prisilila koroško deželno vlado na povoljno re-šitev vprašanja naših šol. Deželna vla-da na Koroškem obstoja iz štirih čla-nov: 2 socijalna demokrata in 2 zastop-nika meščanskih strank. Pa tudi dežel-ni zbor ni v položaju izvršiti uspešno svo-je nalogo in posle, ker nima v njem no-bena stranka večine. Deželna vlada pa nima niti pravice reševati šolska vpra-šanja, ker šolstvo je poverjeno od de-želnega zbora voljeni neodvisni kor-poraciji deželnemu šolskemu svetu, ki ima 11 članov. Ta šolski svet ni za svoje sklepe in posle nikomur odgovo-ren.

Glavni vzrok vsem tem težkočam in temu nekulturnemu postopanju na-pram našim sorojakom pa je iskati v skrajni nestrplivosti Nemcev in nji-hovih deželnih organizacij. Njih težnja je, da uničijo nacionalno čustvo našega ta-mošnjega življa. (Protesti in klici: »Ne dovolimo! Te organizacije zatirajo naš živeli in stremijo za tem, da dosežejo cilj, da se naš živeli, ali niti pokori ali pa ga prisilijo, da se izselijo iz dežele.)

Na podlagi oficielnih podatkov je dalje zunanji minister ugotovil veliki teror, ki ga izvajajo nemške bojne or-ganizacije proti slovenskemu učitelj-stvu. Minister je pripomnil:

Celo trije edini učitelji Slovence, ki niso bili prisiljeni zapustiti Koroške in so imeli toliko poguma tam ostati, ne morejo biti nastavljeni kot učitelji pod izgovorom, da so bili med pletisčem v službi naših oblasti, radi česar se jim ne more kot »velezdajalcem« podeliti javna služba. Oficielno je predsednik vlade v Celovcu celo trdil to, da bi hli nemško prebivalstvo ubilo takol, ista-ga dne, ko bi bili imenovani za učitelje. Tako izlavo so dali našim zastopni-kom v Celovcu koroški odgovorni fak-torji.

Zunanji minister je ponovno nagla-sal, da 70.000 koroških Slovencev po oficielnih izjavah ne more dobiti ene slovenske šole, ker, kakor hitro bi bila otvorena, bi nemško prebivalstvo učiteljstvo pobilo.

Imamo torej razlog, zakaj se naša javnost razburja in kraljeva vlada bo primorana, da se tej situaciji storí konec in da se položaj izpremeni. Situaci-jo bo vlada vzel v vro resno razmo-trivanje, ker take neenakosti ne more več trpeti. Ta neenakost se mora izravnati na ta ali na drug način. (Živahno odobravanje.)

SPLOSNE SMERNICE NAŠE ZUNA-NJE POLITIKE.

Zaključujoč svoj ekspozé, je zuna-nji minister kratko skiciral smernice na-ši zunanji politiki, naglašujoč, da se iz ekspozela razvidi vodilna ideja naše zu-nanje politike, ki vodi k mednarodne-mu miru in k ustvarjanju one idealne situacije, ki bi omogočila, da bi vsi na-rodni mogli živeti v miru, se posvetiti delu za izboljšanje svoje kulture in po-svečanju gospodarskega blagostanja. Braniati pa moramo na drugi strani stanje, ustvarjeno s mirovnimi pogodbami ter odstranjevati vse zunanje težkoče, na drugi strani pa notranje konsolidi-rati našo državo in se posvetiti nepre-stanemu razvoju naših narodnih sil. Po tej poti bomo korakali tudi v bodočnost.

Ekspozé zunanjega ministra je zbor-nica sprejela z velikim odobravanjem.

Narodna skupščina.

— Beograd, 9. junija. (Izvir.) Včera-jšnja dopoldanska seja narodne skupščine je bila v glavnem posvečena ekspozéu zu-nanjega ministra. Popoldne ob 16.30 je skupščina nadaljevala politično debato v zvezi z dr. Ninčičevim ekspozéjem.

Posl. dr. Kulovec (ker.) je uvodoma izjavil, da je klerikalnemu klubu ekspozé dr. Ninčiča simpatičen, ker zasleduje poli-tično miru in ne politike pustolovščin. Dr. Kulovec pa zameri dr. Ninčiču, da ni po-dal nikakega preciznega stališča napram sovjetski Rusiji. Njegov klub je zato, da se vzpostavi diplomatske zveze z Rusijo. Govornik je zelo simpatično pozdravil stališče, ki ga je zavzel zunanji minister v vprašanju koroških Slovencev. Mučno pa je vplivalo na klub dejstvo, da se zunanji minister ni dotaknil vprašanja slovenskega in hrvaškega življa v Primorju in v Istri. Vprašal je ministra, če mu je znano, da je zaprtih 150 slovenskih šol v Istri in da v Gorici ne smejo izhajati slovenski listi.

V nadaljnjem je dr. Kulovec zelo obšir-no polemiziral proti izvajanjem ministrske-ga predsednika g. Pašića.

Posl. Nedeljko Simonović (rad.) je govoril o razmerah v Makedoniji.

Posl. dr. Šumeković (dem.) je kri-tičiral ekspozé zunanjega ministra ter je grajal vladino postopanje v zadevi izvršit-ve rapalske pogodbe. Govornik tudi ni bil zadovoljen z vladno deklaracijo.

Minister saobračaja dr. Velizar Jan-ko-vič je korigiral svojo izjavo glede amputacije ter je zatrjeval, da »ni za am-putacijo«, ampak je solidaren s političnim naziranjem g. Pašića.

Minister dr. Laza Marković je v imenu odsotnega zunanjega ministra izja-vil, da naša vlada stremi za integralno iz-vršitvijo rapalske pogodbe.

Seja je bila ob 21.30. prekinjena ter se je nadaljevala ob 21.30. Nočna seja je bila mestoma zelo burna in viharina in se je zaključila v viharnem razpoloženju. Na nočni seji je napadel demokrate voditelj džemle-ta Džemal Zija očitajoč jih, da je »demo-kratska stranka — stranka razbojnikov«. Ta pripomba je vzbudila v demokratskih

Darujte za

„ROČNI KRIZ“

vrstah velikansko ogorčenje in je bila sela večkrat prekinjena.

Skupščinski predsednik g. Jovanovič je sejo zaključil ob 12.30 ponoči. Obenem je naznanil, da se prihodnja seja vrši v ponedeljek z dnevnim redom poročila finančnega odbora o zakonu glede naknadnih izrednih kreditov v znesku 1.200.000 dinarjev.

Telefonska in brzojavna poročila

RAZPOLOŽENJE V RADIKALNIH VRSTAH NAPRAM RADIČU.

RADIČEV VELEIZDAJALSKI ČLANEK V ANGLEŠKI REVJIJE — VPRAŠANJE VPORABE ZAKONA O ZASČITI DRŽAVE.

— Beograd, 9. junija. (Izv.) Splošna politična situacija se kljub teden dni trajajoči politični debati v parlamentu še ni povsem razjasnila. Veliki in senzacionalni govor g. Pašića še ni pokazal definitivnih in vidnih uspehov. Kakor je videti iz razpoložanja v radikalnih vrstah, je tam nastopilo znatno ohlajenje za sporazum z Radičem. Radikalce je po-

ODMEVI NOVE

— London, 8. junija. (RU.) Nemška nota je vzbudila v tukajšnjih političnih krogih veliko zanimanje. Listi obširno komentirajo ta korak nemške vlade, ki je pokazala svojo dobro voljo, likvidirati spor mirnim potom. »Times« pišejo: Govori se, da vodilna misel nove nemške note teži za tem, da se dovedejo zavezniške države za skupno konferenčno mizo. Zdi se nam, da bi bilo dobro, če bi Angleška pristala na nemško prošnjo in bi se na tej konferenci vse prizadele države sporezumele glede konvencionalne zaštite reparacijskega problema. Na to se ni moglo nadejati, dokler bo trajal poruhski konflikt. Ni dvoma, da bi se situacija zboljšala, če bi se nemška vlada odrekla pasivnemu odporu v Poruhju. Korak, s katerim bi v tem kritičnem momentu storila konec odporu, bi napravil zelo ugoden vtis.

Reuterjev urad poroča dalje, da se uradni krogi še vzdržujejo in nečejo govoriti o nemški noti. Situacija je še preveč nejasna, da bi bilo mogoče zavzeti opredeljeno stališče ali dati nepremišljeno izjavo. To bo mogoče šele tedaj, ko bo znano, kako so sprejemale nemško noto ostale zavezniške države. Kabinet bo razpravljal o noti na posebni seji, ki bo sklicana čim prej. Pričakuje pa se, da se bodo vršila med Londonom, Parizom, Brusljem in Rimom predhodna pogajanja glede skupnega stališča napram Nemčiji.

— Berlin, 9. junija. (Izv.) Po dosedanjih vestih iz Pariza in Londona še ni mogoče sklepati o tem, kakšen bo odgovor na nemško noto. Gotovo je samo to, da je Angleška storila korake, da se določi skupni reparacijski načrt in potem skupno odgovor Nemčiji. Ta korak Angleške se popolnoma strinja z željo Belgije, ki hoče vpostaviti enotno fronto zaveznikov. Bržkone bo Angleška to pot napela vse sile, da spravi pogajanja z Nemčijo v pravi tir. V Parizu smatrajo, da nemška nota sicer ne zadovoljuje popolnoma francoskih zahtev, vendar ni nesprejemljiva. V merodajnih krogih pa so sprejeli noto zelo rezervirano. Dobro informirani krogi govorijo, da največja napaka nemške note obstoji v tem, ker ne omenja pretečnega vprašanja glede pasivnega odpora. Pričakujejo, da Francija sporazumu z Belgijo na noto sploh ne bo odgovorila in da bo najprej zahtevala, naj Nemčija točno označi svoje stališče napram pasivnemu odporu.

NEMŠKA NOTA IZROČENA ZAVEZNIKOM.

— Berlin 8. junija. (Izv.) Nemška vlada je izročila včeraj zavezniškim državam drugo noto, v kateri odgovarja v glavnem samo na one točke, ki so bile raznim zavezniškim notam skupne. V Londonu, Rimu, Parizu, Bruslju, Washingtonu in Tokio je

Ob zaključku so se čuli klci opozicije: »Kje je glasovanje o vladni deklaraciji?«

Predsednik Jovanovič: »Ne more se glasovati o deklaraciji, ker ni za to predloga!«

S tem je bila teden dni trajajoča politična debata zaključena.

sežno presenetil članek, pisan od Radiča v obliki pisma na londonsko revijo »The Near East«. Ta članek, srmo-teč našo državo, je popolnoma veleizdajniške vsebine. Beogradski listi so ta članek per extensum priobčili z različnimi komentarji. Beogradska javnost je splošno za to, da vlada nastopi proti Radiču z odprtim vizirjem.

NEMŠKE NOTE.

izročena spomenica nastopne vsebine: Nemška vlada je po temeljitnem razmiselnju sklenila ponuditi zaveznikom samo to, kar more dati narod, če napne vse svoje sile. Vprašanje plačilne sposobnosti se seveda različno presoja in zato je Nemčija pripravljena prepušiti njegovo rešitev nepristranski mednarodni instanci. Več volje v pogledu reparacij ne more pokazati, pač pa je pripravljena storiti vse mogoče, da se pravilno oceni njena plačilna sposobnost in hoče v to svrhu nuditi zaveznikom vpogled v svoje finance in narodno gospodarstvo. Da izplača zainteresiranim veselem čim izdatnejše vsote, namerava najeti večje posojilo. Dokler pa ne bo mogoče plačati s pomočjo tega posojila obveznosti v večjem obsegu, je Nemčija spoznamna plačevati letne obroke. Ker pa zavezniške države polagajo veliko važnost na točno svoto in garancije, predlaga Nemčija te-le končno veljavne garancije: a) državne železnice naj bi tvorile poseben kapital, ki je neodvisen od ostale finančne politike. Državna banka izda zlate obligacije v znesku 10 milijard mark, ki bi se vključile na ta poseben kapital na prvem mestu tako, da bi bil zagotovljen od 1. julija 1927 dalje letni obrok v znesku 500 milijonov zlatih mark; b) v svrhu nadaljnje obroke bi Nemčija pritegnila od 1. julija 1927 dalje celokupno industrijo, banke, trgovino, promet in poljedelstvo kot garancije, ki bi se istotako vključile z vsoto 10 mil. zlatih mark na nemško državno premoženje na prvem mestu. Letni obrok v znesku 500 milijonov zlatih mark bi se izplačeval neposredno iz skupnih davkov ali pa obteženega premoženja; c) Vrh tega naj bi se uvedla posebna carina na različne užitnine, ki bi dajala letni obrok v znesku okroglo 600 milijonov zlatih mark. Ta znesek pa bi se z vzpostavitvijo gospodarstva avtomatično povečal; d) Končno Nemčija poudarja, da tako zapleteno vprašanje ni mogoče rešiti pismenim potom, marveč s pomočjo osebnih posvetovanj in pogajanj. Nemška plačilna sposobnost zavisi od načina rešitve vseh problemov. Način izplačila je mogoče določiti samo po neposredni izjavi zainteresiranih držav. Glede garancij morajo sodelovati oni, ki so jim te garancije potrebne. Da se rešilo vsi ti problemi, je potrebno osebno pogajanje. Nemčija priznava svoje reparacijske obveznosti in predlaga sklicati konferenco, ki naj bi določila najbolj primeren način za izplačilo teh obveznosti.

prebivalstva. Nota je bila izročena nemškemu odpravniku poslov.

— Pariz, 8. junija. (Izv.) Poslaniška konferenca je sklenila, da se odpošle nemški vladni nota, ki opozarja nemško vlado, da bo vojaška medzavezniška kontrolna komisija obnovila svoje poslovanje v zavesti razorožitve. Nota ima značaj opozoritve. Nota je bila danes izročena nemškemu odpravniku poslov v Parizu. Nota ne vsebuje nobene grožnje.

Vesti iz Italije.

— Rim, 7. junija. (Izv.) Ministrski svet je sprejel predloženi načrt volilne reforme. Stranka, ki ima večino v zbornici, mora logično imeti tudi večino v zbornici. Zato je treba samo enega kolegijskega za vsa država. Volilni zakon mora doseči to, da se zagotovi parlamentarna večina, ki da vladi stabilnost. Listi, ki dobi večino, pripadajo dve tretjini sedežev, to je 356, ostala tretjina, to je 178, se porazdeli s sistemom kvocijenta, za katerega se pričakuje v zbornici velik boj, ker pomeni volilno zmoto in krivico. Ako vzamemo za primer izid volitev iz 1. 1921, bi dobili v slučaju sedaj sprejetega volilnega sistema nastopna kvocijenta: konstitucionalne liste so dobile 3.085.095 glasov. Kvocijent za večino se dobi, ako se rezultat večinske liste deli s 356, in za manjšino, ako se deli rezultat vseh manjšinskih list s 179. Po tem računu bi znašal prvi kvocijent 8600 in drugi 19.500! Pri določitvi sedežev igra veliko vlogo udeležba volilcev in od te je odvisno, da dobi lahko manjša dežela več poslancev nego druga, ki je večja, pa bi bila udeležba pri volitvah manjša. V zbornici bodo velike debate in gotovo se načrti še v marsičem spremenili. — Sprejet je bil tudi načrt za žensko administrativno volilno pravico, ki je precej omejena. — V poslanski zbornici je Finzi odgovoril na Bombaccijevo interpelacijo o aretiranjih dveh komunističnih novinarjev v Trstu. Aretacija se je zgodila vsled pregreške proti državi sili in oba urednika »Laborator« sta bila izgnana. Pri tem se je vnelo ostro prerekanje med komunisti in fašisti. — Jutri bo govoril v senatu Mussolini. S posebno pozornostjo se pričakujejo njegove izjave o Ruhru in o Roki.

— Rim, 8. junija. (Izv.) V zbornici je izval Giunta prerekanje s komunisti. Napad je Bombaccija in ga gonil v Rusijo, izvajajoč, da nimajo komunisti v Italiji pravice državljanstva. Bil je velik krik in vik. Chiesa je vprašal, zakaj se ne ni rešilo vprašanje glede posestva Blanke Bourbonške poročene z nadvojvodo Lud. Salvatorjem, ki je torej avstrijska državljanka. Stvar ima še v rokah posebna komisija in španski poslanik se zavzema za lastnico posestva v Viareggio. Ko je govoril k reformi zakonikov komunisti Belloni, so fašisti kričali na komuniste in jih podili v Rusijo.

— Rim, 8. junija. (Izv.) Ministrski svet se je pečal na dolgo z odredbami proti draginjam. Pripravljalo se zakonite in upravne odredbe v svrhu, da bodo trgi zadostno preskrbljeni z vsemi najpotrebnejšimi pridelki. V kratkem bo v Rimu veliko draginskih zborovanj, na katero so povabljeni župani vseh glavnih mest, načelniki zadrug in trgovskih zbornic.

»VILA VELEBITA« V BENETKAH.

— Benetke, 7. jun. (Izv.) Včeraj je priplul semkaj jugoslovanski vojni brod »Vila Velebita« z gojenci pomorske akademije iz Dubrovnika, ki se nahajajo na poučnem potovanju. Za tem brodom prispeja še dva druga tudi z gojenci pom. akademije.

TRŽAŠKA VPRAŠANJA ZOPET V RAZGOVORU.

— Rim, 8. junija. Poslanci Bonelli, Giunta in Suvich zopet hodijo okoli ministrov s tržajskimi problemi. Poslednja dva sta bila pri Mussoliniju, ki jima je obljubil razgovor z zainteresiranimi ministri za prihodnji teden, ko se vrne iz Sardegne. Giunta je govoril z ministrom Cianom o otvoritvi ladjedelnice. Dosegli niso nič. Stvar se dalje zavlačuje.

NAPAD HRVATSKIH NACIONALISTOV NA VSEUČILIŠKEGA PROFESORJA.

— Zagreb, 9. junija. (Izv.) Vseučiliški profesor dr. Sišić je imel pred dnevi pet predavanj na juridični fakulteti v Skoplju. Predaval je večinoma o zgodovini Hrvatov in o hrvatskem kraljestvu. Ko se je vračal v Zagreb, ga je rektor beogradске univerze naprosil, da bi tudi tu predaval. Prof. dr. Sišić je na to v resnici v društvu za socialno politiko imel predavanje o hrvatskem vprašanju. Radi teh predavanj ga je »Hrvat« napadel. Ko je včeraj ob 5. popoldne prihajal na univerzo, so ga obkolili takozvani »Hanavci«, začeli so nanj metati jaica in končno so ga pretepli s palicami. Dr. Sišiću se je posrečilo, da je utekel napadom hrvatskih blokaev. Policija je napadalec samo razpršila. Prof. dr. Sišić se je med drugim v predavanjih izrazil, da je bilo hrvatsko kraljestvo vedno odvisno zunanjim, tujim vplivom. Hrvatska je bila vedno pod vplivom Dunaja in Budimpešte.

MADŽARSKI VOHUNI POD KLJUČEM.

— Bratislava, 9. junija. (Izv.) Že več dni krožijo tu najrazličnejše vesti o senzacionalni aretaciji madžarskih vohunov. Včeraj je te vesti potrdil uradni komuniké českoslovaškega tiskovnega urada, ki se glasi: V Lučencu je bil aretiran madžarski poročnik Akos Szabados, ki je poslal madžarski vojaški vohunski organ v Miskolcu, da zbere materijal ostalih madžarskih vohunov. Pri aretaciji je bilo najdeno gradivo, ki zlasti diskreditira nekatere člane madžarske krščansko-socialistične stranke. Akos Szabados je izročen divizijskemu sodišču v Košicah, ki vodi nadaljno preiskavo in je aretiralo še nekaj madžarskih agentov, med njimi tudi tajnika madžarske krščansko-socialistične stranke v Banskí Bistrici Muliczkega. Iz zanesljivih virov poročajo o tej zadevi še nastopne podrobnosti: Omenjenega poročnika so pošiljali v svrhu vohunstva na českoslovaško večkrat. Ko ga je to pot detektiv Husar aretirati, so našli pri njem mnogo českih legitimacij. Pri zaslišanju je priznal svojo krivdo in navedel vsa imena onih, ki so bili zamešani v vohunsko afero. Na podlagi te izjave so se izvršile v vzhodni Slovaški številne aretacije. Aretirano bo okrog 200 oseb. Zelo je kompromitirana pri tem madžarska krščansko-socialistična stranka. Končni rezultati preiskave še niso znani.

DVA ZRAKOPILOVA PONESREČILA.

— Pula, 8. junija. (Izv.) Pomorski zrakoplov, ki ga je vodil pilot Marco Cosimo v družbi z mornarjem Di Martino, je zajel hud vihar, ki se je razvil nepričakovano nad morjem in mestom. Pilot se je trudil, da bi prispel na morje, toda vrtnec burie ga je zasukal, da je padel z višine kakih 500 metrov med dreve v parku Elena blizu reškega pomola. Oba zrakoplovca sta se ubila.

ZVIŠANJE POŠTNIH PRISTOJBIN V NEMČIJI.

— Berlin, 7. junija. (Izv.) Listi poročajo iz zanesljivih virov, da bodo s 1. julijem poštne pristojbine zvišane povprečno za 400 %.

— Essen, 9. junija. (Izv.) Ko so Francozi zasedli kolodvor v Wanne, so aretirali okrog 300 železniških uslužbencev. V Gelsenkirchnu so okupacijske oblasti aretirale 105 železničarjev. Aretirane so vprašali, da-li bi hoteli sprejeti francosko ali belgijsko službo, kar so slednji odklonili. Okupacija nove železnice proge bo po izjavi poveljnika čet trajna.

VELIKA TATVINA NA DUNAJU.

— Dunaj, 9. junija. (Izv.) Včeraj opoldne je neznan zločinec napadel uslužbenca donavske regulacijske komisije nadoficijala Polderia, ko je slednji prejel pri poštni hranilnici za komisijo 38 milijonov kron. Napad se je izvršil na stopnicah hiše, v kateri ima komisija svojo pisarno. Napadalec je ranil nadoficijala, zgrabil portfelj z denarjem in zbežal. Ranjenega Polderia so prenevali z rešilnim vozom v bolnišnico. Zločinec pa se je skril.

Politične vesti.

— Seja načelstva Narodne napredne stranke. Snoci se je vršila seja načelstva Narodne napredne stranke. Udeležba je bila polnoštevilna. Predsedoval je strankin načelnik dr. Karel Triller. Glavni tajnik Fran Škulj je poročal o raznih tekočih zadevah in pričital zapisnik zadnje seje, ki je bil odobren. Nato so prišla v razpravo poročila o pogajanjih s predstavitelji raznih strank o napredni koncentraciji. Po vsestranski debati so bila poročila vzeta na znanje in se je vodstvu naročilo, da nadaljuje započeto delo. R. Pustoslemšek je poročal o izjavi R. Juvana, ki jo je podal v imenu NSS. Po živahnem razgovoru s strankino organizacijo se je sklenilo, da se ima v kratkem prirediti več zaupnih sestankov.

— Slovenijo nai se prepusti svoji usodi! Nesrečna politika, ki jo uganjajo klerikalni poslanci v parlamentu, ima usodopolne posledice. Srbska javnost, ki je preje tako visoko cenila in spoštovala Slovence, in ki je bila polna bratske ljubavi napram slovenskemu delu trojednega naroda, se je jela polagoma odvracati od Slovencev, v zadnjem času pa so klerikalni politiki s svojimi ponosnimi javnimi nastopi in s svojimi naravnost bedastimi govori celo srečno dosegli, da je vsa srbska javno mnenje z malimi izjemami prepričano, da pomenja Slovenija za državo ne samo balast, marveč pravo nesrečo in da jo je zbog tega čimprej izločiti iz državne skupnosti in jo prepustiti njeni usodi. Pišočo o klerikalni politiki, o pisavi »Slovenca« in izjavah dr. Korošca in ostalih klerikalnih poslancev, izjavlja beogradsko »Vreme« v četrtkovni številki med drugim: »Pojavljajo se ogromne razlike, ki nas dele, pojavljata se ona dva sveta, med katerimi, kakor se zdi, mora priti do spopada, ako hočemo, da se ta dva sveta najdeja skupaj, vsaj začasno, toda ne po prosti volji, marveč s silo. Dozoreva polagoma ideja o sili, ki bo nekega dne nastopila proti republikanski in federalistični freneziji in morda bo naš glas v tem vrtincu ostal glas, Kasandere, ki je nihče ni čul. Ali vendar bi bilo sedaj, ko se zdi, da so že zadržane vse niti, ko drži že vse nevzdržna nizdoli, morda dobro in nadvse potrebno, da se enkrat še podvrže strogi in vsestranski reviziji ta korak, čegar konture že čutimo in slutimo v skorajšnji bodočnosti. Bilo bi potrebno, da se še enkrat pretehtajo vse koristi in vse škodljive strani tega sedaj že nesrečnega ujedinitve s Hrvati in Slovenci in da se prepričamo, ako bi ne bilo bolje in pametnejše, da se takoj stori vse, kar je potrebno, da se prepusti Slovenija njeni usodi kot prva etapa v razračunavanju in reviziji meglovitega in iz pijanega razpoloženja rojenega preuranjenega narodnega jedinstva. Čakajo nas ogromne naloge, večje in gorostnejše, kakor jih je imel pred sabo knez Miloš. Čakajo nas zahteve in potrebe imperije, za katero smo mi edini imeli dovolj ljubezni in požrtvovanja. Čaka na nas posel, po svoji veličini podoben Sifozovemu in čaka nas morda tudi usoda zidanja Skadra. Toda vprašanje je, ako bo nova Gokjovička mlada zadostna žrtva na žrtveniku brezbrojnih Vil, ki nam rušijo zgradbo.« — Vedno znova se ponavlja v srbskem tisku klic po amputaciji. Vse one med nami, ki ljubimo to državo, ki smo ji pripravljali tla in ki vidimo v Jugoslaviji uresničenje naših najsmelejših idealov, zaskeli srce, kadar se govori o amputaciji Slovenije. Seveda mišljenje in čustvovanje naših klerikalcev je drugačno. Klerikalci niso nikdar računali, kamo-li želeli, da se kdaj ujedinijo v močno neodvisno državo vsa tri slovanska plemena na našem jugu. Vzgojeni v avstrijskem duhu, katerega se ne morejo in tudi nočejo emancipirati, hrepene nazaj pod nemški in habsburški jarem, zato jim je beseda o amputaciji najljubša muzika, zato je vsa njihova politika usmerjena na to, da na ta ali oni način vendarle dosežejo, da razpade naša državna zgradba in da pade Slovenija zopet v staro robstvo, v katerem bo klerikalna pšenica zopet šla bujno v klasje, kakor nekoč pod žezlom od klerikalcev neprežaljenih Habsburžanov.

— K odhodu prezidenta českoslovaške republike Masaryka v Švico pišejo češki listi, da Masaryk silno žaluje za svojo pred kratkim umrlo ženo, s katero je živel v sreči skoraj 50 let. Masaryk je hodil vsak dan na pokopališče in prebil na grobu svoje ljubljene žene dolgo ure, kar ga je duševno in telesno tako potrla, da so se mu zdravniški morali približati z nuhim nasvetom, naj odpotuje v inozemstvo. Temu nasvetu se Masaryk ni ustavljaj, marveč se je po kratkem premišljevanju udal in odpotoval v Montreux v Švico. Od tam odpotuje v Marseilles, kjer bo delal dalje izlete po morju. Po preteku treh tednov se vrne v domovino.

— Kaj dela Nemcem veselje? Največjo radost nad socialističnim kongresom v Hamburgu imajo nemški nacionalisti. V veselje in radost jim je »blamaža« »Klofačevcev«, imajo pa še to veselje, da se je hamburški socialistični shod izjavil za kulturno samoupravo manjšin, kar tvori dnevno zahtevo Nemcev v českoslovaški republiki. Na Nemškem so nemški socialni demokrati proti kulturni samoupravi čeških Moravanov, Poljakov, Lužiških Srbov itd., v Avstriji nemški socialni demokrati nočejo kar nič slišati o kulturni samoupravi Čehoslovakov in južnih Slovanov, zlasti Slovencev v Korotanu, Saintgermainski mirovna pogodba v zaščito manjšin je Nemcem toliko mar kot lanski sneg. Taki so ti Nemci: vsepovsod bi samo grabili pa nič dali. Kakšen krik in vik bi bil v nemškem taboru, če bi jim Slovani samo enkrat vrnili šilo za ognjilo?!

— Sužnji. Rimska »Epoca« se je silno zadržala v govor poslanca dr. Stangerja v parlamentu. List piše: »Slavo in Italija significa — schiavo«. Slovan v Italiji pomeni — suženj. Resnico je povedala »Epoca«. Odgovarjamo, da nikjer zapisano, da ostane julijski Jugoslovenci sužnji za vedno!

Gospodarstvo.

Dr. Gustav Gregorin: KRITJE ČESKOSLOVAŠKE KRONE IN NAŠEGA DINARJA TER TEČAJNE RAZLIKE MED NJIMA.

I. Valutna zaloga českoslovaškega bančnega urada finančnega ministrstva izkazuje 15. maja t. l. 1329,5 milij. Kč, zaloga dragih kovin (zlato in srebro) pa 904,4 milij. Kč. Skupaj znaša torej zlato kritje českoslovaških bankovcev 15. maja 2233,75 milij. Kč. Ta svota odgovarja četrtini českoslovaških bankovcev v prometu. K zlatemu kritju prišteva namreč tedenski izkaz českoslov. bančnega urada finančnega ministrstva, ki ni kakor naša Narodna banka, privaten emisijski zavod, ampak oddelek tega ministrstva, torej drž. zavod razven zlata in na zlato vrednost preračunane srebro tudi vse tuje devize in valute v blagajni in v inozemskih poljih preračunane na zlato vrednost. Le ta zlata vrednost je v istih izkazih zopet preračunana na čsl. krone po vsakokratnem tečaju. Omenjeno kritje 2233,75 milj. Kč zlate krone, okroglo 270 milj. predvojnih zlatih kron. Sploh se vse postavke omenjenih tedenskih izkazov glase na češke krone.

Vse drugače je čitati postavke tedenskih izkazov naše Narodne banke, v kolikor se namreč tičejo takozvane kovinske podlage. Ti izkazi računajo en dinar v zlatu za en papirnat dinar, ravnotako en dinar v srebru, akoravno znaša njegova vrednost proti dinarju v zlatu približno le polovico. Angleški funt se računa za 25 Din, dolar za 5 dinarjev itd., lira za 1 dinar, švicarski francoski in belgijski frank za 1 Din itd. Sploh se vse tuje valute računajo po predvojnih paritetah, t. j. tako, kakor da bi vse tuje valute z našim dinarjem vred še vedno predstavljale predvojno zlato vrednost.

V okrogli svoti 350 milij. dinarjev, ki jo izkazuje naša Narodna banka kakor kovinsko podlago naših bankovcev, so torej seštet zlati, srebrni in papirnati dinarji, napoleoni, srebrni in papirnati franki, zlati, srebrni in papirnati dolarji, angleški zlati sovereigni, angleški srebrni drobci in papirnati funti, italijanske zlate, srebrne in papirne lire itd. po gornji predvojni pariteti brez ozira na to, da so danes le še zlati kovani novci, dolarji, švicarski franki in papirnati denar nekaterih manjših držav, ki se niso udeležile svetovne vojne, obdržali svojo predvojno zlato vrednost, med tem ko so francoski papirnati franki danes padli skoraj na tretjino, italijanske lire skoraj na četrtino svoje predvojne vrednosti ter je papirnat denar mnogih drugih držav izgubil danes več ali manj na svoji predvojni zlati vrednosti. Poudarjati je tu še, da se vrednost valut vseh držav menja od dne do dne.

Skupna svota 350 milij. dinarjev, ki predstavlja v tedenskih izkazih našo Narodne banke kovinsko kritje naših bankovcev, nam torej ne podaja nikake jasne slike o njihovem kritju po današnjem tečaju našega dinarja. Želeli bi bilo, da tudi naša Narodna banka uvede v tem oziru českoslovaški način, kakor so ga uvedle tudi emisijske banke mnogih drugih držav. Jasna slika kritja naših bankovcev v primeri s kritjem bankovcev drugih držav bi tudi ne bila brez vpliva na pravilnejšo oceno vrednosti našega dinarja v inozemstvu in v naši državi sami. Ne zavedamo se namreč, da je naš dinar dvakrat bolj krit nego českoslovaška krona, kar hočemo dokazati v naših nadaljnjih izjavanjih. In to je moralni moment, ki ga ni kar tako prezreti. Saj so te dni mnogi naši politični in gospodarski listi eden za drugim priobčevali vest o 25% zlatem kritju českoslovaške krone kakor o neki posebnosti. Pri tem ni prišlo nikomur na misel, da bi temu nasproti poudarjal 50 % zlato kritje našega dinarja. Pregovor: »Vsak berač svojo malho hvali«, za nas pač ne velja, kaj radi pa devamo v nič, kar je dobrega pri nas. In vendar bi malo samohvale prav nič ne škodilo, ko že naši neprijatelji skrbje za to, da se nas v svetu slabše ocenjuje nego zaslužio.

GRŠKI ZUNANJI MINISTER V BEOGRADU.

— Beograd, 9. junija. (Izv.) Včeraj je iz Bukarešte semkaj dospel grški zunanji minister Aleksandris. Popoldne je imel daljše razgovore z ministrskim predsednikom g. Pašićem. Popoldne so se razgovor nadaljevali z ministrom Nincicem v zunanjem ministstvu. Obravnavala so se razna med obema državama vseh vprašanja gospodarskega in finančnega značaja, v prvi vrsti pa pogodba o svobodni ceni v solunskem pristanišču. Zunanji minister Aleksandris odpotuje danes Atene in ne, kakor se je poročalo, v Rim.

SMERNICE MUSSOLINJEVE ZUNANJE POLITIKE.

— Rim, 8. junija. (Izv.) Ministrski predsednik Mussolini je v zbornici razložil glavne smernice zunanje politike. Prvorvstni interes je, tako je poudarjal ministrski predsednik, pospešiti mirno rešitev evropske krize. Ta kriza vsebuje od versailskega miru reparacijsko vprašanje. O tem problemu postavlja Italija ta načela:

- 1.) Nemčija more in mora plačati neko svoto, ki se ima sedaj določiti. Od fantastičnih 100 milijard, o katerih se je govorilo neposredno po premirju, je ta svota zelo oddaljena.
- 2.) Italija ne more dopuščati niti kake teritorialne niti kake politične, gospodarske in vojaške hegemonije.
- 3.) Italija je pripravljena na žrtve za obnovu Evrope.
- 4.) Italijanska vlada je sedaj bolj kakor kdaj prepričana, da je reparacijski problem odvisen od problema medzavezniških dolgov.

Razorožitev Nemčije.

ODLOČNI SKLEPI ZAVEZNIKOV.

— Pariz, 8. junija. (Havas). Zavezniške vlade so soglasno sklenile potom poslaniške konference nemško državo v vprašanju kontrole opozoriti na nujnost obnovitve medzavezniške kontrole glede razorožitve. Pozvalo so nemško vlado, da stori vse, da se kontrola olajša in da se odstranijo incidenti od strani nemškega uradništva in

Po tem kratkem ekskurzu vrnimo se k svojemu dokaznemu predmetu. Da se zadobro približno točno sliko vrednosti glede kovinskega kritja našega papirnatega dinarja, treba je posamezne postavke tega kritja poznati, preračunati na zlato in potem na današnje tečajno vrednost našega dinarja. Te postavke so glasom izkazala naše Narodne banke od 22. maja t. l. sledeče:

a) kovano zlato 63.004.976,97 D
b) kovano srebro 17.144.653,60 D
c) tuje valute in devize v blagajni 4.047.262,12 D
d) polovi v inozemstvu 269.779.779,48 D

Skupaj 353.976.672,17 D
Ako se reducira vrednost srebra pod b) v zlato na polovico ter se uvažuje, da tuje valute in devize pod c) in d) predstavljajo povprečno vrednost francoskega franka (obstojajo namreč pretežno iz franc. frankov in le po malem delu iz tujih denarnih vrednosti, ki stojijo ali nad, ali pod francoskim frankom), se pride do sledečega rezultata:

a) zlati dinarji 63.004.976,97 D
b) srebrni dinarji 8.723.260,80 D
c) tuje valute in devize v blagajni (36 % zlate vrednosti) 1.457.014,33 D
d) polovi v inozemstvu (36 % zlate vrednosti) 97.120.720,53 D

Skupaj din. v zlato 170.155.038,63 D
Z ozirom na tečaj švicarskih frankov v dinarji dne 22. maja t. l. (1 švic. frank = 17,25 D) je 170.155.038,63 zlatih dinarjev enako okroglo 2895 milij. papirnatih dinarjev. Obtoč papirnatih din. je znašal 22. maja t. l. 5.446.963.990, njihovo kovinsko kritje torej oblihi 53 %. Kovinsko kritje češkoslovaških kron pa znaša, kakor omenjeno, le 25 % torej manj rego polovico kritja naših dinarjev v prometu. Naš dinar ima poleg tega še drugo realno kritje, namreč ob izmenj avstroosrskih kron založene domene v taktir (v začetku l. 1920) cenjeni vrednosti 2.138.377.163 D. Le-te domene predstavljajo z ozirom na današnji tečaj dinarja najmanj dvojno vrednost. Res je, da to kritje ni likvidno, t. j. da se ne da realizirati čez noč, če bi namreč to zahtevala potreba vzdrževanja dinarja na stalni tečajni višini. Tudi je res, da te domene nimajo tega namena. Vendar pa se ne more trditi, da nimajo nikakega vpliva na presojo notranje vrednosti dinarja, v žig varnost so založene. Kajti v skrajnem slučaju, ako bi prišlo do tega, da bi Narodna banka morala likvidirati, bi vrednost založenih domen odgovarjala za pokritje od nje izdanih bankovcev. Takega dodatnega kritja češkoslovaška krona nima.

— Zliti trg. Minuli teden so cene zaraščale dobrih izgledov letine nadalje malo popustile. Postavno bačka postaja notrajno: pšenica 4,20—3,35, moka 6,40—6,65. V Ljubljani notra moka: 6,80—7,15, 3,60—6,15, 4,50—5,15, 4,70—5,15.
— Naš dinar je bil pretekli teden takorekoč v koncentričnem ognju. Vse piše o njem. Povsod se mu delajo več ali manj prijazne pro in diagnoze, zlasti po zadnjem njegovem zdrku. Zlasti dunajski listi s svojimi zagrebiškimi zvezami in novicami so začeli svedeti takoj trobiti o »paniki na jugoslovenskem trgu itd. To haiss-veselje pa je hvala Bogu precej neopravičeno in prazno. In sicer za domače špekulante kakor tudi za inozemske prijatelje naše valute. Po trdnem našem prepričanju vsi ti trobiti pač še danes lahko pokopljejo vse svoje upe in škodoželjnost. Četudi niso povsem izključeni še kakšni stresljaji in stresljajčki, vendar nihče ne more nič več dvomiti o tem, da korakoma krepko po najboljši poti napram pravični stabilizaciji našega dinarja okrog 0 švicarskih cent. Zelo razveselilji dogodki našega parlamenta, doobra, blagoslova polna letina so pač najzanesljivejši poroki za našo gospodarsko in kolonizacijsko konsolidacijo, ki nam prinese novo in lepšo bodočnost.

— Sveže ribe z Jadrana v Pragi. Med italijansko in češkoslovaško železniško upravo je dosežen sporazum za transport svežih rib z Jadrana na Češkoslovaško. Tako bodo imeli v Pragi vsak dan sveže ribe, nakupljene od italijanskih ribičev. Naše prometne neprilike nam ne dopuščajo izvažati rib z našega morja v inozemstvo. Tako delajo to na naš račun Italijani. Morda počasi sprevidimo, kako nujno potrebno je, da se uredi jugoslovenske prometne razmere.

— Z lžla je za industrialce in trgovske kroge zelo važna knjiga. Opšta carinska tarifa s zakonom o opšti carinskih tarifih in motivima, kakor svim zakonikoma izmenjama i dodatki. Priredila sta knjigo dr. Frane Gospodnetič, inšpektor generalne direktije carina u p. in dr. Konrad Šmid, načelnik generalne direktije carina u p. Cena knjigi je Din. 300.—, po pošti Din. 320.— in se dobiva pri dr. Franu Gospodnetiču u Zagrebu, Vodovodna cesta št. 20.

— Dobava drv. Dne 16. junija t. l. se bo vršila pri Intendanturi komande Savske Divizijske Oblasti v Zagrebu: ter pri komandah mesta v Karlovcu, Varaždinu, Čakovcu in Dolnji Lendavi tretja očetina licitacija glede dobave drv za potrebe garnizij Karlovac, Varaždin, Čakovec in Dolnja Lendava za čas od junija 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sobota, 9. junija: Zaprti. Izven
Nedelja, 10. junija: Hamlet. Izven

OPERA.

Sobota, 9. junija: Nikola Šubić Zrinski. Začetek ob 8. zvečer. Red D
Nedelja, 10. junija: Evgenij Onegin. Začetek ob 8. zvečer. Izven

— Pri današnji predstavi »Zrinskoga« poje vlogo Mehmeda Sokolovića prvič g. Simenc.

— Pri predstavi »Onegin« v nedeljo, dne 10. t. m. poje vlogo kneza Gremia g. Zathay.

— »Onegin«. Opera predstava v korist »Udruženja gledaliških igralcev« se vrše v nedeljo 10. t. m. ob pol. 20. zvečer. Ker so dohodki predstave namenjeni fondu osemstih in bolnih članov obeh naših gledališč, vabimo sli občinstvo, da poseti predstavo v čim največjem številu. Zasedba opere je najboljša.

— Vitomilova železnica. Spisal Josip Korban, nadučitelj v Gornjem gradu. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena vezani knjigi 14 Din. Vsebinska: Naša Majdica. — Majdica se dolgočas. — Vitomil naj pride... — »Juhuhu! Kolodvor že imamo!« — Gospod inženir pride... — Gospod inženir se loti dela. — Gospod inženir prejme plačilo. — Sitnosti in težave inženirjevega pomagala. — Gospod nadzor. — Gospod Andrej pripoveduje. — Skalarjev Tonček dobi novega delalca. — Tončekov delodajalec se ponesreči. — S pitkami selivkami. — Okusno ilustrirana naslovna stran nam kaže glavne junake naše povesti Vitomila, Skalarjevega Tončka in Majdico, ki ponosno prepeljavajo Vitomilovo lokomotivo. Povestica je vzeta iz otroškega življenja na deželi. Mestni otrok Vitomil prinese s svojo lokomotivo novo življenje in govorico med vaško mladino. Zidanje železnice pa ima za posledico tragičen konec. Tako za »inženirja« Vitomila samega, kakor za njegovega »figuranta« Tončka. Po ponesrečenem poizkusu se igra obrne in se Vitomil posveti Tončkovemu »poklicu« — nabiranju gob, ki s prodajo vaškem trgovcu donaša Tončku lepe dohodke. Glas orgel privabi dečka v sredi gozda v hišo gospoda Andreja, starega samotarja, ki prične Vitomila vzgojevati za vijolinkega virtuozja. Ciganski vrtiljak izvezi Vitomilu prijatelja Tončka. Vitomil postane glavni junak proti Tončkovemu novemu gospodarju, ciganu, ki je oblegal hišo gospoda Andreja. Gospod Andrej proda svoje posestvo in se vrne z Vitomilom v mesto. Vitomila pa borijo obdari. Knjižica je lepo darilce naši mladini in je posebno prikladna za mladino od 8. do 12. leta, ker je vzeta smov iz te otroške dobe.

Glasbeni vestnik

— Koncert pev. zbor Glasbene Matice v Mariboru. Ko je moral zaslužiti in poštenovalno delujoči skladatelj g. Oskar Dev vased skrajne zaposlenosti in očesne bolezni s težkim srcem odložiti pevovodstvo zboru mariborske Glasbene Matice, bili so pevci, radi ali neradi, primorani iskati zanj nadomestila. Kako neradi menjajo pevci pevovodjo, ki so se mu zapuili dolgo vrsto let, za vzljubljeni in videli v njem nenadomestljivega svojega voditelja, vsa vsekakor, ki je kedaj prepeval. V slučaju potrebe je vrednega namestnika našli čudež. To pa se je mariborskim pevcom končno le posrečilo, a v glavnem mariborstvu ta taktika g. Zorku. Oni, kakor tudi g. Oskar Dev smejo brezposelno zapuili novi čvrsti stil, g. ravnatelju Franju Topiču, ki le dasi nerad, s skrbjo in strahom prevzel posle pevovodje. Sobotni koncert je popolnoma razpršil medsebojno morebitno nezaupanje in tako pevci, kakor pevovodja smejo v bodoče smelo zapuili drug drugemu. O. Franjo Topič, po rolovstvu sicer Čeh, a živeč dolgo vrsto let v Bosni in med nami se je popolnoma poslojugoslovenil: misli, čuti in govori po naše, tako, da ga težko ločijo od sebe. Po sobotnem koncertu sklepajoč sodim, da si pevski zbor Gl. Matice v Mariboru ni bil v stanu poiskati boljšega pevovodje, kakor njea. Izredno muzikalen, temperamenten in visoko glasbeno nabožen je. držeč zbor v železni pesti. Vrhulji je v pevecih vse vrline, ki jih pričakujemo od modernega pev. zboru. Deklamacija, vokalizacija, dinamične razlike, glasbena in besedilna poglobitev, enotnost nastopa, široka linija, smiselna dihanje itd. vse kaže izbornega učitelja, pa, seveda, tudi inteligentnega zbor. Brez takega zboru mora povesti roke tudi najboljši pevovodja. Zlasti moški zbor je izobren za prepiravanje lahko trdim, da mu ga pri nas kmalu ni para. Nekoliko šibkejši po svoji sili je mešani zbor, ki mora skrbeti za izpopolnitev ženskih glasov. Prav gibčen v vsakem oziru pa je sam na sebi ženski zbor. Program koncerta — v splošnem nekoliko poredel — je obsegal laže in težje stvari: od »Kose križavke« do Mokrančeve sedme rukoveti »More, izvor vode«. V zboru se je odlikoval izredno simpatični tenorski solist g. Živko, ki je prav posebno ugajal v težkem Končičevem moškem zboru »Pod bendžere«. Istotako je gd. Mezečeva zapela trole samosploev skladatelja Deva. Lainovica in Kreka, ki so se kaj prijavno stili. Meni je ugajal solist-baritonist Rusa Čavrov. Njegove samostojne točke bi brez škode smele izpasti. Navdušenja je bilo v dvoranah in med pevcu v jubiliu, po pravici in zasluženju. Zbor se je iznova vpeval in pevovodje deviški nastop opravičilo najlepše nade v bodočnost mariborskega glasbenega dela. Po koncertu je padlo v ožjem prijateljskem krogu dokaj dobrih, iskrenih besed. Prepirčan sem, da bodo rodile tudi dobro, kar se delo.

— Zliti trg. Minuli teden so cene zaraščale dobrih izgledov letine nadalje malo popustile. Postavno bačka postaja notrajno: pšenica 4,20—3,35, moka 6,40—6,65. V Ljubljani notra moka: 6,80—7,15, 3,60—6,15, 4,50—5,15, 4,70—5,15.

— Naš dinar je bil pretekli teden takorekoč v koncentričnem ognju. Vse piše o njem. Povsod se mu delajo več ali manj prijazne pro in diagnoze, zlasti po zadnjem njegovem zdrku. Zlasti dunajski listi s svojimi zagrebiškimi zvezami in novicami so začeli svedeti takoj trobiti o »paniki na jugoslovenskem trgu itd. To haiss-veselje pa je hvala Bogu precej neopravičeno in prazno. In sicer za domače špekulante kakor tudi za inozemske prijatelje naše valute. Po trdnem našem prepričanju vsi ti trobiti pač še danes lahko pokopljejo vse svoje upe in škodoželjnost. Četudi niso povsem izključeni še kakšni stresljaji in stresljajčki, vendar nihče ne more nič več dvomiti o tem, da korakoma krepko po najboljši poti napram pravični stabilizaciji našega dinarja okrog 0 švicarskih cent. Zelo razveselilji dogodki našega parlamenta, doobra, blagoslova polna letina so pač najzanesljivejši poroki za našo gospodarsko in kolonizacijsko konsolidacijo, ki nam prinese novo in lepšo bodočnost.

— Sveže ribe z Jadrana v Pragi. Med italijansko in češkoslovaško železniško upravo je dosežen sporazum za transport svežih rib z Jadrana na Češkoslovaško. Tako bodo imeli v Pragi vsak dan sveže ribe, nakupljene od italijanskih ribičev. Naše prometne neprilike nam ne dopuščajo izvažati rib z našega morja v inozemstvo. Tako delajo to na naš račun Italijani. Morda počasi sprevidimo, kako nujno potrebno je, da se uredi jugoslovenske prometne razmere.

— Z lžla je za industrialce in trgovske kroge zelo važna knjiga. Opšta carinska tarifa s zakonom o opšti carinskih tarifih in motivima, kakor svim zakonikoma izmenjama i dodatki. Priredila sta knjigo dr. Frane Gospodnetič, inšpektor generalne direktije carina u p. in dr. Konrad Šmid, načelnik generalne direktije carina u p. Cena knjigi je Din. 300.—, po pošti Din. 320.— in se dobiva pri dr. Franu Gospodnetiču u Zagrebu, Vodovodna cesta št. 20.

— Dobava drv. Dne 16. junija t. l. se bo vršila pri Intendanturi komande Savske Divizijske Oblasti v Zagrebu: ter pri komandah mesta v Karlovcu, Varaždinu, Čakovcu in Dolnji Lendavi tretja očetina licitacija glede dobave drv za potrebe garnizij Karlovac, Varaždin, Čakovec in Dolnja Lendava za čas od junija 1923 do 31. marca 1924. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

— Delovanje pevkega društva »Slavce«. Pevsko društvo »Slavce« si je nadejalo nalogo, vzgojiti za svoj zbor novih, dobro izurjenih pevcev. Ustanovilo si je za dobo 6 mesecev trajajočo pevsko šolo, kje po seča 52 idealnih pevcev. Lepo. — Posnemal bi ga naj vasa pevsko društvo. — Predno pevec nastopi javno, naj se podvrže strogu izpitu iz glasbene teorije in o glavnih pojmi iz fiziologije. S tako izobrazbo materijalom bi si vsak pevovodja prihranil s študiranjem programa ogromno časa in marsikateri zbor bi spravi saj enkrat na leto kako večjo skladbo na koncertni oder. Za binkošne praznike je g. Tone Ravnik nastopil s 70 grl broječim zborom v Bohinjski Bistrici in na Jesenicah. Izvajali so razen poznanih jugoslovenskih in koroskih narodnih pesmi, Adamčeve Večerno, Devovo Zaljubilo se je solnce in Mokrančev rukovat »Osuse« s prav zadovoljivim uspehom. Pevovodja Ravnik vadi in vsaj pevece sistematično, glavno na je, da ne stremi za momentanimi efekti. Slavce bi bilo svetovati, naj »penzionira« vse študente, pihače in rezake, potem naj se pa loti večjih pevskih oblik.

— 25 letnica »Slavca« v Newyorku. Eno najboljših slovenskih pevskih društev v Newyorku »Slavce« je praznovalo začetkom tega meseca svoj 25-letni jubilej. Proslava je bila zelo sijajna.

— Na koncert »Ljubljanskega Zvona«, ki se vrši v nedeljo 10. t. m. ob osmih zvečer v dvorani Delavskega doma v Trbovljah se enkrat opozarjamo vse prijatelje lepe pesmi iz Trbovelj, Zagorja in Hrastnika.

Sokolstvo.

— Sokola I. v Ljubljani velika javna prireditel z nastopom vseh telovadnih oddelkov, popoldnaski in večerni ljudsko zabavo, s sodelovanjem vnoške godbe pod vodstvom kapelnika dr. Cerina in društvenim orkestrom, se vrši v nedeljo dne 17. junija. Opozarjamo že danes na to vse članke in jih vabimo na živano sodelovanje. Odbor.

— Sokol Štepana vas. Na prijaznem Tolstem vrhu (preje »Snekegle«) v Štepančevu pri bratu Novaku »Loparju« priredi Sokol Štepanja vas v nedeljo dne 10. junija t. l. svojo letošnje javno telovadbo, pri kateri sodelujejo bratska društva I. ljubljanskega okrožja. S tem nastopom je splošna preskušnja I. ljubljanskega okrožja za junji zlet 1923. Po telovadbi prava zabava z obširnim soredom. Začetek telovadbe ob 16. uri. Pri javni telovadbi kakor tudi pri zabavnem delu prireditelje sodelujejo Zveze jugoslovenskih železnišev, prijatelje in sokolstvo nekdanje občinstvo se vabi k obilni udeležbi. Odbor. Zdravo!

— Sokol na Viču, priredi v nedeljo, dne 10. junija javno telovadbo z veliko vrtno veselico na svojem letnem telovadišču poleg nove šole na Glincih s sledečim sporedom: I. ob 9. dop. skušnje za popoldanski nastop, II. ob 3. pop. koncert vnoške godbe, III. ob 4. pop. javna telovadba: 1) Proste vaje ženske deca, 2) Proste vaje moške deca, 3) Župne proste vaje ženskega naraščaja, 4) Župne proste vaje moškega naraščaja, 5) Župne proste vaje članov 6) Župne proste vaje članov, 7) Orodna telovadba, 8) Napred. telov. skladba po slov. himni izvalata moška naraščaja Sokola Ljubljana in Ljubljana II. 4) Župne skupne proste vaje članov in članice Sokola Vič. IV. Po telovadbi vrtna zabava s bogatim srečelovom. Javila počin in drugim. Pri telovadbi in veseli sodelujejo godba drav. div. oblasti, Vstopnino: dop. Din. 2, popoldne: sedeži I. vrste Din. 10, II. vrste Din. 5, stoječe Din. 5, za otroke 3 Din. Vabimo vsa bratska sokolska društva in prijatelje Sokolstva k obilni udeležbi. Zdravo!

— Darilo. Za vadičeljski zbor ljublj. Sokola je v četrtek 7. tm. darovala vesela družba Dn. 210. Srčna hvala!

Pravni vestnik.

POROTA PRI SLOVENCIH.

V spomin petdesetletnice istega zakona, ki je prišel na svetlo Slovencem poroto za najtežje delikte, politične delikte in tiskovne delikte, sem napisal za »Novo Evrope« razpravo. Tam sem povdarjal, da smo Slovenci imeli že najmanj od 15. stoletja svojo avtonomno narodno sodišča za civilne zadeve kmetskega stanu in pa za manjše kazenske zadeve. Hotel sem dokazati, da ta narodna sodišča niso bila povsem tako ustvarjena, kakor nemška nižja sodišča, ampak, da so delila pravico po zastopniški kmetskega ljudstva tudi svojim vlastitostim.

Da dokazem, kako se je prepričanje slovenskega naroda, da naj narod sodeluje pri kazenskem pravosuđu, globoko ukoreninilo, skliceval sem se na rezultate plebiscita, ki je bil lani izveden. O priključitvi v društvo Pravniki o osnutku edinstvenega zakona o poroti so se namreč pokazale kakor smernece, ki naj se uvažujejo pri zakonodajnem delu: 1. porota ostane, 2. jo narod sam želi: 3. porota bodi pravosodni institut tudi za politične delikte ali pa je sploh ni treba; 4. sedanj zakon treba glede porote reformirati, a) da bo manj težok in trdot za sklicanje in sodelovanje porotnikov in s tem manj stroškov, b) da bo dobila porota tudi svojo vlogo na določitev višine kazni.

Po nasvetu sedaj že umrlega predsednika višjega deželnega sodišča v Ljubljani Ivana Kavčiča sem se obrnil na državne pravdnike vseh 4 sodnih dvorov Slovenije (Ljubljana, Celje, Maribor, Novo mesto), s prošnjo, naj stavijo vsem občinskim županstvom n'ihovega uradnega področja vprašanje, ali so za poroto ali ne. Naravno, da obilgatornega odgovora vsake občine ni moglo nobeno državno pravdnništvo zahtevati: za to se tudi niso vse občine odzvale. Ali večina se jih je odzvala in na ta način smo dobili gradivo za presojo vprašanja o narodnih željah glede porote. Priobčiti sem ga hotel kakor bistven del mojega članka »Novi Evropa«.

Odperto pismo.

parlamentarni klubom in gg. narodnim poslancem.

Gospodje poslanci!
Življenjski boj, ki ga bijemo danes javni nameščenci in železničarji, je dosegel svoj vrhunec. Draginja je narasla in še narašča, plače javnih nameščencev in železničarjev so pa tako nizke, da z njimi ni mogoče več shajati in da morajo vsled tega gladovati njihovi otroci in žene. Radi tega je zmanjšana naša sposobnost za službo v tisti višini in popolnosti, kakor se od nas zahteva. Fizičnega propadanja javnih nameščencev in železničarjev ni treba poudarjati posebej in tudi nečemo poudarjati, ker vsak državljan — ki mu je za dobro funkcioniranje državnega aparata — dobro zna, da ostane narod zdrav in sposoben za produkcijo samo tedaj, ako država njej izvršeno delo človeka dostojno in pošteno plača.

Javni nameščenci in železničarji so se morali, žal, prepričati, da vlada popolnoma ignorira njihove potrebe in dela z njimi kot s sužnji. Delo, ki ga vrše, ne plača primerno njegovi vrednosti. Prošnje in zahteve, ki so jih stavile organizacije jav. nameščencev in železničarjev, se cinično sprejemajo z vodenimi obljubami. Take neizpolnjene obljube diskreditirajo vlado samo v očeh vseh in ni se čuditi, da se oglašajo na vseh krajih naše države odkrito nezadovoljstvo. To nezadovoljstvo širijo d.ž.avniki, ker nočejo razumeti naravnega človeškega principa, da mora vsak človek jesti, da si ohrani življenje. Našo mižernost naj pokažejo te-le številke, ki predočujejo mesečne prejemke v II. draginjskem razredu:

položje, služba, samec, 10 let službe, mesečno	Din
državni uradnik IX. č. raz.	510.—
10 let službe, samec	1126.—
profesor, 10 let službe, samec, mesečno	1340.—
železn. uradnik, 10 let službe, samec, mesečno	1236.—
žel. sluga, 10 let službe, samec, mesečno	640.—
kvalificiran stalni delavec pri železnici (obrtnik), 10 let službe, samec, dobiva mesečno	819.—
navaden stalen delavec pri železnici, 10 let službe, samec	567.—

Oženjeni uslužbenci dobe razen tega za vsakega drugega člana dnevno 5 Din. delavci pri železnici pa celo le 3 Din rodbinskih doklad. Poduradniki in sluge vseh kategorij državne službe pa so povrh še maksimirani, tako da dobe rodbinske doklade le za ženo in pol otroka. Slavni poslanski klub in gg. poslanci! Ako ste res ljudski zastopniki, morate spovedati sami, da se nas sili na umiranje na obroke. Sili se nas, vprašanje pa je, če se nas bo prišlo.

Ker vse dosedanje prošnje, zahteve in protesti niso imeli nobenega uspeha, se je iz vseh organizacij sestavil akcijski odbor, ki si je nadel nalogo, rešiti za vsako ceno to gladno maso pogina.

Resolucija, ki je bila sprejeta 11. in 16. marca na javnih shodih, je bila 5. maja tudi predložena vladi in parlamentarnim klubom. Na to resolucijo ni odgovora, razen če se smatra za odgovor redukcija uradništva, in, kar je gotovo direktni odgovor vlade, da se je začelo preganjati zaupnike akcijskega odbora s premeštitvami.

S tem vlada dokazuje, da ne mara slišati obupnega, zadnjega treznega klika nad 200.000 javnih nameščencev in železničarjev. Ne plašimo se represalij in preganjanj. Vkljub vsemu stopamo v boj. Naša organizatorična disciplina, naši lačni želodci, lačni želodci naših otrok in žena nas dale sile in nam zagotavlja zmago. Nameravamo protestno stavko, ki se je imela izvršiti 5. maja, smo preložili v nadi, da vlada in poslanci kaj ukrejejo. Čakali smo, kaj poročete v narodni skupščini Vi gg. poslanci in vlada.

Dosedaj niste rekli še ničesar! Preložena akcija se bo izvršila v poostreni obliki, ako se takoj ne izpolni naše zahteve, razložene v sprejeti resoluciji.

Vendar pa se že obračamo na slavni poslanski klub in na vsakega posameznega poslanca, da Vam povemo, da u miramo. Mi hramo, počasi pešajo naše moči, boleznii se nas lotevajo, službe ne moremo v redu vršiti. Vi, gg. poslanci, ste poklicani in izvoljeni za to, da se zavedate naših krivic in naših vprašanj, ki je vprašanje države. Vsa odgovornost, ako ne storite svoje dolžnosti in ne pritiskate na vlado, da naše delo pošteno in človeku dostojno plača, pade na Vas.

Slavni poslanski klub, cenjeni gg. poslanci!
Stojimo na zadnji postaji. Razumite nas, saj ste poslanski ljudstva v forumu, kjer se reže kruh. Odrežite nam ga, da bodo sili naši blei in sušijani otroci, da se opomorejo n'ihove matere, naše žene, da se nasitimo mi, ki delamo državi in za državo. Ne prosimo milosčine, nego kos z delom in z znojem zasluženega kruha.

V Ljubljani, dne 6. junija 1923.
Akcijski odbor.

Danes (v nedeljo 10. t. m.) vsi v javni telovadbi Sokola na Viču!

ZACETEK OB 16.

Dr. Ravnihar ca. „Jutro“.

Včeraj se je pred deželnim sodiščem zaključila dolgotrajna in zanimiva pravda, ki jo je bila izprožila zasebna tožba ga. dra. Ravniharja proti uredništvu »Jutrovemu«. Tekom volilne borbe za občinske volitve v Ljubljani je »Jutro« pod naslovom »Kamenarovičeva afera« dne 21. novembra 1922 prineslo članek, ki navaja med drugim: »Predvsem moramo konstatirati, da dr. Ravnihar ne pove, da je bila ta afera umetno vzporedjena osebnega gonja z glavnim namenom ubiti ministra dra. Žerjavo. Ni res, kar trdi dr. Ravnihar, da je učinkovalo razkritje o fondu treh milijonov kron kakor strela z jasnega neba, za širšo javnost morda res, ne pa tako zanj, ki je bil o aferi natančno poučen in je na tej aferi pridno sodeloval, še predno je izbruhnila z veliko senzacijo v »Slov. Narod«. »Jutro« je s temi besedami dolžilo dra. Ravniharja po eni strani, da je na šestinski Jugoslovenskega zajednice vedoma govoril neresnico, ko je bil dejal, da mu kot podpredsedniku stranke o trimilijonskem Demokratiški stranki na razpolago danem fondu ni bilo nič znano. Po drugi strani pa dolži dra. Ravniharja, da je sodeloval na aferi, ki je baje imela namen ubiti ministra dra. Žerjavo. Hoče torej reči, da je zahrbtno in na tihem v zvezi z ravnateljem Jadranske banke g. Kamenarovičem pripravil celo afero, kakor se je potem iznesla na občnem zboru Jadranske banke in kakor je potem bila priobčena v časopisih. Na tožbo je »Jutrovo« uredništvo moško nastopilo — dokaz resnice. Nasprotno pa je tudi dr. Ravnihar ponudil dokaze, da mu o trimilijonskem fondu do njegovega razkritja na občnem zboru Jadranske banke ni bilo prav nič znano ter da je o vsebini poročila na občnem zboru te banke izvedel šele istega dne popoldne, ko je bilo poročilo natisnjeno v »Slov. Narod«. Bilo je zaslišanih mnogo prič, med njimi vsi upravni svetniki »Narodne tiskarne«, in vsi uredniki »Slov. Naroda«, potem politiki dr. Triller, dr. Kramer, dr. Žerjav in drugi. »Jutro« se je ponudilo dokaz resnice popolnoma ponesrečil, dočim so dru. Ravniharju njegovi dokazi na cel črti uspeli. Moti pa se, kdor misli, da je »Jutrovo« uredništvo sedaj lojalno pripoznalo svojo krivdo, prosilo tožitelja oproščenja ter skušalo popraviti storjeno krivico.

Ponovno zaslišan je »Jutrovo« odgovorni urednik izjavil, da — članka ni čital. Tako izjavo je uredništvo podalo, potem ko je bilo nastopilo dokaz resnice glede žaljivih očitanj ter s tem implice prevzelo odgovornost za članek! Ker seveda odgovornemu uredniku nihče ne more dokazati, da li je čital svoj časopis, je sodišče moglo izreči le krivdo zaradi zanemarjanja uredniške pozornosti. Obsodilo je »Jutrovo« uredništvo na 1000 Din globe in na povrnitev pravnih stroškov. Tudi mora uredništvo sodbo objaviti v »Jutru«. S tem je ta mučna afera završena. Zanimiva pa je v toliko, da je bila obdolžitev, češ, da je bil dr. Ravnihar aktivno udeležen na takozvani Kamenarovičevi aferi, izhodišče razpora v Demokratiški stranki ter dala dru. Ravniharju povod za njegov odstop kot podpredsednik stranke in končno za izstop iz stranke same. Zategadelj so se v tej pravdi zagovorniki one obdolžitve toliko trudili, da bi dognali dokaz resnice, ki pa se jim je, kakor povedano, popolnoma ponesrečil, ker jim kratkomočno po vsem resničnem položaju sploh ni mogel vspeti.

Julijska krajina.

— Kraševci in Giunta. Fašistovski voditelj Giunta se je mudil v nedeljo nekje na Krasu, kjer so razvili v neki fašistovski sekciji praporček. Zupan dotičnega kraja mu je šel naproti, ovit z italijansko trikoloro, in ga lepo pozdravil. Giunta mu je z veseljem segel v roko. Vsi vplivnejši kraški možje, ki so prišli k fašistovski slavnosti, so na kratko priporočali Giunta, naj se zavzame pri vladi za prebivalstvo, katero je Italiji vdano in priznava nove razmere. Nadalje so mu nasvetovali, naj bi se storilo karkoli mogoče, da se premagajo težave, ki še obstoje med Italijo in Jugoslavijo, da pridemo do dobrih odnosov med obema državama in napotijo za vse prebivalstvo doba miru in prosperitve. Giunta je vse poslušal, pa kmalu dostavil, da ako hočejo ostati »naši sosedje trmasti« namram italijanskemu temelju za prijateljske odnose, naj vedo vsi, da ne bodo Italijani oni, ki bi se pri takih razgovorih vdal kakti podvrženosti. Tako se vidi dobra volja naših kraških mož, ki hrepene po miru in plodnosnem delu v enočno korist, na drugi strani pa s'oj Giunta, kateremu lebdí pred očmi samo nadvlada nad Jugosloveni. Seveda, s požigalcem »Narodnega doma« v Trstu je težak vsak razgovor, ki se tiče razmerja do Jugoslovenov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 9. junija 1923.

— **Socijalistična obsodba klerikalno-komunistične koalicije.** Celjski »Na-prej«, službeno glasilo socijalistične stranke Jugoslavije, izreka o komuni-stično-socijalistični koaliciji v Ljubljani uničujočo sodbo, povdarjajoč: »Ljudje, ki so bili do z ob nabašani s frazami o socijalizmu in komunizmu, so šli in za občinske volitve prodali Ljubljano čr-nim pestem. Nam, ki so se kupčije gnusile, so rekli »izdajalci!«. Pustili smo jih mirno delati, naj dokažejo po de-ja-njih, kako se da socijalistično načelo izvajati s črno pomočjo. Danes so že tako daleč, da služijo oni z vsemi svo-jimi načeli kot ponižni hlapci črne bur-žuazije. Župan dr. Perič je s popolnim odobravanjem vseh svojih »rdečih« pri-stašev (Lemeževcev in Zarijanov) izvo-lil mestno šolstvo klerikalcem z izvolit-vijo novega šolskega sveta, ki je do kosti črn. Izvolitev se je izvršila proti-zakonito, ker starši mestni šolski svet še ni odslužil svoje dobe... Gospodje iz Peričeve in Lemeževe garde so radi korit prodali socijalizem in ljudski in-teresa zato, da bodo Polaki in škojci lažje poneumnjevali narod in ga držali s tem v svoji oblasti. Naj nam ta banda še kdaj kakšno pripomni, kako je treba so-cijalizem udeleжавati!«. — To je hud go-per za župana dr. Periča, ki se na zu-maj dela najnavdušenejšega socijalista, v resnici pa je navaden lakaj črnega klerikalizma. Socijalistične ideale je že zdavnaj vrgeł pod klopi, samo da se mo-re solnčiti v milosti ultra - klerikalnih gromovnikov dr. Gosarja in dr. Stanov-nika. Že zdavnaj je nehal biti mož, ki misli in dela s svojo glavo, danes je sa-mo marioneta v klerikalnih rokah, a še to samo tako dolgo, dokler ga klerikal-ci potrebujejo. Ko opravi svoj posel, ga vržejo klerikalci kot izžeto citrono na gnojšče. Takrat dr. Perič morda znova najde svoje — zatajene in izdane so-cijalistične ideale.

— **Višek nesramne in nepošteno pisa-ve** je dosegel današnji »Slovenec«, ki blati go-vor ministrskega predsednika Pašiča o na-ših važnih notranjopolitičnih problemih s takimi grdimi in nepoštenimi izrazi, kakor jih doslej slovenski list še ni poznal. Omejiteli se bomo na enostavne citate, iz ka-terih bo naša javnost sama razvidela, kak-šnih sredstev se vse poslužuje klerikalni fisk, samo da bi ugonobil avtoritet drža-ve, ugled naše vlade ter dobroti komaj dosežene nacionalne svobode. O Pašiču laže klerikalni uvodničar da zagovarja cen-tralizem, ki »od Slovencev in Hrvatov ter-ja, da se odrečejo vsega, kar je njihovo: lastne narodne individualnosti, vere (!) je-zika (!) in kulture, češ da jim je vse to bilo od Avstrije vsiljeno«. Na drugem mestu zopet trdi, da bo Pašič »zavoljen s nami šele, ko se odrečejo sodelovanja, katoli-štva in sploh vse svoje kulture«. To sta dva primera brezmejnega lažljivosti, ki raz-širja med Slovenci strupeno sovratstvo proti Beogradu in srbskim sodržavljancem god pretvezo, da le-ti hočejo smrt naše vere (!), našega jezika (!) in naše kulta-re (!). V resnici pa se naš državnik s temi stvarmi prav nič ne bavi, ker gre v no-vem skupnem življenju zato, da živimo za vse enako ustavno življenje ter da se skupno poprimemo ustvaritvenega dela in vseh polih gospodarstva, kulture, prosvete in socialnega napredka. Kaj ima jezik, vera in kultura opraviti z našo notranjo upravo, z velikotno oblastno samoupravo in drugimi gospodarskimi ter političnimi vprašanji? Poslušajte še sledeče psovke o vladnem četu, o Srbiji in o naši državi! Iz Pašiča »odseva pruska mentalnost« Ju-goslavija je »dedič avstrijsko-pruske cen-tralizma«, v Beogradu stoji »gospodovalna klica, ki ji načeljuje Pašič in katera je pol-na nemške, osmanske in ruske caristične mentalitete«, »avstrijska nemška Balplatz-politika in prusko-tatarski carizem sta srbs-ke vodilne politike eno celo stoletje pre-polevala s svojo miselnostjo, da ne (!) ome-njamo despotičnih tradicij osmanskega go-spodstva«, »nadvalda belgajskega orientals-ke čaršije« itd. V takem tonu gre cel uvodnik. Jugoslovenci novinarsko udu-ruženje bi že lahko dalo kaj na svojo čast in omenjalo tako žurnalistično.

— **DRUŠTVENI DAN RDEČEGA KRIŽA.** V nedeljo dne 10. t. m. ob 10. se bo vršilo v dvorani Mestnega doma povodom društvenega dne Rde-čega križa predavanje o postanku in zgodovini Rdečega križa. Predaval bo gosp. dr. Matija Ambrožič. Nade-jamo se, da se bo ljubljansko stanov-ništvo udeležilo tega zanimivega pre-davanja v obilnem številu.

— **ZA RDEČI KRIŽ** bo podmladek Rdečega križa pobiral jutri, v nedeljo, 10. t. m. pri koncertu vojaške godbe v »Zvezdi« ob 11. in pri predavanju v

»Mestnem domu« ob 10. — **Pozivamo rodoljubno občinstvo, naj z bogatimi darovi podpre to eminentno človeko-ljubno ustanovo!**

— **Kongres Jugoslovenskega učiteljstva** v Ljubljani. Kakor smo poročali, se vrši le-tos dne 5., 6. in 7. avgusta v Ljubljani kon-gres vsega jugoslovenskega učiteljstva iz kraljevine. Za kongres vlada posebno zani-manje med učiteljstvom izven Slovenije, tako da obeta v teh dneh posetiti Ljubljano do 3000 hrvatskega in srbskega učiteljstva iz vseh delov države. V Ljubljani se je os-noval poseben kongresni pripravljalni od-bor, ki bo preskrbel za ugodnosti stanova-nja, hrane in dr. gostom. Po kongresu pose-tijo gostje znamenite kraje v Sloveniji in pridejo v to svrhu več izletov.

— **TOMBOLA »GOSPOSVET-SKEGA ZVONA«** se vrši v nedeljo dne 17. t. m. ob 16. popoldne na Kon-gresnem trgu. Kupujte srečke, ki se prodajajo po 2 Din v vseh ljubljanskih trafikah in pri razprodajalnih časopi-sov. Bogati dobili! Dobitek je name-njen koruškim Slovincem.

— **Poroča.** G. inž. Josip Šilović se je poročil z gospico Zdeno Majdičevno. Bilo srečno!

— **Veleindustrialec g. Andrej Jakl** praznuje, kakor smo že poročali, v pone-deljek 40-letnico svojega vsestranske ve-leuspešnega delovanja.

— **Kako »gospodarijo« klerikalno-ko-munistični boljševiki na magistratu?** Eden izmed novih uradnikov je par dni po na-stopu službe, zahteval, kakor smo izve-deli, takoj popolnoma novo pisarniško oropavo, ki bi ob sedanjih cenah stala 30—40.000 K. Župan dr. Perič bo tej zahtevi seveda ustregel, saj ima občina — denar.

— **Ker je prof. Remec** očitno prezrl zadnji »Kmetijski list« in v njem na njegov naslov izrečene težke očitke, si usmaje-jo opozoriti prof. Remca na »Kmetijski list«, ter pričakujemo, da skoraj doživimo njegov odgovor. Da bo prof. Remec lažje odgovoril, ga opozarjamo, da je vsa zadeva vodilnim gospodom pri »Zadružni zvezi« dobro znana, saj je posestnik Borc iz kamniškega okra-ja pozval dr. Basala pred pričami, da pove njegove očitke prof. Remcu. Stvar se torej zelo lahko razčisti, prof. Remec naj se samo obrne na Borca, mesto da govori o kle-petljah.

— **Delavska visoka šola.** V nedeljo, dne 10. t. m. ob 9. uri popoldne predava na vsučilišču (Deželni dvorec) g. Fr. Zgeč, cand. phil.: Razvoj orodja in njegov vpliv na kulturno življenje.

— **Književna tombola Jugosloven-ske Matice.** Peta številka, katera omogoča do-bitek kvaterno, t. j. štiri številke v eni vodo-ravni črti je 26. Do sedaj so bile vlečene sledeče številke v zaporednem redu: 25. 64. 58. 13 in 26. S prvima dvema številkami so bile izčrpane vse ambe. V splošnem je bilo zadetih okoli 400 amb. Tem je pripa-dalo 120 določiteljskih dobitkov, kateri so se med zadete tablice razdelili potom posebne-ga imenskega žrebanja. Z žrebanjem sled-njih dveh števil, t. j. 58 in 13 so bile iz-črpane tudi terne, za katere je bilo potreb-no troje izžrebanih števil v eni vrsti. Tudi dobitki terne so že vsi oddani. Z razpošil-jatvijo dobitkov izven Ljubljane se je za-čelo danes, v soboto dne 9. junija. Vse ta-blice, ki so sicer zadele ambo ali terno, pa vsled premajhnega števila dobitkov vzlic temu niso bile izžrebane. Igrajo naprej in vodi za nje vestno in natančno evidenco pi-sarna pokrajinskega odbora. Z danes izžre-bano številko 26 bodo razdeljeni tudi dobit-ki kvaterno. Prihodnji četrtek, t. j. 14. junija se bodo objavile številke, ki so potrebne za do-bitek činkvin. Občinstvo prosimo, da od-da, ozir. pošlje tablice, ki so zadele kvater-no v pisarno Jugoslov. Matice, Pred škojijo 21. I.

— **Glavni dobitki tombole »Gospodsvet-skega Zvona«** so razstavljeni od danes na-prej pri trdnjaki Gorup & Co (prej Mejač) Strnad & Sedej oboje v Prešernovi ulici ter pri trdnjki Gričar & Mejač v Šelenbur-govi ulici. Ker so darila krasna, vsakdanji potrebi odgovarjajoča in cene posamnim tablicam, male posegajo pridno po njih. Dobitek ima prepotrebno društvo kakor tudi vsak posamni srečni igralec tombole.

— **Zahvala.** Podpisano šolsko vodstvo se g. hotelirju hotela »Strukelj« v Ljublja-ni najlepše zahvaljuje za dobro, obilo in ceno hrano, s katero je naše učence izletni-ke postregel ter ta hotel vsem izletnikom toplo priporoča. Nadalje se zahvaljuje g. profesorju Nandetu Marolt, kateri je v istem hotelu pogostil naše otroke s slašči-cami in trgovcu Mikuliču, kateri jih je na njih povratku v Sodražico okrepčal z gor-kim čajem. Šolsko vodstvo v Loškem poto-ku, 5. junija 1923. — Ferdo Wigle, šol-ski voditelj.

— **Solski praznik.** Minister za pro-sveto in vere je odredil, da se ima dan sv. Alojzija (21. junija) proslaviti po vseh šolah z božjo službo in pouka prostim dnevom.

— **Ubogi davkoplačevalci.** Pišejo nam: 18 novih ljudi so nastavili klerikalci in komunisti zdaj za razne službe na ma-gistratu z masno plačo, med temi neka-tere popolnoma nesposobne ljudi, ki bodo požrli mestni blaginji vsak mesec seveda debele tisočake. Kam in kje bodo pa ti ljudje nastanjeni, ko že sedaj za uradni-štvo v pisarnah ni prostora, se mora pač vsak začudeno vprašati. A to je postranska stvar, glavna stvar je, da so jih dobro preskrbeli! Ubogi ljubljanski davkopla-čevalci!

— **Zasebno učilišče Legat** v Mariboru zopet odprto! Deželna vlada je dovo-lila otvoritev zasebnega učilišča Legat v Mariboru in sicer za strojeplasje in steno-grafijo. Otvoritev se vrši dne 20. tm. Kot šolski prostori služijo veliki, lepi, značilni prostori hiše Vrazova ulica 4. Vpisova-nje in poasnila za tečaj dnevno v trgo-vini s pisalnimi stroji Legat, Maribor, Slo-venska ulica 7, telefon 100.

— **Celjske vesti.** Črešnje se na celj-skem trgu prodajajo 20—30 K liter. — Pia-vališče »Diana« na Bregu je odprlo. Plava-lišče je priporočljivo le dobrim plavalcem in plavalkam. — Poskusen samonar. Devetpedesetletna Uršula Bučar, stanujoča na Ljubljanski cesti je vzela v samonaril-nem namenu kolofonij. Domači so jo siloma rešili. — **Celjsko pevsko društvo** priredi dne 16. junija svoj prvi letošnji koncert. Proizvajali se bodo moški, mešani in ženski zbori Adamčiča, Lajovca. Dvofaka itd. — Škrilatica se je pričela širiti tudi v trgu Braslovce v Savinjski dolini. V občini škoj-ja vas in v Voljniku je zahtevala že precej žrtev med mladino. — **Avtomobilska vožnja** med Celjem in kopališčem Dobro je vzpo-stavljena. — **Mestni magistrat** pozivlja vse v našo vojsko sprejete rezervne oficirje, da se v neki važni zadevi zgledajo na mest-nem magistratu v sobi št. 6. najdalje do 17. junija t. l. med uradnimi urami, t. j. od 9. do 12. popoldne. — **Materijal** za nameravano zgradbo mestne stanovanjske hiše je na-predal, ker se hiša vsled sklepa občinskega sveta ne bo zidala. — **Na celjskem trgu** se je zadnje dni pojavila večja množina gob. Cena pa je precej visoka.

— **Jugoslovenska zveza za tujski pro-met v Sloveniji** (Tourist-Office) v Ljubljani se je iz dosedanjih prostorov na Du-najski cesti št. 18 preselil v nove prosto-re na Aleksandrovi cesti št. 8. v poslop-je Prve hrvatske štedilne ter uraduje ondi od 8. — 12. ter 3. — 5.

— **Družinska drama.** Kmet Jočič iz Me-kiša v Srbiji je prišel vinjen domov in je v takem stanju ženo pretepal. Njegov 12-letni sin pa je pograbil sekirino in mu pre-klal glavo. Nato se je sam javil orožnikom.

— **Velika tatvina.** Iz garaže poštnega in telegrafskega ministrstva je bila odkrita velika tatvina bencina. Škoda znaša okoli 260.000 K.

— **Bolečine?** V obrazu? V uših? Po-skusite pravi Fellerjev Elzafluid! Vi se bo-dete čudili! Dobrodojen pri drgnjenju ce-lega telesa in kot kosmetikum za kožo, zobe in negovanje us! Veliko močnejši in boljše kakor francosko žganje ter čez 25 let priljubljeni S pakovanjem in pošt-nino 3 dvovalne ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvovalnih ali 12 special-nih steklenic 208 dinarjev s 5% doplatka razpošilje: lekarnar Eugen V. Feller, Sta-bica Donja, Elzatrž št. 238, Hrvatsko.

— **Vsa lasna dela** se izvršujejo pose-ben oddelek za striženje otrok, za dame popolnoma separiran vhod skozi vežo. Za-lozja parfumerije. Moderna higijenična brivnica Aleksander Gjud, Ljubljana, Kon-gresni trg 6.

— **Kavarna in restavracija** na Streli-šču pod Rožnikom ob Večni poti, vsako nedeljo in praznik vrtni koncert. Vstopni-na prosta. Cene običajne.

— **Ciganska goda koncertira** v nede-ljo 10. tm. v restavraciji Bellevue. Začetek ob 3. uri pop. Vstop prost.

— **Promenadni koncert** godbe Dravske divizije (kapelnik dr. Jos. Cerin) v »Zvez-di« v nedeljo 10. t. m. ob 11. uri. Spored: 1.) Parma: Mladi volaki, marš. 2.) Dvorak: Odlomki iz opere »Trdoglavci«. 3.) a) Eilen-berg: »Ruska straža«, b) Chopin: »Polonez-za«. 4.) Flotov: Overtura k operi »Mar-ta«. 5.) Jaki: »Čekoslovaci in Jugoslovanci« narodne pesmi.

— **Prvovrsten koncert** v hotelu Tivolj v nedeljo 10. t. m. ob 15. do 19. ure. Vstop-nina prosta.

— **Kino Tivolj.** »Bičani v črski Rusiji«. Velik monumentalni film se predvaja do ne-delje. Od sobote 9. do torka 12. t. m. se po-leg tega predvaja »Zadnja pot narodnih mu-čenikov« v domovino.

— **Kaj bo 24. tm. v Trnovem?** To vprašanje se širi po mestu že del časa vsled različnih aktualnih vesti, ki prihaja-jo iz omenjenega okraja. Rešeno bo, ko bo docela razjasnjeno. — Ljubljancem, pri-pravite se!

— **Koncert vojaške godbe** na vrtu re-stavracije »Zvezda« bo danes v soboto zve-čer ob 20. Pri koncertu se bodo pobirali pro-stovoljni prispevki za »Rdeči križ«. Ako vsak posestnik koncerta položi na žrtvenik človekoljubne stvari samo 1 dinar, bo »Rde-čemu križu« izdatno pomagano.

Turistika in šport.

— **Šahovski mojster Mieses** v Ljubljani. V četrtek dne 7. t. m. je priredila Zveza šahovskih organizacij doseplemu mojstru prišrčen pozdraven večer v restavraciji »Emona«. Pozdravil ga je dr. Vidmar, po-udarjajoč razmah šahovske igre v Ljubljani od tedaj, ko je bil g. Mieses pri nas, v imenu Zveze ga je pozdravil g. Zupančič, v vezani besedi pa g. Kragelj; g. Mieses se je vsem navzočim za sprejem laskavo za-hvalil. Zaključek pozdravnega večera je tvoril brzoturnir, v katerem je dosegel prvo mesto g. Ciril Vidmar. Včeraj je igral g. mojster v kavarni »Evropa« simultano proti 23 šahistom. Pokazalo se je, da Ljubljana uspešno goji šahovsko igro. Dobil je moj-ster 14 partij, izgubil 6, in sicer proti gg.: inž. Zupanču, Ciril Vidmarju, L. Pevalaku, Suštarju, Furlanju in Mrzlikarju. Remis je dosegel 6 igralcev, in sicer gg.: Kavčič, Va-lentinčič, Albert, Vidmar Jože, Lenar in Kermavner z Držajem. — Danes igra gosp. Mieses resno partijo z dr. Vidmarjem v kavarni »Emona«.

— **Otvoritev jame** na Babjem zobu. — Visoko nad Bohinjsko Belo, odnosno nad gorsko vasico Kupljenik, leži skrita skoraj pod vrhom Babjega zoba, silno zanimiva podzemeljska jama, ki sicer ni tako velika in dolga kot Postojnska jama, a hrani v se-bi krasne podzemeljske čudeže stalagmitov in stalaktitov, ki ne zaostajajo za kapniki Postojnske jame. Društvo za tujski pro-met na Bledu je med vojno zamerkljeno do-hode k jami temeljito popravilo in tudi po-ta v jamo izgradilo. Udeležniki izleta in ot-voritve se zberejo na Bledu v nedeljo dne 10. t. m. pred Repetovno trgovino na Milnem ob 9., od koder je odhod z godbo na čelu proti Bohinjski Beli. Odhod iz Bohinjske Bele ob 10.15, prihod k jami nekaj po 12. kjer se vrši slavnostna otvoritev jame in pozdravni govor, nato pa ogled jame. Pov-ratek je na Bohinjsko Belo, kjer se vrši neprilipena planinska zabava. Izletniki naj se preskrbijo za acetilencam ali električnimi lučmi, ter event. s svečami, baklje so za-branene. Tudi je priporočati, da se pre-skrbijo z jestvinami in pijačo. Omenjamo, da vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 6.47 zjut-ra, čaka v Lescah avtomobilbus, kateri od-haja do Bohinjske Bele, do koder se gostje tudi z izvoščki lahko peljejo. Ker je jama pod Babjim zobom edina večja jama na Go-renskem, ki je sedaj urejena in ker je do-stop k njej zelo zanimiv in romantičen, priporočamo našemu občinstvu izredno pri-ložnost, ogledati si podzemeljske čudeže Babjega zoba.

— **Mariborska koča.** Planinska sezo-na, 1080 m. Tri ure od Maribora na Pohor-ju. Smrečni in bukovni gozd, romantična le-ga, razgledna točka, hotelska oskrba, prvo-vrstna stanovanja. Prijave pravočasno na trdnjo Pinter & Lenard, železnica, Maribor.

— **Finale nogometnega prvenstva Slo-venije** za 1922/23. V odločilni tekmi za pr-venstvo Ljublj. nogom. podseveza za se-zono 1922/23 se sestanejo v nedeljo 10. tm. od pol 18. uri na igrišču Ilirije dosedani prvak SK. Ilirija kot prvak Ljubljane in SK. Maribor kot prvak Maribora. Prvak Cella Athleticssportklub je izpadel iz kon-kurence s tem, da je podlegel 27. maja SSK Mariboru. Moči obeh klubov za nedeljsko tekmo so zelo enake in Ilirija, ki je zma-govala doslej v prvenstvenih tekmah z največjo lahkoto, bo morala v nedeljo za-res napeti vse sile, ako si hoče ohraniti naziv prvaka Slovenije. Maribor je letos zelo napredoval ter dosegel vseskozi lepe rezultate, med njimi tudi neodločen izid proti Iliriji 19. aprila. O Iliriji se momen-tano nikakor ne more reči, da je v dobri formi. Nastopi sicer zopet znani golman Pelan, manikali pa bodo zopet Zupančič II. Hus. Grlic I ter na brže tudi Vidmajer. Vsekarer velik handicap! Obe močvi se zavedata važnosti te tekme ter se nario mrzlično pripravljata. LNP pokloni zma-govalcu lepo častno darilo, ki bo v sobo-to izloženo v tr. Magdič v Aleksandrovi c. Funkcija sodnika je poverjena zagreb-skemu sodniku Willerju.

— **Turistovski klub »Skala«** sklicuje v sredo, dne 13. junija ob 20. uri zvečer v hotelu »Tivolj« klubov sestanek. Udeležba za vse člane obvezna. — Odbor.

— **Vsled brzoljavne odpovedi** se najav-ljene tekme s Čakovčani v soboto in ne-deljo 9. in 10. junija odgode na poznejši čas. Odbor S. K. Primorje.

— **Grazer Amator Sportklub** igra v torek 12. t. m. enkratno internacionalno tek-mo s S. K. Primorjem na igrišču Dunajska c. točno ob pol 19. (6. in pol). Opozarjamo sportno občinstvo na to tekmo s prvorazred-nim graškim klubom, v katerem nastopi več internacionalcev. Primorje je v zad-njem času napredovalo in bo predvajalo še boljše igro, kakor z dunajskimi Amateuri. Predprodaja vstopnic v trafikah Sever, Šelen-burgova ulica.

— **Kolesarska dirka Ljubljana-Tržič** Ljubljana 80 km se je vršila dne 31. maja t. l. Izven je bil rezultat sledeč: Gosp. Kosma-tin tver konkurence 2 ur 48 min. 17 sek. 1. Anton Skrajnar 2 ur 54 min. 18 sek.; 2. Alojz Goltes 2 ur 54 min. 19 sek.; 3. Ivan Pogačar 2 ur 54 min. 53 sek. 4. Viljem Prah 3 ure 17 min. 5. Josin Humar 3 ure 22 min. 6. Iv. Ladič 3 ure 22 min.; 7. Adolf Kosmina 3 ure 37 min. Startalo je 14 tekmo-valcev, ter je dirka potekla v najlepšem redu brez vsake nezdode.

Društvene vesti.

— **Na današnji Šentjakovski večer** ob 8. uri zvečer v dvorani Kazine opozarjamo občinstvo, da se ga udeleži v čim največ-jem številu, kajti obeta se nam v glasbenih in pevskih točkah prav lep užitek. Vstopni-na 5 Din.

— **Po nalogu Centralnega akcijskega odbora** v Beogradu se vrši jutri, v nede-ljo 10. tm. ob 10 uri popoldne na prostem pred Mestnim domom javen protestni shod državnih namestencev, železničarjev in upokojencev. Shodi se vrše ob istem času po vsej državi. Ljubljana in Slovenija mora pokazati enotnost in solidarnost. Zato z družinami vred vsi na shod. Pkr. akcijski odbor.

— **Akad. soc. ped. krožek** vabi člane kakor tudi drugo inteligenco na zadnji se-stanek, ki se vrši v ponedeljek 11. tm. ob 20. zvečer na moškem učilišču. Vspored: a) Spolno vprašanje (govori Jug. Klement, fil.) b) Porazgovori. — Odbor.

— **Vesela prostov. gas. društva** v Zg. Kašlju se vrši jutri, v nedeljo 10. jun. pri Gradu v Zg. Kašlju. Kdor se hoče dobro zabavati, ima ugodno priliko za izlet v prosto naravo. Vlak odhaja v Zalog ob 14. popoldne iz Ljubljane, prihaja pa ob 15. in tričetrt na 21. nazaj.

— **Gas. društvo** v Litiji. Dne 8. julija tl. priredi prostov. gas. društvo Litija ve-liko veselico s slavnostno blagoslovljenja-parne brizgalne. Vsa bratska društva se uljudno vabijo, da se udeležijo te slavnosti. Obenem prosimo, da po možnosti na pri-rede isti dan svojih veselic.

— **Prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince**, praznuje dne 8. julija tl. svojo 50-letnico združeno z župnim zletom in ve-liko vrtno veselico in z bogatim celodnev-nim sporedom. Vsa bratska društva so na-prošena, da se na to ozirajo in agita-ajo za obilno udeležbo.

— **Kongres inženjerjev v Splitu** je preložen na dni 29. junija do 2. julija tl. Najem posebnega parnika odpade. Za ro-tovanje po železnici in z rednimi parniki so dosežene znižane voznine, ki veljajo 9 dni pred in 8 dni po kongresu za vsa pri-stanišča od Bakra do Kotora. Že prijav-ljeni udeleženci in dotični, ki se vale že prijaviti, naj naznanijo do 12. julija ing. Mencingerju, Ljubljana, Gradbena direktci-ja, ali potujejo preko akra ali Merkoviča.

— **Važno za invalide, vdove in soroč-nike** v območju ljubljanskega magistra-ta. Podružnica udruženja vojnih invalidov v Ljubljani vabi, da se zanesljivo zgla-se vsi člani in članice, ki bivajo v ljubljanskem političnem rajonu od 11. do 16. t. m. v društveni pisarni, St. Peterske vojašnice, vrata št. 3, glede njih velevažne zadeve (morebitna podpora). Seboj naj prineso člansko knjižico, zgla-se naj se tudi oni, ka-teri zadnji čas članski knjižice niso prejeli. Uradne ure v tem času od 9. do 12. in od 15. do 18. ure.

VREMENSKO POROČILO.

— **Dunaj, 9. junija.** (Izv.) Uradno vremensko poročilo. Včeraj se je v mnogih krajih Av-strije deloma zjasnilo. Danes zjutraj je bilo, izjemniš Niže Avstrijske, povsod jasno. Ju-rtvarja temperatura je znašala pod 10°. Ker je nad kontinentom velik pritisk atmosfere, je pričakovati nekaj lepih in bolj toplih dni. V splošnem bo lepo in jasno vreme, vendar pa še vedno hladno.

Borzna poročila.

— **Curih, 9. junija.** (Izv.) Današnja pred-borza: Beograd 6.10, Berlin 0.007, Dunaj 0.007825, Praga 16.58, London 25.67, Tra-25.90, Newyork 5.55, Pariz 35.80. — **Zagreb, 9. junija.** (Izv.) Danes bor-za ni poslovala. V prostem prometu so no-tirali: Curih 6.70, Dunaj 5.95, London 40.26, Berlin 0.1075, Dunaj 0.13, Praga 2.75, Tra-4.25, Newyork 88, ček 91.— — **Trst, 8. junija.** (Dir.) Beograd 23.— Berlin 0.029, Praga 64.—, Pariz 138.25, Lon-don 98.90, Newyork 21.35, Curih 385.—

Poizvedbe.

— **Našo se je 5 ključev** za blagajno v carinskem skladišču, katere se je oddalo v policijo.

— **Kolo znamke Dürkopp**, ukradeno neznanemu lastniku začetkom septembra 1922 se nahaja pri okr. sodišču v Ljubljani, kjer se more ogledati in dobiti.

Poslano.

Kot pojasnilo na odgovor g. Beštra na naše poslano z dne 5. junija 1923 izjavlja odbor pokrajinske zadruge fotografov, da v polni meri vzdržuje svojo izjavo. Ker pa g. Bešter izjava osebnosti, pripominjamo, da sta g. Hibšer kot načelnik in g. Kunc kot tajnik podpisala sklep odbora seje z dne 5. t. m. zgolj kot funkcijonarja zadruge in ne iz zavisti kakor to omenja g. Bešter.

S tem je zadeva za nas končana. Odbor pokrajinske zadruge fotografov za Slovenijo v Ljubljani.

* Za ta dopis uredništvo ne odgovarja.

Priporočilo!
Vdova prosi na dom življenja za trgovine: sprejme pa tudi vsa kovanca, krpice, privlačnosti. — Linhartova ulica št. 4 (dvo-rišče). 6005

Različna ročna dela.
Kakor tudi PRT in POKRI-VALA ZA POSTELJO (ve-zano) SE PRODA. — Ogle-da se lahko vsak dan od 2. do 3. ure. — Naslov pove-urjava »Slov. Nar.« 5972

Mehlovano sobo
s posebnim vhom ISCE MIREN ZAKONSKI PAR s 1. julijem — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Mirno/5968«.

Družabnik
za lepo delikatesno in špe-cijsko trgovino v mestu SE ISCE ZA TAKOJ s primernim kapitalom. — Ponudbe pod Lepa bodočnost/6012 na upra-vo »Slovenskega Naroda«.

Zamenjam lepo stanovanje,
obstoječe iz sobe, kuhinje in pritliklin v Mariboru, s sličnim v Ljubljani ali okolici. — Na-slov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5766

Stanovanje
v novi hiši (3 ali 4 sobe) ISCE MIRNA STRANKA. Plača do osem tisoč kron mesečno. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Stanovanje/5971«.

Na hrano in stanovanje
nasproti realne gimnazije pri boljši rodbini SE SPREMO za nithodne šolsko leto TRI DI-JAKINJE. Uporaba klavirja. — Naslov pove uprava »Sloven-skega Naroda«. 5981

Lep velik čebelnjak
s 40 modernimi panji dunaj-skega sistema, napolnjeni s čebelami in medom, SE PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«, 5976

Službo vratarja
ali SLUGE v privatnih šolah, ozir. kakršnokoli službo ISCE Frano Kragelj, stanujoč na Realjevi cesti št. 27. (je orožnik v pokloju). 5997

Hiša (vila)
lansko leto zidana, oddaljena 20 minut od glavne pošte, z nekaj vrta in vsemi drugimi pritliklinami vred, SE PRODA TAKOJ ZA UGODNO CE-NO. — Stanovanje prosto. — Naslov pove uprava »Sloven-skega Naroda«. 5969

Lovska puška
(dvocevka) SE PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5973

Priljučna hiša
Z LEPIM VRTOM V TRNO-VEM pod zelo ugodnimi pla-čilnimi pogoji NAFRODAJ. — Naslov pove uprava lista. 5980

Josip Petelinc
LJUBLJANA, So. Petra nasip 7.
Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice, razne sukanec, gumbe, čipke, vezanino, sprehajalne palice, kravate, srajce, čevljarke in krojaške potrebščine. Najnižje cene. Postrežba točna.

Glavni zastopnik za Slovenijo

VIKTOR BOHINEC, Ljubljana, Dunajska c. 21

Šofer-mehanik

daljšo prakso IŠČE MESTA. Govori tri jezike. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5979

Boljša služkinja,

KATERA ZNA DOBRO KU- HATI IN OPRAVLJATI VSA HISNA DELA. SE SPREJME. Plača dobra. — Pot v Rožno dolino št. 10 (nova vila). 5977

Krasne parcele

pod Tivolijem SE PRODA- JO PO UGODNI CENI. — Naslov pove uprava »Slo- venskega Naroda«. 5978

Stavbna parcela

v Ljubljani, v bližini glav- nega kolodvora. SE PRO- DA. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5990

Mizarski vajenec

SE SPREJME z vso oskrbo v hiši in eden samo s kos- lom. — Poizve se: Linhar- tova ulica št. 16. 6023

Prodajam a to

najnovejšega tipa, z dvema se- dežema. — Istotam SE PRO- DASTA DVE MOTORNI KOLESI s prestavi in pro- stim tekom. — Natančneje se izve in ogleda pri: Marine, Li- beliče pri Dravogradu. 5993

Zahvala.

Vsem ljubim prijateljem in znancem, ki so na- šega dragoga

Franca Bizjana

obiskovali ob boleznih ali se ga kakorkoli spominjali, zlasti g. p. Ernstu za številne obiske, gg. dekanu in kaplanu, cenj. gg. pevcem Čitalnice v Šiški za lepo nagrobno petje ter vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, izrekamo presrečno zahvalo.

V Ljubljani, 8. junija 1923.

Žalujoči ostali.

Zahvala.

Ob prebriski izgubi, ki nas je zadela z nenadno smrtjo naše iskrenoljubljene

Zinke

smo prejeli toliko dokazov odkritega sočutja, da se nikakor ne moremo vsakemu posamezniku posebe zahvaliti. Zaradi tega izrekamo na tem mestu pre- srčno zahvalo vsem, ki so nam kakorkoli izrazili so- čutje ali ki so našo ljubljeno spremili na njen zadnji poti.

Prav posebno pa se zahvaljujemo darovalcem prekrasne cvetje, gospodičnam, ki so nosile pri po- grebu vence in šopke, kakor tudi vsem, ki so drago rajnico obiskali med njeno kratko, a mučno boleznijo.

V Ljubljani, dne 8. junija 1923.

Globoko žalujoča rodbina Cerar.

Ženske nogavice
prvovrstnih znamk.
KENDA Model trg 27.

Martin Žuran

sebi alikar
Ljubljana, Mostni trg 12
se priporoča slavn. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Izvršitev točna, cene zmerno. 5746

PRODA SE HIŠA v Novem mestu

(last bivšega pisatelja J. Trdi- ne) z lepim sadonosnikom in vrtom za zelenjavo. Stanovanje takoj na razpolago. — Poizve se: Novo mestu, Strelška uli- ca št. 13. 5712

Knjigovodja,

prvovrstna moč, dober bi- lančnik. SE SPREJME s 1. julijem. — Ponudbe z do- kazi usposobljenosti pod »A. A. B./5999« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Sprejme se KONTORISTKA.

Pogoj: znanje stenografije, slovenske, srbo-hrvatske in nemške korespondence, ciril- lice ter strojepisja. — Po- nudbe z dokazi usposoblje- nosti na upravo lista pod: »A. A. B./5998«.

Ženitna ponudba.

Dva inteligentna gospoda srednje starosti, z več milijoni kron gotovine, želita v svrhu živitve znanja z gospicami ali vdovami.

Dopis s polnim podpisom in slikami, katere se na željo tudi vrnejo pod »Trgovci/5682« na upravo »Slov. Naroda«.

Lepa vila „Lina“

dvanadstropna, v Železah 51 na Bledu, deloma opremljena, z velikim sadnim vrtom in par- kom. SE UGODNO PRODA. — Vprašati pri družtvu hišnih posestnikov v Ljubljani, Du- najska cesta 17/L (od 4.—6. ali pismeno). 6019

Iščem gostilno v najem

z mesecem septembrom v Ljubljani ali okolici z nekaj vrta ali drugim zemljiščem. — Ponudbe pod »Gostilna« na Anončni zavod Drago Beseljak in drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. 5991

Novo poslopie,

zelo pripravno za trgovca ali tovarniško podjetje, v nepo- srednji bližini Ljubljane, SE UGODNO PRODA. Poleg je lep sadni in zelenjadni vrt. — Pismene ponudbe pod »Takoja« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 6001

Vrhove šibe

lepih kultiviranih vrst, pozimi rezane in neobčene, za plete- nje kočev, kočarice, plotov, štu- kadurov itd., NEKAJ VAGO- NOV PO UGODNI CENI NAPRODAJ. Oddaja se pa tudi vsaka količina. — Ponud- be pod »Vrhove šibe/6017« na upravo »Slov. Naroda«.

Družabnika sprejme

brezkonkurenčno, dobička- nosno podjetje. Zahteva se sodelovanje. Lepo stanova- nje družabniku takoj na razpolago. — Ponudbe z na- vedbo kapitala pod »Sode- lovanje/5996« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaja lesa

v Podkorenu pri Kranjski gori, in sicer okoli 600 do 700 kubičnih metrov NA PANJU. Več pove g. Fri- derik Razingar, Podkoren. — Ponudbe do 12. junija t. l. na: Jožef Kovač, S. Leo- poldo, Tarvis, Venezia Gi- ulia. 5828

Kupijo se smrekovi drogovi za brzojav

(mera: 12/16 do 18/24, dolgi od 9 do 12 m), vse vrste OKROGEL LES, popolno- ma zdrav in brez napake ter HRASTOVI in BUKO- VI PRAGI, običajne mere. — Ponudbe na upravo »Sl. Naroda« pod Drogovi/5982.

LED

se izdaja vsak dan ob 7.30 zjutraj. HOTEL »SLON«, Dunajska cesta št. 2. 6021

Žaké in modne hlače,

nekoliko nošene, NAPRODAJ. — Ogledati se more v trafiki, Hilšerjeva ulica 12. 6050

Stanovanje s hrano

pri boljši rodbini IŠČE DIJAK (realec). — Ponudbe pod »Re- alec 17/5958« na upravo lista.

Lepa jedilna soba

SE PRODA. — Naslov po- ve uprava »Slovenskega Na- roda«. 6036

Odklica, stara 15 let,

IŠČE SLUŽBE K OTROKOM in za pospravljanje sob. Kavška ulica 124, Spodnja Siska. 6053

Mehlovana soba

v podstrežju SE TAKOJ OD- DA. — Istotam SE PRODA- STE DVE SVILENI OBLEKI ZA NARODNO NOSO. — Celovška cesta 24, Siska. 6046

Prazna soba

z uporabo kuhinje SE TAKOJ ODDA bolj prijetni samski ženski. — Istotam SE PRODA ŽELEZNA POSTELJICA. — Naslov pove uprava »Sloven- skega Naroda«. 6049

Mehlovana soba

ZA TAKOJ, najraje v bližini Mirja, IŠČE BANCNA URAD- NICA. — Ponudbe pod »Mir- je/5957« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Stanovanje

obstoječe iz dveh ali treh sob in kuhinje v mestu ali na pe- riferiji mesta IŠČE MIRNA STRANKA BREZ OTROK. Ponudbe pod »Nagrada 15.000 kron/5943« na upravo lista.

Klaviarje

in PIANINE KUPUJEM. — Ponudbe z označbo marke, ce- ne, dolgotrajnosti in notranje kon- strukcije klaviarja, t. j. dali ima klaviir znotraj okoli železno ali leseno ramo, treba poslati na: S. F. Čop, Zagreb, Mrzavice- va ulica št. 12, III. nadst. 5780

Večja žaga s polnojarbenikom na Gorenjskem SPREJME**obratovodjo,**

popolnoma samostojnega, vs- čega tudi vseh popravil, dalje ŠTIRI ŽAGARJE za samice. Reflektira se le na popolnoma samostojne, dobro izvečane moči, večje vseh popravil. — Ponudbe pod »Žaga/5911« na upravo »Slov. Naroda«.

Letovišče!

V gradu Brinje Grosuplje je še dobiti stanovanje (dve sobi in kuhinja) ali pa samo sobe. Lega krasna; pod gozdom mal potoček. Od železn. postaje oddaljeno le par minut. — Poizve se isto- tam pismeno ali osebno. 5975

V Bohinju!

v najlepši legi Bohinjskega je- zera se nahaja »HOTEL SV. DUH«: 30 sob z novo vpeljano električno lučjo. Čolni in kopa- lišče na razpolago. — Izborna kuhinja. — Postrežba točna in solidna. — Cene zmerno. Za mnogobrojen obisk se priporoča FELIKS SELJAK, hotelir.

Pravo LIPTAUERSKOG travišča i delikatesnog SIRA I SAJTA

svježeg čajnog MASLA samo na veliko šali fabrika sira Nada, centrala SUBOTICA. — Tel. 650. U vlastitoj kući. 5196

Knjigovodja in KORESPONDENT

prvovrstna, popolnoma samostojna moč, z večletno prakso v kakšnem trg. podjetju, zmožen popolnoma samostojno voditi knjigovodstvo in korespondenco večjega trg. podjetja, večš slov. in nemščine ter če mogoče hrv. korespondence in strojepisja, se sprejme tak- koj ali pozneje pod najboljšimi pogoji in zelo dobri plači. Dopis- naj se naslovijo na poštni pre- dal 63, glavna pošta Maribor. 6040

Damsko kolo,

skoro novo. SE PRODA. — Hrenova ulica 19/L. 6033

Mehlovana soba

S HRANO SE ODDA. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 6027

Mesto hišnika

IŠČE POROČEN MIZAR brez otrok. — Ponudbe pod »Hišnik 6052« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Elektromotor

za enakomerni tok, 200 V., 9½ HP. PO UGODNI CE- NI NA PRODAJ. — F. Šmol, Vič-Glince 6. 6054

Kupim mlin na vodi

v dobrem stanju, s hišo in posestvom. — Ponudbe na: Anton Sporar, Zagreb, Vlas- ška ulica 59. 6057

18letni deček

SE ZELI IZUČITI KLEPAR- STVA ali MEHANISTVA. — Učna doba po pogodbi štiri le- ta z vso oskrbo v hiši. — Po- nudbe pod »Deček/6032« na upravo »Slov. Naroda«.

Išče se soba

ZA PISARNO s posebnim vhodom v sredini mesta. — Cena postranska stvar. — Ponudbe pod »St. 194/6028« na upravo »Slov. Naroda«.

Iščem službe vratarja

ozir. SLUGE v Sloveniji. Grem tudi za paznika k trvdki ali podjetju. Sem oženjen in brez otrok. — Poštenost in vestnost gotova. — Ponudbe pod »Slo- venija/6056« na upravo lista.

Išče se kompanjon,

kateri bi razpolagal od 100.000 dinarjev naprej, v svrhu pove- čanja zelo dobro vpeljane trgo- vine na zelo prometnem kraju Dolenjske. Osebnost sodelovanje se ne zahteva. — Ponudbe pod Sigurnost/6051 na upravo lista.

Motorno kolo

»Wanderer«, 3 HP, zelo dobro ohranjeno. Din 13.000 in MO- TORČEK ZA NAVADNO KOLO POCENI NAPRODAJ. — Franc Pograjc, Celje, Breg št. 33. 6041

Prvovrstna stenogra- finja in strojepiska

za slovenski, srbo-hrvatski in nemški jezik SE SPREJME. — Podrobne pismene ponudbe na: Vinko Maidič, Kranj. 6044

Prva košnja

(SENO Z DETELJO PO- MESANO) okroglo 18.000 kvadratnih metrov, NA- PRODAJ. — Ponudbe pod »St. 6059« na upravo »Sl. Nar.«.

Stanovanje,

obstoječe iz dveh sob, kuhinje in pritlikin, v sredini mesta, ZAMENJAM ZA ENAKO V LJUBLJANSKI OKOLICI. — Ponudbe na upravo »Slov. Na- roda« pod »Solčno stanova- nje/6055«.

Samostojen električnik

IŠČE SLUŽBO. Zmožen je vseh v to stroko spadajočih del. — Ponudbe pod »Elek- trikar« na podružnico »Slo- venskega Naroda« v Celju. 6039

Družabnico

z glavnice 50.000 Din SPREJ- ME TRGOVEC srednje staro- sti v večjem mestu Slovenije. Ženitba po sporazumu mogoča. — Ponudbe pod »Trgovce« na oglašni zavod Sušnik, Maribor. Slovenska ulica. 6042

Službe išče

34letni samsce, poprejši trgovski uradnik. Govori hrvaško, če- ško, nemško in italijansko. — Najraje da bi imel stanovanje in hrano v hiši. — Ponudbe pod »J. B./6035« na upravo »Sloven- skega Naroda«.

Ženitna ponudba.

Trgovce srednjih let, dobro situiran, prijetne zunanosti, se želi v svrhu živitve seznaniti z gospodično ali mlado vdovo brez otrok, iz boljše hiše, do- bro gospodinj, z nekoliko pre- moženja. Le resne ponudbe s sliko, ki se pod častno besedo vrne, je poslati pod »Poštenost 1895« na oglašni zavod Sušnik, Maribor. Slovenska ulica. 6043

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“.**Tovorni avto**

»PRAGA« 3 T 45 HP v najboljšem stanu, generalno preskušeni, nova karoserija, za motor se jamči, se jako ugodno proda. France Schwab, Ljubljana, Jenkova ulica 9. 6013

Kompletan KINO inventar

s kompl. Gaumont aparatom, 4 PHS bencinagregatom z dinomom brez magnetna in vergazerja, pianino, 2 elekt. peči, nad 200 bukovih zaklopnih stolov etc. etc. se proda na javni dražbi dne 12. junija ob 10. dopoldne v skladišču Javnega skladišča in prevozne družbe d. d. v Celju, Savinjsko nabrežje (carinarna). 6009

Prodaja se hiša s trgovino

v večjem mestu Slovenije. Trgovina je obkoljena od tovarniških delavcev stanovanjskih hiš, petih tovarn. Zaslugek ogromen. Cena hiši z lokalom (šest stanovanj), gospodarskim poslopjem, ki se da preurediti v velika skladišča znaša Din 450.000. — Ponudbe na upravo Sl. Naroda pod »UGODNOST-6038«

Strojarji in trgovci**z usnjem!**

Kdo mi da v komisijko zalogo sortirano usnje? Proti prvovrstni garanciji. Cenjene ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Brez konkurence-5987«.

Fran Ravnikar

Ljubljana, Linhartova ulica št. 25.

Stavbeno in umetno tesarstvo, stavbeno mizarstvo, parna žaga in lesna industrija.

Telefon št. 415. Pošt. ček. zavod št. 11.428.

Prevzemanje zgradb, hiš, vil, stolpnih streh, vrtnih utic, balkonov, verand, stopnic, vrat, oken, mrežaste nosilnice za industrijske stavbe, za večje razpetine od 12 do 40 m, po mojem sistemu. 4987

Naznanilo.

Marija Rogelj
manufakturna trgovina,
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 38.

vljudno obvešča cenjene odje- malce da sem se preselila v

Lingarjevo ulico št. 4

za Skofijo, ter se priporoča tudi nadalje obilega obiska.

NAZNANILO.

Cenj. občinstvu vljudno naznanjava, da

sua prevzela na novo Preurejeno restav- racijo

Narodni dom, v Mariboru

kjer bova točila najboljša pristna vina ter vedno sveže pivo!

Priprano prvovrstna kuhinja!

Usakovrstni banketi po naročilu!

Moderno preurejeno keglišče! Vrt in ve- randa! Točna in solidna postrežba!

Shajališče Slovanov. Se priporočata

IVAN & VALERIJA SOBER,

prej restavracija „Maribor“

Govorila Franc Ksan. Souvan

naznanja cenjenemu občinstvu, da je njena

na novo urejena

detajlna trgovina na

Mestnem trgu št. 24

otvorjena

in da se ob tej priliki prodaja po zni- žanih cenah.

Jurška se priporoča cenjenemu občinstvu

Priložnostni nakup

Se nad dvajset let obstoječe, bogato založene trgovine z glasbilo (v vrednosti 60.000 dinarjev) prodam za polovično ceno
S. Kmetec, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 26.

Naznanilo.

Albina in Makso Koželj priporočata izletnikom v divni Kamnik ter turistom Kamniških planin svojo prenovljeno restavracijo in kavarno v krasnem Društvenem domu (Citadeli). Postrežba točna, kuhinja izborna, vina pristna, najboljša vrsta. V prostorih so razstavljene planinske slike in zanimivosti. Ob nedeljah postavlja s spoštovanjem
Obitelj Koželj.

Navijalec kotev
(Ankerwickler)

eventuelno tudi kot elektromonter, samostojen delavec z dolgoletno prakso, sedaj v Gradcu, išče primerne mesto za čimprejšnji vstop
Ponudbe pod Ankerwickler 14332 na K. Reichs Anzeigungsvermittlung, Graz, Schlegel'sse 4.

Delavce (40-50)

za pleskanje železnih mostov sprejme
JOSIP JUG, Ljubljana, Rimska c. 16.

Lokomobile vsih velikosti najmoderneje konstrukcije, parne žage, kompletne naprave, polnojarmeniki, krožne žage i. t. d., remischeldsko orodje, vse orodje za obdelavo lesa, parne mlitilnice, poljedelski stroji in orodje, jeklene vile za gnoj i. t. d., trije za poljske železnice, 600 mm razdalje, kompletne s prekučnimi vozički, tračnice, za stavbene namene in industrijski tiri, pilnove in varilne cevi, črne in pocinkane, stavbeno in konstrukcijsko železo, pločevino, črno in pocinkano dobavlja takoj po konkurenčni ceni s skladišča Maribor.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Maribor, Trubarjeva ulica številka 4. Telefon interurban 82. 4711

Proda se

trgovina

papirne in galanterijske stroke v večjem mestu Slovenije. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod Dobra trgovina 6037.

Slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem otvoril

Zavod za snaženje oken in stanovanj

ter sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela, kakor snaženje oken, voščenje in likanje parketov, oljenje podov v kavarnah, restavracijah in uradih po konkurenčnih cenah.

Sprejemajo se mesečni abonenti.

Priporočam se in beležim z odličnim spoštovanjem
FRANC NOVAK, Ljubljana, Sv. Petra c. 15.

Kdo hoče pristopiti s kapitalom od 500.000—do 1.500.000—Din kot tihi

družnik

k zelo plodonosnemu podjetju? Varnost zasigrana z vključbo na prvo mesto. Cejene ponudbe na upravo Sl. Narod pod „Razširjenje obrata-5986“

Dve hiši z restavracijo

ob kolodvoru s najlepšo bodočnostjo v kraju premogokopa, se radi boleznii z koncesijo in gostilniškim inventarjem prodasta. Cena 3.000.000 K. Naslov se izve pri ALOMA COMPANY, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3. 6029

Prostovoljna javna dražba

raznih vozov, sank, konjske opreme, sodov ter raznega orodja se vrši v sredo 13. junija ob dveh popoldne na

Zelenem hribu
Ljubljana.

Skoro vsi paviljoni Ljubljanskega velesejma prekriti s krovno lepenko

RUBEROID

Najcenejša, ker vsled velike trpežnosti najboljša!

Založniki: LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana, Bielweisova 18. — Telefon 408.

Gradbene potrebščine. Ksilolitna tlakovanja.

Asfaltovanja.

PRODA SE CENO skoro nov

gostilniški avtomat na elektriki tok. — Poizve se: Jeranova ulica št. 13. 5878

Vreče,

R. BLJEN IN DOBRO OBRANJENE — KUPIM. Jos. BAHOVEC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 7. 410

Bukovo oglje

(prima bukovo), suho, KUPUJEM STALNO. Cena naj se stavi franko vagon. — Rudolf Zoré & Komp., Ljubljana. 5613

V našem se vzame

GOSTILNA ali RESTAVRACIJA takoj ali pozneje na kakem prometnem kraju. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 4832

Policijski pes

(DOBERMANN) višnjevočrn, premiran s srebrno in bronasto kolajno in tremi drugimi nagradami, dve leti star, izborni dresiran. NAPRODAJ. — Vprašanja na: Leopold Jochmann, policijski nadzornik, Graz. 5859

Zamenjam stanovanje, obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritišlin v III. nadstropju nasproti deželnega dvorca z enakim ali večjim v I. ali II. nadstropju v mestu. — Ponudbe na poštini predal 164, Ljubljana. 5869

Strešno lepenko prvovrstno Continental (Kontinentallederapp) dobavlja takoj v vsaki množini najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana, Gradaška ulica 22. Telefon 513.

Soliden in izkušen trgovec želi stopiti v kako večje podjetje kot družabnik

s kapitalom okoli 150.000 Din ali kot poslovođa kake večje trgovine. — Prevzema tudi zastopstva kakih večjih trgov. — Pismene ponudbe na upravo »Slov. Nar.« pod Izkušen/5889.

Radi opustitve trgovine prodajamo po znatno znižanih cenah vse vrste pohištvo.

Trgovina s pohištvom in tiskarstva delavnica Brata Sever LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13 5706 (Kolizej)

Velika zaloga porcelana. Emajlirana in luksuzna posoda.

Priporoča se Ana Kus 3577 Ljubljana, Resljeva cesta 4.

Kontorista (-ico) s popolnim znanjem slovenskega, italijanskega in nemškega jezika, z večletno pisarniško izkušnjo, ter veččega slovenske in nemške stenografije ISCE ZA ČIMPREJŠNJI NASTOP VELIKA IZVOZNA TVRDKA NA DEZELI. — Prosilci naj natančne ponudbe z opisom življenja in zahtevu plače naslovo na upravo »Slov. Naroda« pod »Bodočnost/5962«.

Popolnoma nov gik

z gumijevimi kolesi NAPRODAJ. — Poizve se: Glince št. 213 pri Ljubljani. 5817

Mehlovano sobo

z uporabo kuhinje v mestu ali v okolici ob železnici ISCEM — Ponudbe pod »Pri železnici 5906« na upravo »Slov. Naroda«.

NAPRODAJ SO

transmisijiska ležišča za osn. prerezo 60 in 80 mm. — Poizve se: Jeranova ulica št. 13. 5881

PRODAM

motorni bicikelj »Austro motorette«, en mesec rabljen. — Novi Vodmat 112, Moste Ljubljana. 5756

Najboljša kolesa,

PNEUMATIKO in VSE DELE KOLES nudi po originalnih cenah zastopstvo tvrdke J. Gorec M. R. PLEVEL, V PREŠKI pri Medvodah. 5918

ISCEM zobotehniškega asistenta, popolnoma veččega dela iz kavičnika in zlata, posebno »Guss«-tehnika, ter popolnoma operativno. — Plača po dogovoru. Nastop takoj. — Ponudbe pod »Dentist/5781« na upravo lista.

Več dobrih pomočnikov in dva vajenca

SPREJME Martin ZUPAN, sobni slikar, Ljubljana, Mestni trg št. 12. 5783

Posojilo! Več stotisoč kron posojila na posessiva proti zmernim obrestim in vključbi na prvo mesto, SE ODDA. — Posudbe pod »Posojilo/5903« na upravo »Slov. Naroda«.

ISCE SE PO MOŽNOSTI večja prazna soba pod ugodnimi pogoji ZA TAKOJ ALI POZNEJE. — Ponudbe ali naslov na upravo »Slovenskega« Naroda« pod »Večja prazna soba/5932«.

RAZPRODAJA ZRCALNE ZALOGE (TRŽNO BLAGO) v lesenih okvirjih, po najnižji konkurenčni ceni. Vzorci se lahko ogledajo v Ljubljani, Resljeva cesta 13, II. nadstropje, levo. — Naslov pove uprava lista. 5815

Žrg. pomočnik mlajša moč želi spremeniti službo. Če mogoče na deželo. Ponudbe na ogl. zavod Ivo Šušnik Slov. ul. 15, Maribor. 5801

Bančni uradnik popolnoma vztrajan v knjigovodstvu, bilancist, zmožen vsih bančnih in trg. poslov ter korespondence želi vstopiti k denarnemu zavodu ali priv. podjetju. Cenj. ponudbe pod »AGILEN-5809« na upravo Slov. Naroda.

SPREJME SE

agilna prodajalka ZA TRGOVINO. — Ponudbe z navedbo plače na poštini predal 115, Ljubljana. 5961

50.000 kron nagrade

dam dotičnemu, ki mi preskrbi takoj STANOVANJE, obstoječe iz kuhinje in 2 do 3 sob. — Ponudbe pod »Mala družina 5861« na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovska hiša

z inventarjem, prostim lokalom in stanovanjem SE PO ZELO NIZKI CENI in ugodnimi pogoji PRODA. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5934

Enodružinsko hišo

z lepim vrtom ter prostim stanovanjem dobi dotični, kateri obljubi največ zanj, v Rožni dolini št. 106 (pri Marjaku). Napredaj le do 15. t. m. 5818

Proda se

pravi Meissner-Mocca SERVICE, ter NOVO SREBRNO NAMIZNO ORODJE za šest oseb. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5959

Lepo stanovanje, obstoječe iz treh sob in pritišlin v Ljubljani DOBI TAKOJ dotični, kateri se udeleži kot družabnik s 100 do 150 tisoč dinarji trgovine na deželo. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5875

Išče se STANOVANJE v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in dveh ali treh sob. Plača se vnaprej, oziroma se posodi na isto do 200.000 kron. — Pismene ponudbe pod »Mira stranka/5862« na upravo »Slovenskega Naroda«.

DEKLICA, stara 17 let, počne nih staršev, ZELI VSTOPITI kot učenka v trnovino Z MEŠANIM BLAGOM. — Ponudbe se pošlji na upravo »Slov. Nar.« pod »Vsa oskrba v hiši/5954«.

Mirna gospodična ISCE za takoj ali pozneje SOBO, eventualno s hrano. — Ima svoje perilo. — Gre tudi kot sostanovalka k boljši gospodini. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Stalna 5955«.

Mišji tifus-bacili so najučinkovitejše sredstvo za pokončevanje miši in nogdan. — Dobivajo se v lekarni KURALT, Gosposvetska cesta (nasproti luteranske cerkve). 5822

Enodružinska VILA na Sušaku v jugoslovanskem Primorju pri Reki, 5 sob, kopalnica, kuhinja, klet, vodnjak, vodovod, elektrika, obdelan vrt v obsegu 1324 m², se prodaja za Din 450.000. — Vila se nahaja ob prometnem sprehajališču in parku, oddaljenost od morja 10 minut. Zrak čist, prebivanje ugodno in zdravo. Pismena pojasnila daje 5951

Josip Saje, Sušak, Bouleva d. 260.

PRODA SE

pletilni stroj št. 8. Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5950

PRILožNOSTNI NAKUP!

Prodajam LOKOMOBIL, 50/70. PO ZELO UGODNI CENI. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5841

Kišobrane.

TRAZIMO popolno vještog, starejšega radnika za izradu SELJACKIH KISOBRAN. Samo vrstne sile neka se obrate uz naznaku svojih zahteva na Maks Pscherhof i sin, Krizevci. 5939

Službo želi premeniti

ABSOLVENT STROJNE DELOVODSKE SOLE, vojašine provost, več slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika, do sedaj zaposlen kot skladiščnik. — Pismene ponudbe pod »Absolvent/5941« na upravo »Slovenskega Naroda«.

Leno malo posestvo BI KUPIL BLIZU MESTA ali VEČJEGA TRGA. Prednost: z malo gostilno ali trgovino, kjer je zraven vrt, nekaj polja ali gozda, na lepi legi. — Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Miren dom/5888«.

Išče se MLIN v manjšem obsegu na Dolenjskem, Gorenjskem ali v bližini Ljubljane. — Ponudbe pod: »Mline« na Anončni zavod Drago Beseljak in drug. Ljubljana, Sodna ulica 5. 5938

Tovarna v okolici Ljubljane ISCE samostojno, praktično pisarniško moč.

Ozira se le na poštene in marljive osebe. — Natančnejše ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in zahtevkov pod Zanesljiv/5915 na upravo »Slovenskega Naroda«.

Rogaška Slatina Villa dr. Pečnik Zdravniška penzija, oddaljena 100 km. Dietne, mastilne, ležalne, solne kure itd. Za notranje, živčne, presnovne, bolezni dihalnih organov, odpolitka potrebne. Soba in izvrstna penzija od 400 K. Prospekti. 4438

Rabljeno jutaste vreče za moko 85 kg vsebujoče, in za otrobe 50 kg vsebujoče, dobre, čiste in brez luknjaste kupi Vinko Majdič, valjični mlin, Kranj. 6000

Pozor! Dame! Pozor! Radi presreditve trgovine se razprodajo vsi modistovski predmeti kot: slamiški Tagali od 50—120 Din, lehotinastih klobukih od 75 do 180 Din, velourji do 250 Din, ogrodi, evetice in oprave, suiti, omare, mize, stoli, ogledalo in druge malenkosti pri Iva Šiler, Kongresni trg 6, od 10. t. m. do 20. t. m.

Velika zaloga klobukov in slamičkov se dobi pri Franc Cerar

dražba z o. z. tovarna v Stebnu pošta Domžale. Prevzema se tudi stari klobuki in slamički v popravilo pri Kovarčević i Trišan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo. Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

OTROŠKA MOKA VITAL NABOLJŠA HRANA ZA DOJENČKE, OTROKE in DOJILJE SLADOTNI KAKAO VITAL KUPILO ZA BOLNIKE in REKONVALESCENTE VRAČE STANOVI HARAVNI PROIZVODI 12 ČISTOČ: SLADA

»VITAL« D. D. ZA TRGOVNO DRUŠTVO ZAGREB, TRGOVAČKA CESTA 12

Izvanredno popravljani LOKOMOBILI

promptno sa stanice Zagreb i Ljubljana

Wolt	HP	Wolt	HP
1908	10/20	1914	62/80
1908	15/25	1920	70/100
1917	20/32	1913	85/110
1912	24/40	1912	100/150
1908	30/50	1909	130/150
1920	40/60	1908	150/200
1921	54/75	1916	350/480

Lanz HP Lanz HP
1912 10/20 1916 50/70
1912 15/25 1921 60/90
1917 20/30 1914 70/110
1918 22/35 1909 85/120
1912 26/42 1913 100/130
1912 34/49 1921 170/235
1914 38/57 1910 260/330

Vrščali i samohodni lokomobili svih veličina. — Lokomobilitviti 22, 32 qm. — Jednogođišnje tvorničko jamstvo. Privorazredno generaluo popravljani, savjesno iskušani. — Loženje svakim gorivom.

Braća Fischer d. d. Zagreb, Pantovčak 5.

Knjigovodja

trgovsko naobražen, srednje starosti, prvovrstna moč, z večletno prakso v banki in tovarni, samostojen, perfekten bilancist in korespondent, energičen, trezen in sposoben za komercijelno vodstvo trg. ozir. tvorničkega podjetja — Iščo službo v kakem industrijskem ali večjem trgovskem podjetju. — Gre tudi na deželo, Razpolaga z najboljšimi referencami. Ponudbe z navedbo pogovjev pod »Prvovrstna moč 5704« na upravo Slov. Naroda. 5704

Prvorazredni gornješlezjski premogovni briketi

Etko najboljša kurilno sredstvo za industrijske svrhe, kovčnice in domačo kurjavo. Zelo štedljiva poraba. Oddaja v vsaki množini tovarna

CINAL - Celje Uradno dovoljena do 20 let obstoječa najstarejša ljublj. posredovalnica boljših služb

G. Flux Gosposka ulica 4, I. nadst. levo. Iščo se najnuje: Kuharice vsake vrste proti dobri plači, tudi k 2 osebama za tu in proč. Blagajničarka za prvovrstno kavarno, 5—6 priv. sobarice itd. Priporoča se več pridnih, zmožnih natakaric, dobre računicarice, z dobrimi sprječevali.

Reflektira se samo na dobra izpračevala ali pridne začelnice. Pri zunanjih naročilih znanika za odgovor

ASTRA Delniško društvo v Zagrebu Preradovičeva 2 TELEFON 23—88 BRZOJAVI: ASTRA

Važno za industrijalce in poljedelce! Zahtevajte informacije in cenike!

Ogromna prihrana! BENCIN

brez naplate drž. trošarine s slobodnega skladišča za bencin v Vrapču pri Zagrebu. Ia. dup. raf. petrolej Plinsko olje Vsa mineralna olja Cilindrska olja amerik. provenijencije Avto olja Tovotna mast Parafin po najnižjih dnevnih cenah

ASTRA Delniško društvo v Zagrebu Preradovičeva 2 TELEFON 23—88 BRZOJAVI: ASTRA

Važno za industrijalce in poljedelce! Zahtevajte informacije in cenike!

Ogromna prihrana! BENCIN

brez naplate drž. trošarine s slobodnega skladišča za bencin v Vrapču pri Zagrebu. Ia. dup. raf. petrolej Plinsko olje Vsa mineralna olja Cilindrska olja amerik. provenijencije Avto olja Tovotna mast Parafin po najnižjih dnevnih cenah

ASTRA Delniško društvo v Zagrebu Preradovičeva 2 TELEFON 23—88 BRZOJAVI: ASTRA

Važno za industrijalce in poljedelce! Zahtevajte informacije in cenike!

Ogromna prihrana! BENCIN

brez naplate drž. trošarine s slobodnega skladišča za bencin v Vrapču pri Zagrebu. Ia. dup. raf. petrolej Plinsko olje Vsa mineralna olja Cilindrska olja amerik. provenijencije Avto olja Tovotna mast Parafin po najnižjih dnevnih cenah

ASTRA Delniško društvo v Zagrebu Preradovičeva 2 TELEFON 23—88 BRZOJAVI: ASTRA

Važno za industrijalce in poljedelce! Zahtevajte informacije in cenike!

Ogromna prihrana! BENCIN

brez naplate drž. trošarine s slobodnega skladišča za bencin v Vrapču pri Zagrebu. Ia. dup. raf. petrolej Plinsko olje Vsa mineralna olja Cilindrska olja amerik. provenijencije Avto olja Tovotna mast Parafin po najnižjih dnevnih cenah

ASTRA Delniško društvo v Zagrebu Preradovičeva 2 TELEFON 23—88 BRZOJAVI: ASTRA

Važno za industrijalce in poljedelce! Zahtevajte informacije in cenike!

Ogromna prihrana! BENCIN

brez naplate drž. trošarine s slobodnega skladišča za bencin v Vrapču pri Zagrebu. Ia. dup. raf. petrolej Plinsko olje Vsa mineralna olja Cilindrska olja amerik. provenijencije Avto olja Tovotna mast Parafin po najnižjih dnevnih cenah

ASTRA Delniško društvo v Zagrebu Preradovičeva 2 TELEFON 23—88 BRZOJAVI: ASTRA

Priložnostni nakup
50 to nerabljenih brigadnih tračnic
70/9, 5 kg v gradbenih dolžinah od 5 m z lobzami (Laschen) točno ceno dobavnih **Ludwig Ding, Berlin** Ch. 2.
Brzojavi: Bingeisen, Berlin.

Angleški

B. S. A. Motocikli in bicikli

Svetovno znani precizijski izdelki
prve vrste **dospeli**. Zastop-
stvo: JUGO-AUTO d.o.o.
Ljubljana, Dunajska
cesta št. 36.

Pozor!

Modni salon Stuchly-Maške

Ljubljana, Zidovska ulica 3

**Priloga najnovejših modele slami-
nikov, svilenih klobukov in čepic.**
Priznana nizke cene.

Zahtevajte ponudbo!
Papir na debelo. Tvrniška zaloga.

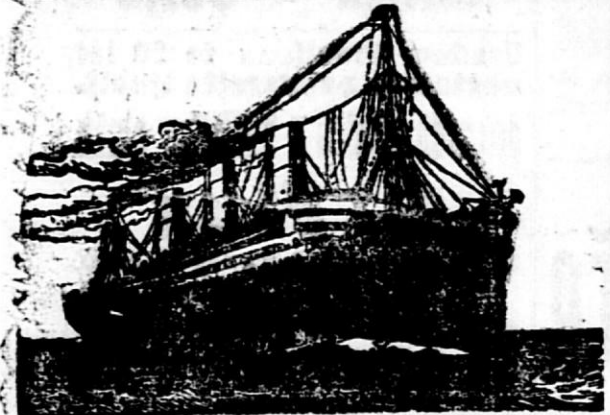
Ovojni papir

(papir za pakovanje)
vseh vrst, dalje tiskovni, konceptni, pisarniški, risalni
papir i. t. d.
po tvorniški ceni vedno v zalogi.

Glavna zaloga:

ABADIE cigaretnega papirja A. LAMPRET

LJUBLJANA Krekov trg 10. Telefon 247.

**HAMBURG
AMERIKA
LINIJA**

UNITED AMERICAN LINES INC.

Filijalka

Simon Kmetec, Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 26.
Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja
točna pojasnila in prodaja vozne listke.
ODHOD IZ LJUBLJANE VSAKI TEDEN.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. DRAŠKOVIĆ Zagreb,

„B“ cesta pri državnem kolodvoru.
PODRUŽNICE: Beograd: Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo G.
Ivošević, Karolinska cesta 160. — Split: Ante Buić Dioklecijanov
obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitoli: Gjorgje J. Dimitri-
jević & Komp., Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek:
Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
prilaga svoje zaloge
deležnikov in solčnik-
ov ter spremljajočih
posil.

Pozor!

Več otroških vozičkov, kolesa z gume

se po ceni prodajo že od 250 Din.
Ljubljana, Zvonarska ulica 1.

Trstjezastrop

izdeluje in prodajo na debelo in
drobno po najnižjih cenah. Pri
večjih množinah znaten popust.
ANTON STEINER, Ljubljana,
Jeranova ulica 13, Trnovo.

Trboveljski premog in drva

stalno v zalogi vsako množino.
Družba ILIRIJA
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. 2243

„Aikadont“

ZOBNA PASTA, USTNA
VOGA, ZOENI PRASEK.
Dobi se povsod.

Glavna zaloga drogerija
A. KANC, Ljubljana. 2964

Cele opreme

za neveste, in entlanje
izdeluje točno in solidno novo-
otvorjena izdelovalnica
P. Jančigaj,
Ljubljana, Resljeva cesta 29/1 levo

Peter Semko

I. jugoslovanska barvarija,
krznarstvo in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Barva lisiče kože, katere izdeluje
v najmodernejše garniture. Pre-
vzema tudi vsa popravila v mo-
derniziranje.

Klavirje
uglašuje in
popravlja
solidno
in točno

ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana
Tržaška c. 45

Anton Steiner mestni tesarski mojster v Ljubljani

prevzame vsakovrstna tesarska
dela, kakor strešne stole, kupole,
stolpe, mostove, vrtnice itd.
Parna žaga z vsemi stroji za ob-
delovanje lesa. 1141

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić & drug

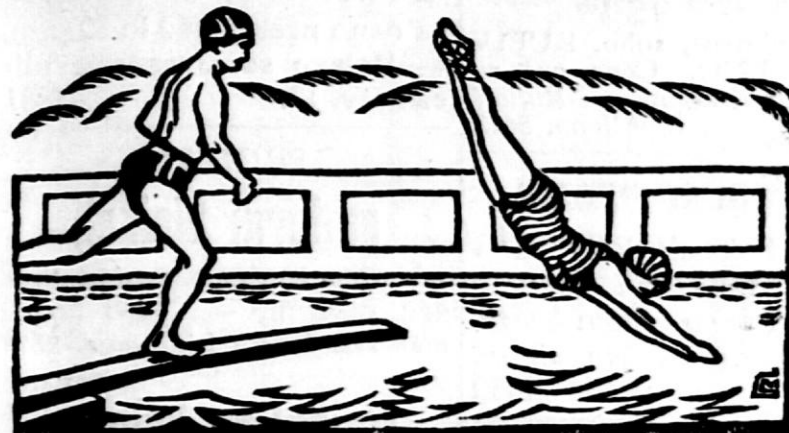
Ljubljana,
Bohoričeva ulica 20

Medjimurski konji!

Poltežki in čisto težki konji in kobile za vprego
in odgoj za gospodarstva in tovarne stoje stalno
za prodajo pod najkulantnejšimi pogoji pri

E. VAJDA, veletrgovina s konji, ČAKOVEC,
Medjimurje, Jugoslavija.

Brzojavi: Vajda, Čakovec. Telefon interurban 59, 4.

Različno kopalno perilo za dame in gospode!

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA,
MESTNI TRG 10.

Naznanilo.

Naznanim vljudno, da do preselitve v novi lokal,
Selenburgova ulica 1, sprejemam vsa naročila za čevlje
po meri in popravila vsake vrste, ako ravno čevlji niso pri
meni kupljeni ali izdelani, v provizoričnih prostorih, to je
POLJANSKI NASIP 40 II. ndstr. (stara kuharna),
kjer se nahajam z delavnico in zalogo čevljev.

Franc Szantner, Ljubljana,

Specijalist za ortopedična in anatomska obuvala in trgovec
s čevlji.

Prokuristi modni salon za gospode

ŠTEFAN GOMBOC, LJUBLJANA

DUORNI TRG 3 (Pod Narodno kavarno - poleg trgovine Schwab) DUORNI TRG 3

se pripravljamo cenit, oblikovati za izdelavo vsakovrstnih mod-
nih, promenačnih, sportnih in salonskih oblik, raglanov itd.

Z večletnim bivanjem v inozemstvu sem si pridobil vsestransko strokovno
izobrazbo ter jamčim v vsakem oziru za prvovrstno in brezhibno izdelavo.

Točna postrežba!

Elegantni vzorci angleškega in češkega
:-: sukna vedno na razpolago! :-:

Točna postrežba!

Jugoslavenska tvornica za proizvodnjo jekla in pil

Rudolf Schmidt & Co. d. d.

Ravnateljstvo in poslovnica:
Mažuraničev trg 23.

Tvornica:
Zagreb, Trnje.

Prodavaonica:
Marova ul. br. 24.

Vedno na skladišču

Promptna dobava

Jeklo:

Siemens Martin jeklo
Jeklo za vozne vmete
Chromnick jeklo
Jeklo za avto vmete
Jeklo za vrtnice kamena
Brzovrtno jeklo
Lito jeklo
Jeklo za orodje
i. t. d.

Pile:

Prvorazredne pile in
rašpe iz litega jekla
marka „Polkova“.
Stare pile se izmenjuje
Rašpe za čevljarje
Rašpe za kopila
i. t. d.

Orodje:

Ključ za vijke
Kovinske žage
Spiralni svodri
Nakovalja
Primoži
Reibhile
Kleščice
Kladiva
i. t. d.

„AJAX“ Originalno patentirano transmisijno kladivo „AJAX“

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA HRVATSKO

t. t. Ernst Krause & Comp., Wien, za tovarniške i ostale precizijske stroje.

Brzojavi: „ERESCO“, Zagreb.

Jadranska banka a. d. Beograd

Dionička glavica: Din 60.000.000 -- Rezerva: Din 32.515.000 --

Podružnice:

Bled,
Cavtat,
Celle,
Dubrovnik,
Erceg Novi,
Jelsa,

Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,
Ljubljana,
Maribor,

Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Šibenik,
Zagreb.

Amerikanski odlo.

Maslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavodi:

Jadranska banka: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
Frank Sakser State Bank: Cortland Street 82, New-York City.
Banco Yugoslavo de Chile: Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas,
Puerto Natales, Porvenir.

Balet.

(Nadaljevanje glej št. 120.)

Ako so med učenkami take, ki se po absolviranju temeljito odvajajo jurari in verba magistri in cenijo vso šolo le kot rokodelsko stran svojega poklica, tedaj žele utesneno postati plesne soloumetnice modernega dramskega tipa. V nasprotnem primeru pa bi Helierrau ali katerikoli podoben zavod izpodrinili le baletni kanon s novim kanonom.

Seveda rabi tudi dramski ples, ki hoče glasbo interpretirati po njeni individualni umetniški vsebini, ne pa le po njeni obliki, včasih enotnega gibanja mas. Za oko je gibanje ritmičnih mas posebna nagada. V takem slučaju se morajo tudi dramske plesalke enotno prilagoditi enotni volji onega umetnika, ki stopi na mesto starega baletmastra. Ako so solo-plesalke samostojne umetnice izražanja, bo tak umetnik moral pravzaprav njim prepustiti, da same ustvarijo plesno umetniški ekvivalent h glasbi, to pa, kar po dosedanjem običaju nazivljemo baletni zbor, mora potem vzeti koreograf pod enotno komando, da ustvari z njim k umotvoru solo-umetnice se prilagajajo gibanje mas.

Pri vsem današnjem pokretu se pa še precej pozablja na dvoje: 1.) Kje so meje med estetikom in karakteristikom, in pa 2.) Kaj se da plesati, kaj pa sploh ne.

V prvem pogledu bi bilo reči, da so tam, kjer gre za označevanje groze, infernalnosti ali recimo hudomušnega duha, kakor je Spak (Puck) v »Senu kresne noči« možne karakterizacije, ki jim ni treba ostajati vedno pri liniji lepote. Samo da so značilne.

Pri plesih v ožjem pomenu pa ali pri pojmihi, ki nam veljajo za lepe, na pr. pomlad, ljubav, rusalka, metulji, le treba paziti, da karakterizacija ne ubije lepote, in naj bo še tako individualizirana karakterizacija.

V tem pogledu se nekoliko greše mnoge sicer odlične moderne plesalke in plesalci.

Kar se pa drugega tiče, se silno greši, da je višek grehov že za nami. Kakor so hvalabogu že za nami one ošpice oblikujočih umetnosti, ki so se zadnjih deset let šopirile kot kubizem, ekspresionizem, dandizam, vobče pa pravzaprav le kot idiotizem. Take reakcije morajo nastopiti, seveda, in tudi tifus, če ga prestopne, pravijo, prenovi včasih vse telo. Samo tisti so neznosni, ki vpijejo, da so s tako umetniško boleznijo izumili patent umetniškega izražanja za večne čase, da so le bacili te bolezni in zgolj to. Njih monomanija je ista, kakor če bi zdravnik proglasil tifus za pravo normalno stanje človeka.

Biti za vsako ceno hipermoderna umetnica, je neko plesalko pred par leti zavedlo do zvižanja in skakanja, o katerem je trdila, da je mimikski izraz Nietzschejevega pesniško-filozofskega dela »Also sprach Zarathustra«. Nikakor niso bili več samo dvotipi. Če so še nedavno (morda še danes) humoristični niti oznanjali, da bo gospodična N. N. plesala Pitagorov izrek ali kemijski proces $\text{CH}_3\text{COOH} + \text{HOC}_2\text{H}_5 \rightleftharpoons \text{CH}_3\text{COOC}_2\text{H}_5 + \text{H}_2\text{O}$.

Take zablude prav hude vrste so se godile, in zdaj se mi, nadalje da koreografije brez glasbe sploh ni mogoča. Pri Kratinovi smo videli komad, ki ga je plesala brez glasbe in tudi Wisniakova je »plesala« neke verze našega pesnika Frana Albrechta o grozi, bajni bajalki. A to ni vse skuja nič, naj se plesalka še tako potruži in četudi pokaže vratolomno gotovost v treningu, da pri sami misli na lastno izvajanje dobi krč na raznih krajih telesa.

Ne rečem, da bi ne bile take naloge zelo dobre zrejšim gojenkam za vezbanje v samostojnem izražanju. To je tudi poseben predmet v Helierrau-u. A pred široko javnostjo bo ostalo vedno neprijeten rudiment z neprosto voljo komiko. Spominja fatalno na vedenje razdraženih opic, če jim s palico breknješ po kletki, a že prav nič na kakršnokoli pozoljo. Brez glasbe ne gre; to leži v posebnem stališču, ki ga zavzema ta ples po svoji naravi kot korrelat in ilustracija slišane ritmike in občutja, ki je v melodiji. Glasba je tisto, kar te sila do ritmičnih gibov; to opazajo lahko sam na sebi, če sediš pri čaši piva ob sviranju godbe. Nehote začneš z nogo vdarjati takt ali kolebati z glavjo, gibaš po taktu z roko.

A tudi vsake glasbe ni mogoče ali je vsaj ni treba »plesati« in iskati ji mimičnih izrazov. Treba je izbrati po pameti in umetniškem okusu. Ples je umetnost, ki sloni na glasbi, glasba pa je lahko brez nje in zato je ne smemo posiljevati, da

bi se morala dajati koreografsko meni nič tebi nič na pisker vstriti.

Končno omenjam še par imen izmed brezštevilnih, ki jih lov za novo plesno umetnostjo vsakdan spravlja na površje, a povečini tudi brez slovesa zopet izginejo kmalu nato, ko sta jih rekla in navdušenje (ki je dostikrat le snobstvo) zadostno bila poginjala proti sedmim nebesom. Marie Madaleine se je nazivala fenomen, ki je pred leti, zavil v neke tančice, osupljaj svet z globokim mimičnim izražanjem glasbe v hipnozi. To ni čudno. Človek izobrazbe in z diferenciranimi živci je v hipnozi ponavadi občudovanja vreden dramski umetnik, ker po tuji volji ukazuje mu stvari resnično doživlja.

Kot sanjska plesalka je nastopala tudi neka Olga Desmond, ki je danes menda bolj filmska igralka.

Velik, samostojen talent je Aleksander Zaharov, ki se giblje ritmično v dolgih haljah svetnikov s starih slik ali pleske kot Bakhus v pojmovanju 17. stoletja, ko so tudi grški bogovi na odru nastopili z al-longe-lasuljo in krežljčki.

Po mladostnem, nekoliko oglitem čaru telesa je navduševala evropsko občinstvo nekaj let Klotilda Van Derp. Danes je, ker je došla, najbrže ni več razločiti od tucata drugih, poprečnih plesalk. Bil je bolj čar prve mladosti. Nekako isto, kakor če v Benetkah kupiš strašno srčkano belega kučka, kakor jih brihtni postopci ponujajo tujem na Markovem trgu. Čez deset mesecev ga pa ne razločiš od mrtve, kakor jo imajo pri vsaki kmetski hiši.

Pred dvema leti smo v Ljubljani videli »egiptovski« plesalko, ki se naziva Sent Mahesa. Krasna sloka ženska izrazito staroegiptovskega profila. V resnici je najbrže berlinska židinja in se morda piše Seeligmann. Hudoben kritik je nekoč dejal, da je to gospodično najbrže nekoč opozoril na njen egipčanski profil in odtlej je čutila poklic, predstavljati se slavni publik v pozah figur s sten egipčanskih templjev. Toda klub krasnim kostumom staroegiptovskega sloga in presenetljivemu ponašanju arhaičnih kretnosti egipčanskih stenskih slik ni njena umetnost pravzaprav nobena plesna umetnost. Kajti naloga, kateri se je podvzela, ima le dve dimenziji, je ploska stvar brez nežnosti globine. Pač »slika«. To je pa v načelu zagrešeno, ker ples je umetnost tridimenzionalna prostora. Naloga je tudi zelo omejena in se izogiba dolgočasenju gledalca le z vedno menjavo prekrasnih kostumov. Da pa še vseeno ne postane preenolično, pleske Sent Mahesa tudi javanske in druge eskotične pleske. Toda tudi le kot popolne kopije resničnih plesov malajskih bajader. Pristne Malajke bi bile še zanimivejše. Ta plesalka je samo edina številka za boljše variete, a nobena umetniška revulucija. Plesalka čar dunajskega glasbenega žentia, zlasti Straussovega valčka, interpretirala tri dražestne seirice Wiesenthalove. To zimo so bile tudi v Gradcu. Skoda, da niso prišle v Ljubljano. V njih plesih je radost, pomlad, čudež zorenja, ljubav, par solza, — vse v enom občutju, ki je lačno sentimentalnim dunajskim popevkam a la »O du mein alter Stephans-turm«, na tudi Schubertovim pesmim. Zlasti pa dunajskim valčkom.

Kot izraz dunajstevstva so sestre Wiesenthalove klasične. S spletnega vidika modernega plesnega problema ne pomenijo mnogo. Talent je pravzaprav le ena, menda Grete. Drugi dve se ji prilagajata.

Tako vre in kipi vsepovedi in unajmo, da vodijo tudi tukaj vsa pota v Rim. To se pravi, da se bo iz najtalentiraneših, najmodernejših in obnem na boji umetniških čutečih sodebnih plesalec in plesalki sčasoma rodil gotov plesni slog, ki bo tako elastičen, da bo izražal lahko povsem različne stvari povsem različno, samo da se sploh priklada za koreografsko izražanje.

Čudno je, da se med romanskimi narodni pravzaprav o vsem tem malo pozna. Kot ljudje otkete in oblik tiče tudi na tem polju se radi na konservativni teki in se zadovoljujejo z baletom, kjer je vse tako lepo znano in akademsko urejeno. Germani in Slovani, individualisti, pa tudi nemirni židje, so glavni stebri vseh križajočih se in tekočih poskusov, vsega boja za nov izraz plesne umetnosti. Le Slovenci smo čisto nevedelstvi in menda tudi netalentirani za to.

KUPUJTE KARTE ZA KNJIŽEVNO TOMBOLO JUGOSLOVENSKE MATICE

Priseljenci in priseljeniške oblasti.

Posebna razčista za priseljenke.

New York (Jugoslovanski Oddelek F. L. I. S.) Priseljeniški zakon ne napravljaja nikake razlike glede spolov; iste določbe veljajo za moške, ženske in otroke. V praktičnem izvajanju zakona pa se vendarle napram ženskam in otrokom postopa s posebnim obzirom in ugodnostjo. Na Ellis Islandu in v priseljeniških postajah drugje je preskrbljeno za posebno bivališča za ženske in otroke. Kar se tiče njihove pravice do vstopa v zemljo, so ženske podvržene istim določbam priseljeniških zakonov, kakor moški, izvzemši da se od žen, mater, starih mater, neporočenih ali obdovelih hčera vsakega ameriškega državljan ali inozemca, ki se nahaja v Združenih Državah oziroma ki istočasno prihaja v Združene države in je pripuščen, ne zahteva, da znajo čitati. Ravnotako se pismenost ne zahteva od dekleta, ki prihaja v Ameriko, da se omoži z ameriškim državljanom, ki je služil v ameriški vojni ali mornarici tekom svetovne vojne, pod pogojem pa, da se poroka vrši na priseljeniški postaji. Treba zapomniti si, da če poročena žena, prihajajoča k možu oziroma z njim, sme pač biti nepismena, nikoli pa zaročenka, razun v gori omenjenem slučaju.

Vlada se prizadeva, da zaščiti na vsak mogoči način mlade ženske, ki prihajajo v Združene države v svrhu dela ali poroke. Ko ni bilo še zakonov za zaščito priseljenke, se je večkrat dogajalo, da so bila dekleta, brez znanja angleščine in brez nikogar, ki bi se zanje pobrigal, zvaljena pod pretvezo službe v prostitutne hiše, tam pridržane kot uletnice in prisiljene k sramotnemu življenju. Dostikrat se je dogajalo, da je kak mlad moč povabil sem dekle izmed svojega znanstva v starem kraju, ponudil ji poroko in življenje ugodnosti. Ko je dekle dospelo v Združene države, se je zares vrtil neki poročni obred, ki pa je bil le navidezna poroka, in mladič, ki je debil žensko v svoje kremeplje, jo je prisilil, da ga vzdržuje potom prostitutice ali pa jo je kratkomažal predal v prostitutno hišo. Drugi ljudje so privlačili sem dekleta pod pretvezo poroke, le da bi dobili dekle prav pešeni ali delavko, na račun katere bi mogli živeti. Da se take stvari onemogočijo, obračajo ameriški konzuli in priseljeniške oblasti posebno pazno na dekleta, ki prihajajo sem radi dela ali poroke.

Ako ženska, ki hoče iti v Združene države v svrhu poroke, zaprosi ameriško konzula za vizum potnega lista, zahteva isti konzul, da je mož, ki ji ponuja poroko, zares v stanu, da jo vzdržuje in ustanovi pošteno družino. Ako se konzul zavede, da v tem pogledu ni dovolj vizum, se priseljeniške oblasti pobrigajo za to, čim dops v Ameriko. Po pravilu se dekletu ne dovolji vstop v zemljo, dokler zaročenec ne pride po njo na priseljeniško postajo, kjer se vrši poroka. Ako on živi tako daleč od priseljenice, da bi njegov prihod stal preveč denarja in časa, utegnejo priseljeniške oblasti dovoliti, da dekle odpošlje v njegovo bivališče in se tam poroči. V takem slučaju se dekle prepusti oskrbi Travelers' Aid Society (družina za pomoč potnikom) ali kakemu drugemu dobrodelnemu društvu. Ko pride v namenjeni kraj je priključeno zastopnik določnega društva, ki pazi na to, da se ona in njen zaročenec zakonito poročita.

Moški v tej zadevi, ki bi hotel poklicati sponkati svoje zaročenke v svrhu poroke, naj ji pošle zapriseženo izjavo (affidavit), ki naj vsebuje vse potrebne informacije o njegovem poslu, zaslužku, prihranku in premoženju in sploh, kakke vrste dom li more nuditi. Naj izjavi, da je njegov poštena namera, da je poroči takoj po njenem prihodu. To izjavo potrdi notar in kaka ugledna priča. Dekle v starem kraju naj pokaže to izjavo ameriški konzulu in priseljeniškim oblastim ob svojem prihodu. Priporočljivo je, da bodi izjava sestavljena v dveh prepiših.

Ako se želo ne mere poročiti takoj, vendarle za kdo da njegova zaročenka pride v Ameriko, da se z njim kasneje poroči, naj dobi kak zanesljivo poročeno ženo, ki je na dobrem glasu, najraje kak soročnico dekleta, in ta naj piše pismo dekletu, v katerem ji ponuja, da jo skrbela zanjo in jo držala pri sebi, dokler se ne poroči.

Mlada ženska, ki želi priti v Združene države, da tu zasluži, ali nima tukaj niti prijateljev niti sorodnikov, navadno ne bo

dobila vizuma od ameriškega konzula in ne bo mogla zato odpotovati, razun ako pokaže pismo kake zanesljive ženske v Združenih Državah, ki ji obeta, da jo bo počakala ob prihodu in skrbela zanjo, dokler ne najde dela.

Novi zakon o uredbi vojske.

Iz krogov starih orož. podčastnikov nam piše: Preden stopi v veljavo razglasi zakon o uredbi vojske je nujna pravica, da se popravi napake in krivice, ki so se zgodile ob prevratu 1. 1918 starih orožniških podčastnikom, posebno okrajnim orož. narednikom (stražmeštrm) v Sloveniji, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini.

Omenjene podčastnike, ako so imeli že 25 službenih let o prevratu je Narodna vlada povišala za podporučnike. V Srbiji in na Hrvaškem pa so bili takega povišanja deležni tudi mlajši orož. podčastniki (od 6 služb. let naprej), dočim so se orož. podčastniki v Bosni in Hercegovini popolnoma prezrili. Pri ustroju celokupne žandarmerije 1. 1919 so bili v Srbiji in na Hrvaškem iz podčastnikov v podporučnike povišani definitivno sprejeti v oficirski zbor, dočim se je Slovence in Dalmatince v tem oziru prezrilo, a na Bosno in Hercegovino pa so zopet popolnoma pozabili.

Posledica tega neenakega postopanja je, da so srbski in hrvaški orož. podčastniki (med njimi nekateri izpod 10 službenih let) že od leta 1919 definitivni častniki (danes že vsi poručniki), dočim so mnogo starejši (do 30 službenih let) iz Slovenije, Dalmacije, Bosne in Hercegovine morali najprej položiti oficirske izpite, preden so bili leta 1921. torej 2 leti pozneje kakor njihovi tovariši iz Srbije in Hrvaške, imenovani za podporučnike in sprejeti v oficirski zbor.

Istotako se pri preustroju žandarmerije ni oziralo na te najstarejše in v službi najbolj preizkušene orož. podčastnike, temveč so bili enostavno degradirani od okrajnih na navadne narednike in s tem uvrščeni v stalež njihovih dotedaj podrelenih. Obenem se jim je tudi plača znižala, tako da so bili ne samo moralno, temveč tudi gmetno penžani. Kaj takega se pri preobratu ni zgodilo nobeni drugi službeni kategoriji, temveč je bilo povsod drugod poviševanje.

Vsi ti pri preobratu prezrti in ponižani orož. podčastniki, ki so bili šele leta 1921 povišani za podporučnike, stoji danes s 30 in več leti službe gmetno slabše, kakor podrejeni naredniki II. razreda, ako namreč postanejo za službo nesposobni in se primorani iti v pokoj.

S tem je le na kratko dokazano, da se je tem najstarejšim orož. podčastnikom (od katerih ima večina uradniške certifikate ter bi lahko bili danes že višji civilni uradniki) zgodila resnično krivica, ki bi se naj vsaj sedaj pred sprejemom novega zakona za vojsko temeljito popravila v gmetnem in moralnem oziru, da ne bodo glede dohodkov ostali na slabšem, kakor podčastniki s istimi službenimi leti. To je tembolj potrebno, ker je večina teh orož. podporučnikov že čez 50 let starih, a brezdomno tudi intelektualno ne stoji za svojimi mlajšimi tovariši iz Srbije in Hrvaške.

Kako bi bilo pravilno: 1.) da se bivšim orož. okrajnim stražmeštrm, ki so odslužili v tem činu na manj 15 let ter so bili kvalificirani kot zastopniki častnikov ali civilnih uradnikov prizna zadnjih 10 let podoficirske službe za oficirsko službo ter se jim osnovna in položajna plača sorazmerno poviša; 2.) da se bivšim okrajnim in ostalim narednikom z zgoraj navedeno kvalifikacijo, ako so v tem činu odslužili nad 10 let, prizna 6 let podoficirske službe za oficirsko; 3.) isti kategoriji z isto kvalifikacijo, ako so odslužili nad 5 let, naj se prizna 3 leta v oficirski službi; 4.) vsem ostalim narednikom, ki so po dovršenem 48. letu življenja postali orož. podporučniki ki ter so pri imenovanju za podporučnike imeli nad 22 let efektivne žand. službe, naj se prizna vsaj zadnji 2 leti podoficirske službe v oficirsko službo.

Da se to izvrši, je potrebno iz službene, stvarnega in socialnega stališča, ker je vendar človeškemu razumu protivno, da se te može s 30 leti težke in naporne državne službe, može, ki so že nad 50 let stari ter bodo kmalu za službo nesposobni, stavi v isti položaj kakor oficirje — začestnike, ki so dosegli komaj 20. leto življenja. Tudi je logično, da se osnovna in položajna plača tem po činu mladim, a po službi najstarejšim drž. voj. služabnikom

razmerno napram podčastnikom, ako že ne poviša, pa vsaj zenači.

Takih v krivičnem položaju nahajajočih se orož. oficirjev je le majhno število, zato ne bo vojni budget znatno obremenjen, ako se jim v novem zakonu popravi krivica in da zadoščenjo.

Končno tudi ni pravilno, da morajo imenovani oficirji plačevati naknadno po 75 dinarjev mesečno v oficirski fond, ker so si po svojih službenih letih kot podoficirji že bili celo penzijo zaslužili, torej bi bila država dolžna, da bi za nje plačevala tozadevno svoto v oficirski fond, posebno že z ozirom na dokazano dejstvo, ker bi bila njihova podoficirska penzija mnogo višja, kakor pa oficirska, ako morajo kot podporučniki iti v pokoj.

Razne stvari.

• **Rekord v klavirskem igranju.** Poleg plesnih rekordov so prišli v modo sedaj tudi klavirski. Sedanjí imetelj svetovnega rekorda v klavirskem igranju je Mr. Kennedy iz Houstona v Ameriki. Igral je na klavirju 60 ur in 22 minut. Kaj so mislili k temu sosede?

— **Rekordni ples v Trstu.** Plesalna tekma, ki se je pričela v plesni dvorani »Fenice« v petek, se je končala v ponedeljek. Zmagal je plesalec Alfredo Ippolitti, ko je plesal v štvešt kratke odmore, 63 ur, 21 minut in 25 sekund ter postal tako najvstrajnejši plesalec Italije. Drug rekord ples se je pričel v nedeljo.

• **Villem popravila krščanstvo.** Pariški listi poročajo, da je napisal bivši cesar Viljem dolgo razpravo, ki ima služiti za uvajanje k čitanju svetega pisma. To svoje delo je predložil zboru evangelijske cerkve. Viljem pravi, da je krščanska vera pokvarjena po nekaterih idejah, ki so bistveno židovske in ki jih je že Kristus zavrgel. On si je radi tega postavil nalogo, da bo očistil krščansko doktrino. Radovedneži težko pričakujejo najnovejši Villemov spis.

• **Poslanica lord Northcliffeovega duha.** Angleški listi poročajo, da je izjavil pisatelj, Conan Doyle, ki ima sedaj v San Franciscu spiritalistično predavanje, da je dobil od lord Northcliffea poslanico, ki zahteva duševno reformo, katere edino more rešiti svet pred katastrofo, ki mu grozi in ki bi bila tako strašna, da se ne da niti z daleka primerjati z zadnjo svetovno vojno. Duh pravi, da se je ameriško ljudstvo preveč zapletlo v kupčije, kar je velika zmeta, ki ubija preudarnost in povzroča katastrofe.

• **Papež in plesalka.** Slavna italijanska baletna diva Ceritto, ki je bila pred nekako 60 leti na višku svoje slave, je imela vedno koprnečo željo, da bi jo papež sprejel v avdienco. Papež Pii IX. pa je avdienco prošnje plesalke odbil. Nekemu prijatelju Ceritte, se končno posrečilo, da je papež vsiljivo plesalko, katere svetovna umetnost ga ni smela zanimati, sprejel. Na dan avdience je bil papež radi revmatizma, na katerem je trpel, posebno slabe volje, vendar je ugriznil v kislj labolko in s priljubljenim obrazom sprejel plesalko. V vznešenih in ganljivih besedah je divi govoril o nečimrnosti sveta, o mihiljivosti kratko odmerjenega življenja in o neskončni dobroti Boga tako, da je plesalka glavena padla na pezu k nogam in vzkliznila: Oh, da bi las, imela globoko vero Vaše Svetosti! Ravno v tem trenutku pa je začutil papež v nogah bolečino, ki so mu privabili vzdih: »Oh, da ljubla hčerka, in ko bi jaz imel tvoje nožice, potem bi bilo nama obema pomagano.

— **Velika žela Beograda.** Kakor poroča »Politika«, se je v Beogradu v mesecu aprilu popilo 676.930 litrov piva (22.563 litrov povprečno na dan) 489.249 litrov vina in 114.407 litrov raznih alkoholnih pijač. Poleg tega so antialkoholiki popili tudi 111.758 litrov sodavode. Država in njeni uslužbenec.

— **Obsodba radi tihotapstva valuta.** Pred nekako enim mesecem so oblasti na parobrodu »Bosna« v Šibeniku zaplenile veliko količino dolarjev in lir nekemu takarju, ki jih je hotel iztihnati v Trstu Carinarnica je obsodila natakara. Tri trgovce in nekega bančnega uradnika, vsakega na 50.000 Din globo. Zaplenjeni denar pripade državi.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Slamnike

vseh vrst po znatno znižanih cenah priporoča

modni salon Z. Gorjanc & Co., Ljubljana,
Mestni trg št. 3.

30% popusta!

30% popusta!

L'UNION

francoška zavarovalna družba v Parizu osnovana leta 1828. Skupna glavica 400 milijonov frankov. Prevzema vse vrste požara in življenjska zavarovanja. Pojemila dajejo vsi krajevni zastopniki in Generalna zastopstva za Slovenijo »MEXIDIA« mednarodna eksportna in importna družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38. Agilne zastopnike sprejemamo pod ugodnimi pogoji!

Jajca kupuje

po najvišjih cenah od oddajnih postaj
in plača
poti oddajnemu potrdila in brez odteglaja

E. Vajda

izvoz jajec, Čakovce, Medjimurje, Jugoslavija.
Rajojark: Vajda, Čakovce. Telef. intern. 59, 4, 3Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavlbi, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov.
Naprava strehovodov. Kopališča in klesane naprave
Izdolovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

STEGU IN DRUGI

pisarna v Ljubljani, v palači Ljubljanske
kreditne banke, Dunajska c. 16, III. nad.

Knjigovodja

slovensko-nemški korespondent, samostojna moč, se
sprejme takoj pod ugodnimi pogoji. Stanovanje na
razpolago.Fric Zemljčič,
veletrgovina z vinom v Ljutomeru.

5923

Koncesionirano podjetje za: vodovodne instalacije, parne
in vročevodne kurilne naprave, popravilo in postavitve kot-
lov za visoki pritisk, parne napeljavne, lastna delavnica za
stavbo in strojno ključavničarstvo na Viču-Glincah 5

Specialno podjetje za napravo in dobavo moder-
nih žag. transmisij in strojev za obdelovanje lesa.

Zdravo, suho seno nadalje
oves, koruzo, otrobepšenično moko in druge mlevske izdelke
oddaja najceneje tvrdkaA. VOLK, LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA
ŠTEV. 24.NOSITE PALMA
KAVČUK PETE
IN KAVČUK-PODPLATE
ZNIŽANE CENE

Suhe gobe

lipovo cvetje in vse druge gozdne in poljske pridelke kupuje po najboljših cenah

"FRUCTUS" d. z. o. z. - Ljubljana
Trg Tabor št. 2. 6928 Telefon št. 555.

KONCESIJONIRANO PODJETJE ZA ELEKTROTEHNIKO: Stegú in drugi,

KOM. DRUŽBA ZA STROJNO IN ELEKTRIČNO INDUS.
Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska c. 1 b, III. nadstropje.
Delavnica: Vič, — Glince št. 5.

Gradi električne centrale in električne naprave za luč in moč. Izvaja vse električne inštalacije, dobavlja ves električni material, generatorje, elektromotorje, transformatorje.

Kirurgija in ortopedija

Izdelovanje umetnih nog, rok, raznih aparatov za krive kosti, ortopedičnih steznikov pri skvirljenju hrbtenice, raznih vložkov za ploske noge (Plattfuss) in otiščance, bandaže proti kram, gumev in usnenih trebušnih in želodčnih pasov, različnih podvez in obvezil.

Pri posebnih slučajih mera zdravnik specialista prisoten. Prevzemanje vseh vrst kovin za ostro brušenje, bakrenje in nikljanje z električnim pogonom. Lastni izdelki tovarne in trgovine

B. Besednik in drug, Ljubljana,
Prešernova ulica 8.

Lastne hladilne naprave.

Lastna prodajna mesta v največjih tržiščih inozemstva.

Vstreljeno divjačino
sve, divje koze, divje prešiče, zajca, fazana, jerebice, kljunače, divje race

KUPUJE

vsak čas in vsako množino po najvišjih cenah od oddajnih postaj

E. VAJDA

veletrgovina z divjačino

CAKOVEC, Medjimurje, Jugoslavija.

Telefon interurb. št. 59, 4, 8.

Brzjavi: Vajda Cakovec.

Večje love prevzamemo potom naših organov od lovišč. Soliden in točen obračun. 3930

Najstarejša slovenska pleskarska in litarska delavnica

Ivan Zvonik, Dunajska c. 19, se priporoča izvršitev točna, cene zmerna. 2530

G. F. Jurasek
Ljubljana
Velika 12

Uglašujem ter popravljam glasovirje in harmonije, specializirano strokovno in cenovno

TRACONIO
ter vsakršni drugi material za ploske želatice
TOČNO IN CENOVNO TAKOJ
skladišča v Ljubljani in Zagrebu
ZAHTEVAJTE PONUDBE!
Akcionarska družba za saobraćajne in železniške potrebe
Beograd, Zagreb, Subotica, Sarajevo
LJUBLJANA, KARLOVSKA CESTA 39.

"LEVIATHAN"
59.956 br. reg. ton.
Najmoderniji, največji in najbrzojezdnejši oceanjski parnik.
V tej čudni ladji je uteljena največja zmožnost znanosti, kapitala, sil in iznajdljivosti. Neprimernost udobnost v vseh razredih.
Prvo potovanje v New York 17. julija 1923,
dalje 7. avgusta, 28. avgusta, 18. septembra, 8. oktobra, 29. oktobra vsake tri dni ob torkih iz Southampton — Cherbourg. Več povedo podrobnosti raslovi
BREMEN — NEW YORK
Direktna zveza s prekrasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neoposredljivi po udobnosti, snaznosti in izborni prehrani. Kijte in zanesljive ladje.
"George Washington" "President Fillmore" "President Harding"
"President Roosevelt" "Amerika" "President Artur"
Zahtevajte natančna pojasnila in številko voznega lista.
Bredne plovbe po vseh svetovnih blagih.
UNITED STATES LINES
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo: **Beograd, Palača Beogradske Zadruga.**
Podružnica v Ljubljani: **Zadruga Zveza v Ljubljani.**

Družabnik

sa Din 250.000 — se sprejme v dobičkanosno in brezkonkurenčno tovarno z ali brez sodelovanja. Ponudbe na upravo lista pod **Brez konkurence 5947.**

Spreten trgovski pomočnik

specijalne in kolonijalne stroke, vajen sestavljanja in zavijanja komaj ter ekspedicije, ki je že serviral v trgovinah na veliko, se sprejme takoj. Ponudbe z navedbo dosedanjega poslovanja in zahtevno plače na **Breuer, dionizarsko društvo, Bjelovar.** 5953

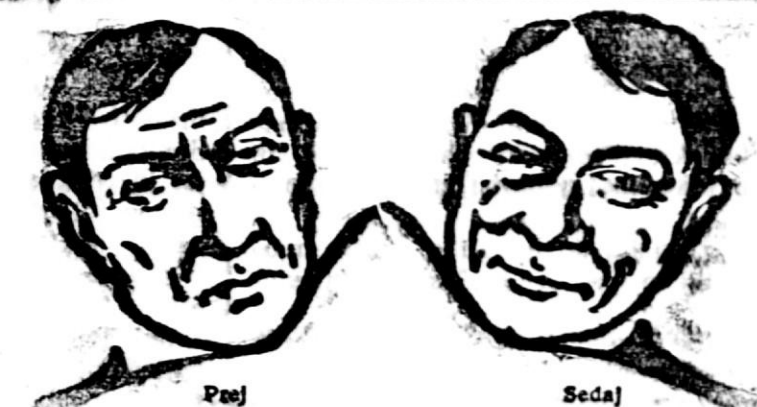
DOBAVLJAMO

odmah uz dnevne cijene sa skladišta Zagreb

SVE STROJEVE I ALAT

za stolare, tvornice pokućstva, kolare i pilane, za bravare, mehaničare i radionice za popravke, za limare, tvornice limenih i kovinskih predmeta. Bogato skladište transmisija, sirovinuljih in benzin-motora, kao i uređaje za svariti i bijele kovine.

ALAT I STROJEVI KARL JETZBACHER ZAGREB
dion. dr. Vlaske ulica broj 25

Resnična tolažba na živcih bolnim

Je moj pravkar izšli spis! Obravnava mnoge dolgoletne izkušnje o vzrokih postanku in tečenju živčnih bolezni. Ta zdravstveni evangelij pošljem popolnoma zastonj vsakemu, če piše ponj na spodnji naslov. Na tisoče pisemnih zahval izpričuje ta edino obstoječi uspeh neumnega, vestnega raziskovalnega dela v blaginjo trpečega človeštva. Kdor pripada

veliki armadi na živcih bolnih,

kdor trpi na raztresenosti, tesnobi v srcu, slabem spominu, glavobolu iz nervoznosti, pomanjkanju spanja, motenju želodca, preveliki občutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni slabosti ali na nešteto drugih pojavih

naj si naroči mojo tolažbo nudečo knjižico!

Kdor jo bo pazno prečital, bo pomirjujoče prepričan, da imamo prav preprosto pot do zdravlja in veselja do življenja. Ne čakajte, nego pišite še danes!

F. Pasternack, Berlin, S. O. Michaelkirchplatz 13, Abt. 3.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

POZIV

k subskripciji novih delnic XIII. emisije.

Od občnega zbora delničarjev dne 6. maja t. l. k temu pooblaščen upravni svet Ljubljanske kreditne banke prava na podlagi odobrenja Ministrstva za trgovino in industrijo z dne 7. novembra 1920 VI št. 3199 zvišanje delniške glavnice

od 20.000.000 na 25.000.000 dinarjev

z izdajo

50.000 novih delnic po Din 100 — nom.

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanjim delničarjem se ponudi 40.000 delnic v nominalnem iznosu 4.000.000 — dinarjev tako, da smejo optirati na vsakih pet starih eno novo po tožaju Din 175 — tel qual. V izvrševanju opcije morajo predložiti delničarji stare delnice brez kuponskih pol na blagajnah nižje navedenih mest k prekolekovanju. Inozemskim delničarjem, ki ne stanujejo v enem subskripcijskih mest, ni treba vpošiljati delnic, temveč morajo le točno naznaniti njihove številke in jih na morebitno zahtevo predložiti v prekolekovanje mestu, ki se jim bo naznanilo. Odlomki izpod 5 delnic se ne upoštevajo.
2. Novim reflektantom se ponudi 10.000 delnic v nominalnem iznosu Din 1.000.000 — in vse od dosedanjih delničarjev nevpisane delnice po kurzu Din 215 — tel qual za delnice.
3. Protivrednost vseh subskribiranih delnic je plačljiva naenkrat takoj ob subskripciji.
4. Potrdila o vplačilu se morajo skrbno shraniti.
5. Vse nove delnice so deležne dobička za celo tekoče leto in imajo kupon za leto 1923.
6. Subskripcija traja od 10. junija do 25. junija 1923.
7. Kot subskripcijska mesta so določene:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Brežicah, Celju, Gorici, Kranju, Mariboru, Metkoviću, Novem Sadu, Ptuj, Sarajevu, Splitu in Trstu;
Hrvatsko-slovenska zemaljska hipotekarna banka v Zagrebu;
Beogradska ujedinjena banka v Beogradu;
Živnostenska banka, filijala Wien, Wiener Bank Verein, Wien in Živnostenska banka v Pragi.

8. Dodelitev neoptiranih delnic je pridržana upravnemu svetu in se izvrši kar najhitreje; za nedodeljene delnice odgovarja banka vne razporeje do 31. julija t. l.
9. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcijskih potrdil do konca tekočega leta.
10. Uspeh gornje subskripcije je zajamčen po posebnem garancnem sindikatu.

V LJUBLJANI, dne 1. junija 1923.

Upravni svet.